

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**O CERINȚĂ
PRIORITARĂ**

Strada Jd. Honeș 10
SALA DE LECTURĂ

**GOSPODARIREA
EFICIENTA
A FONDURILOR**

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de puternică angajare

Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor

**Puternic mobilizați
de îndemnurile
și aprecierile
cuprinse
în cuvântarea
tovarășului
Nicolae
Ceaușescu,
participanții
au exprimat
voința tuturor
oamenilor muncii
din agricultură
de a-și aduce
contribuția
la progresul
economic și social
al țării**

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU,

*expresie a dorinței reciproce de a dezvolta relațiile
de colaborare dintre România și Togo,*

**VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A PREȘEDINTELUI
REPUBLICII TOGOLEZE, GENERAL GNASSINGBE EYADEMA**

„Este necesar să se asigure o bună organizare a muncii, o ordine și disciplină desăvârșite. Rolul hotărîtor în obținerea unor recolte bogate îl au oamenii, specialiștii, țărani, cooperatorii, toți lucrătorii din agricultură“

NICOLAE CEAUȘESCU

Ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din agricultură

PLENARA Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor care și-a desfășurat lucrările în plen, pe sectoare de activitate și grupe de județe în zilele de 18—19 mai a.c. se înscrie în suita întâlnirilor permanente, rodnice și nemijlocite pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le are cu cadrele de conducere și oamenii muncii în vederea stabilirii căilor și măsurilor celor mai potrivite pentru soluționarea problemelor care se ridică în îndeplinirea planului în acest an, precum și a orientărilor de bază și obiectivelor de acționat pentru dezvoltarea economică continuă, în concordanță cu hotărârile Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Plenara a analizat cu responsabilitate și exigență, în spirit critic și autocritic, modul în care s-a acționat în campania de primăvară, precum și măsurile și acțiunile ce trebuie întreprinse pentru executarea la timp și de calitate a lucrărilor de întreținere, pregătirea și buna desfășurare a campaniei de vară, îndeplinirea integrală a prevederilor programelor speciale privind sporirea producției vegetale și animale, atât în unitățile agricole de stat și cooperatiste, cât și în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori, ale producătorilor particulari, pentru obținerea unor producții agricole record în 1984.

Bazele unor recolte mari

— **ÎN SPIRITUL** orientărilor și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirile de lucru de la C.C. al P.C.R. (decembrie 1983) și de la Sinaia (ianuarie 1984) pe probleme de agricultură, s-a analizat munca depusă pentru asigurarea condițiilor necesare obținerii unor producții agricole cât mai mari.

În această primăvară, lucrările s-au desfășurat la timp și în bune condiții. Deși condițiile mai dificile (îndeosebi timpul rece) au determinat declanșarea însămînțărilor cu aproape două săptămîni întîrziere, iar lucrările au fost întrerupte din cauza precipitațiilor căzute în toate zonele țării, totuși semănatul s-a încheiat într-un timp relativ scurt, datorită măsurilor luate de către organele și organizațiile de partid, care au mobilizat conducerile unităților agricole, specialiștii și lucrătorii din agricultură la recuperarea rămînelor în urmă și executarea însămînțărilor de bună calitate. Pe baza indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a realiza semănatul tuturor culturilor într-o epocă unică au fost luate măsuri de intensificare a ritmului însămînțărilor, prin mobilizarea totală a forței de muncă și folosirea cu randament maxim a mijloacelor mecanice existente. În județele în care s-a folosit eficient baza tehnico-materială, s-a muncit organizat și cu răspundere, s-au obținut rezultate bune, ceea ce demonstrează din plin potențialul ridicat al agriculturii noastre socialiste, capacitatea de a realiza lucrări de bună calitate chiar și în condiții climatice mai puțin favorabile.

Pentru a se asigura realizarea unor culturi corespunzătoare, a densității prevăzute, în toate unitățile s-a făcut recepția calitativă a suprafețelor însămînțate, s-au completat golurile și, eventual, greșurile, s-a executat toaleta solului și îndeosebi s-a verificat modul de folosire a terenurilor arabile și s-a eliminat excesul de umiditate.

La plenară s-a subliniat că, cu toate rezultatele obținute, s-au manifestat și unele lipsuri în organizarea activității, care au determinat folosirea necorespunzătoare a timpului bun de lucru, întîrziind lucrările în unele unități. Au fost lipsuri și în ceea ce privește asigurarea la timp și în cantități corespunzătoare a semințelor la unele culturi (năut, cicoare și în pentru ulei), ceea ce a determinat nerealizarea planului în structura prevăzută. Au mai rămas de însămînțat aproape 200 mii

hectare după culturi de toamnă compromise în cursul iernii, după plante furajere și pe terenuri cu exces temporar de umiditate, din care cauză este necesar ca în următoarele zile să se încheie însămînțările și plantările de legume pe ultimele suprafețe.

Întreținerea corespunzătoare a culturilor

CULTURILE semănate în primăvară au o răsărire bună, o densitate satisfăcătoare, dar umiditatea și căldura favorizează și creșterea buruienilor. De aceea, hotărîtor pentru nivelul recoltei este realizarea la timp, cu cea mai mare exigență și răspundere, a tuturor lucrărilor de întreținere. Tocmai de aceea, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat că „în orice condiții — fie că erbicidăm sau nu — la culturile prașitoare trebuie obligatoriu să facem prașila. Se știe bine — și practica a demonstrat-o — că o prașilă este egală cu o ploaie bună, iar în condițiile irigațiilor o prașilă este egală cu o udare bună.“ La toate culturile prașitoare este necesar să se efectueze cel puțin 3 prașile. Se impune să se acționeze cu fermitate pentru antrenarea locuitorilor satelor la executarea prașilelor ori de câte ori este nevoie, precum și pentru mai buna organizare a muncii în acord global, prin permanentizarea formațiilor complexe de mecanizatori și cooperatori, care să poarte răspunderea pentru calitatea lucrărilor efectuate și menținerea densităților prevăzute în tehnologii. Așa cum a subliniat secretarul general al partidului, consiliile populare și organele agricole trebuie să stabilească pe zone perioada optimă pentru efectuarea fiecărei prașile și a celorlalte lucrări de întreținere a culturilor și să ia măsuri pentru participarea activă a întregii țărâni, a tuturor locuitorilor satului la aceste lucrări.

În pomicultură și viticultură, atenția prioritară trebuie acordată lucrărilor de protecție a plantelor, concomitent cu aplicarea măsurilor de refacere a plantațiilor afectate de înghețurile tîrzii de primăvară, precum și pentru înfăptuirea programului de culturi intercalate în plantațiile de vii și pomi.

Campania de vară — pregătită exemplar

ÎN CAMPANIA de vară din acest an trebuie cultivate 3,4 milioane hectare de păioase și alte culturi, de eliberat terenul de paie de pe mai mult de 3 milioane hectare, de arat, pregătit teren și semănat culturi duble pe aproape 2 milioane hectare și de efectuat arături de vară pe mai mult de 1,4 milioane hectare. Pentru executarea lucrărilor sînt asigurate aproape 110 mii tractoare, 47 mii combine în echivalent C12, peste 20 mii prese de balotat, aproape 50 mii pluguri pentru arat și alte mașini și utilaje agricole, care vor permite să se execute recoltatul orzului și orzoacei în 4 zile, grîului în 6—10 zile, rapiței pentru ulei în 2—3 zile, inului pentru ulei în 3—5 zile, mazărei în 8 zile, iar eliberatul terenului de paie în 4 zile la orz și 11—13 zile la grîu. Aratul și însămînțatul culturilor duble se vor face în maximum 48 de ore după recoltarea culturii premergătoare.

În timpul scurt care a mai rămas pînă la seceriș, este necesar să se încheie reparațiile și revizuirea tuturor utilajelor, să se efectueze în mod obligatoriu probele de funcționare a tuturor combinelor înainte de intrarea în cîmp. Cu maximă exigență se vor efectua operațiile de etanșizare a combinelor și mijloacelor de transport, asigurarea și pregătirea spațiilor de depozitare, instruirea întregului personal care va participa în campania de recoltare.

Un loc important în cadrul dezbaterilor l-a ocupat problema reducerii pierderilor la recoltare. Anul trecut, aceste pier-

deri au ajuns în unele unități pînă la 300 kg/ha, datorită ipsei de răspundere manifestată la repararea, reglarea și etanșizarea combinelor, neasigurării asistenței tehnice pentru remedierea operativă a defecțiunilor etc. Așa cum a arătat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o pierdere de 300 kg/ha înseamnă aproape întreaga cantitate de cereale pentru asigurarea hranei a circa 25—30% din populație. Trăgînd învățăminte din aceste neajunsuri, se impun măsuri deosebite ca în acest an să se acționeze cu toată răspunderea pentru organizarea exemplară a muncii, constituirea de echipe speciale, dotate corespunzător, care să asigure întreținerea mijloacelor mecanice, menținerea lor permanentă în stare de funcționare. În același timp, va trebui să fie controlat permanent stadiul de coacere a lanurilor, astfel încît să nu se depășească timpul optim. Întreaga activitate se va organiza în formații complexe, care vor efectua în flux continuu recoltarea, transportul producției și însămințarea culturilor duble. Concomitent cu recoltarea mecanică, se va organiza secerișul manual pe suprafețele unde plantele sînt căzute. Întreaga producție se va transporta direct de la combină la locul de depozitare, fiind interzisă rămînerea în cîmp a recoltelor.

O atenție deosebită se va acorda recoltării loturilor seminare, deoarece de calitatea semințelor depinde nivelul recoltelor viitoare. Pe baza programului aprobat, fiecare unitate agricolă are obligația să-și asigure cantitatea de sămință necesară pentru nevoile proprii, precum și rezerva stabilită de sămințe din categorii biologice superioare.

Concomitent cu desfășurarea lucrărilor de recoltare a cerealelor, va trebui să se acționeze, în continuare, pentru aplicarea udărilor la culturile amplasate pe terenuri amenajate pentru irigații și pentru recoltarea, în cele mai bune condiții, a furajelor, mazării, cartofilor, legumelor și fructelor, în care scop este necesar să se utilizeze, la întreaga capacitate, mijloacele mecanice și forța de muncă necesare.

În acest an, într-o perioadă scurtă de timp, trebuie să fie însămințate 2 milioane hectare culturi duble de porumb, legume, cartofi, floarea-soarelui, soia, fasole, in și cîneapă fibră și plante de nutreț.

În zootehnie, rezultate bune dar și neîmpliniri

PLENARA Consiliului Național al Agriculturii a analizat cu exigență, fermitate și angajare deplină modul în care se îndeplinesc programul național și programele județene, privind dezvoltarea creșterii animalelor, subliniind atît rezultatele bune, cît și neajunsurile din acest domeniu. În primele patru luni ale acestui an, efectivele de bovine, ovine și porcine sînt mai mari, atît față de aceeași perioadă a anului trecut, cît și față de recensămîntul de la 1 februarie 1984. Creșteri mai mari de efective se înregistrează la întreprinderile agricole de stat în județele Alba, Bacău, Timiș, Bistrița-Năsăud și Cluj, și la cooperativele agricole de producție din județele Suceava, Prahova, Harghita, Covasna și Bacău. La gospodăriile populației, pe primul trimestru din acest an, față de aceeași perioadă a anului trecut, au obținut rezultate bune județele: Suceava, Cluj, Prahova, Dimbovița, Mehedinți și altele. Și în ce privește producția animală s-au obținut unele creșteri la lapte, ouă și carne, precum și la livrările la fondul de stat. Deși pe total țară s-au înregistrat unele progrese, totuși, datorită unei insuficiente preocupări pentru îmbunătățirea producției, prevenirii pierderilor prin mortalități și tăieri în situații deosebite, introducerii ordinii și disciplinei în respectarea legislației cu privire la înregistrarea, circulația, vânzarea și tăierea animalelor, planul nu a fost realizat în totalitate la unele specii și, în consecință, livrările de produse au fost mai mici decît prevederile. În perioada imediat următoare, se vor întreprinde măsuri pentru intensificarea montelor la toate speciile, asigurarea integrală a numărului de reproducători, înființarea de noi stațiuni comunale și puncte sătești de montă naturală. Îmbunătățirea radicală a stării de sănătate a efectivelor de animale, reducerea morbidității și mortalității, precum și a tăierilor în situații deosebite vor constitui, în continuare, principalele preocupări în activitatea ce se desfășoară în zootehnie. Se impun a fi luate măsuri drastice în vederea respectării regulilor de profilaxie generală, de aplicare a programelor săptămînate de igienizare a fermelor și de aplicarea tratamentelor adecvate.

Pentru sporirea producției de lapte de vacă și de oaie vor fi luate măsuri pentru o furajare abundentă a animalelor ce

se mulg, folosindu-se pășunile naturale și cultivate, precum și alte resurse furajere, urmărindu-se temeinic activitățile de producție și reproducție în taberele de vară, a căror organizare trebuie să se încheie pînă la 31 mai 1984. Un rol deosebit se acordă extinderii sectoarelor de reproducție în complexe de porci, urmînd ca îngrășarea să se realizeze în spații amenajate ca sisteme gospodărești. Creșterea cantității de carne poate fi realizată prin tăierea animalelor la o greutate mai mare (400 kg la bovine, 32 kg la ovine și 105 kg la porcine), în care scop se vor amenaja spații suplimentare de îngrășare și se vor folosi pășunile naturale și cultivate, precum și subprodusele din producția vegetală și din industria alimentară.

La plenară s-a subliniat că în 1983 au fost obținute unele îmbunătățiri în direcția furajării animalelor, atît prin creșterea cantităților de nutrețuri de volum asigurate, cît și prin folosirea pe scară mai largă a unor metode și procedee de ridicare a valorii nutritive a furajelor. Cu toate acestea, continuă să se aplice tehnologii de furajare costisitoare, cu recepturi în care se prevăd furaje și adaosuri furajere din import, în timp ce producțiile de leguminoase perene, de alte plante valoroase (bogate în proteină, vitamine și săruri minerale) sînt cu totul necorespunzătoare. Deși au fost recomandate o serie de metode eficiente în sporirea valorii nutritive a furajelor (drojduirea ciocălaților, producerea protamidului, urocetului, amonizarea paielor și altele), cu excepția județului Olt și a altor citorva județe (Iași, Teleorman, Suceava) s-a acționat greoi sau deloc în această direcție. Atenție sporită se va acorda punerii mai depline în valoare a pășunilor naturale și utilizării celor 3 milioane de hectare de păduri pășunabile.

Valorificarea rezervelor gospodăriilor populației

PARTICIPANȚII la lucrările plenarei au arătat că, în perioada care a trecut de la adoptarea Programului unic de creștere a producției agricole în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori și în gospodăriile țărănilor individuali, s-a acționat cu hotărîre pentru asigurarea unei mai puternice baze materiale, stimularea interesului, priceperii și spiritului gospodăresc necesare îndeplinirii sarcinilor de sporire a producției agricole.

Creșterea gradului de mecanizare la principalele lucrări este asigurat de cele 16 stațiuni și 126 secții de mecanizare, care dispun de aproximativ 2 400 tractoare. Pentru efectuarea lucrărilor manuale și cu tracțiune animală s-au pus la dispoziția populației, prin unitățile de desfacere, pluguri universale, pluguri pentru vii, pluguri reversibile, cuțite și brăzdare de plug și alte utilaje și unelte agricole. S-au asigurat, de asemenea, gospodăriilor populației peste 16 000 tone sămințe din soiuri și hibrizi cu valoare biologică ridicată, potrivit planului de cultură stabilit și solicitărilor de sămințe ale producătorilor. Membrii cooperatori și producătorii particulari au primit butași și puieți din soiuri de mare productivitate și asistență tehnică necesare în executarea plantărilor de vii, pomi și arbuști fructiferi. Numai în primele patru luni din acest an s-au vîndut gospodăriilor populației 11,4 milioane pui de o zi (29% din planul anual), 22 milioane ouă pentru incubație (cu 6 milioane mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut), precum și 180 mii puerce, reprezentînd 18% din planul anual.

În conformitate cu necesitățile schimbului echitabil de produse între sat și oraș, țărănimea a răspuns chemării de a contribui în mai mare măsură la buna aprovizionare a populației și satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale.

Cunoscînd marile rezerve de sporire a producției agricole care există, Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor a adresat țărănilor cooperatori, producătorilor particulari din zonele și localitățile neoperativizate, tuturor oamenilor muncii de la sate chemarea de a pune mai bine în valoare potențialul productiv al fiecărei gospodării, îndeplinind neabătut planurile de cultură și de creștere a animalelor, să folosească cu înalt spirit gospodăresc fiecare palmă de pămînt, să crească cît mai multe animale și păsări, să valorifice prin sistemul de contractări și achiziții cantități sporite de produse agroalimentare, contribuind astfel într-o mai mare măsură la constituirea fondului central de produse agricole al statului, la îndeplinirea programelor de autoconducere și autoaprovizionare teritorială.

Ovidiu POPESCU

Mari ctitorii ale Epocii Ceaușescu

Canalul Dunăre-Marea Neagră — o impunătoare construcție a socialismului

Vasile BULUCEA

ministrul transporturilor și telecomunicațiilor

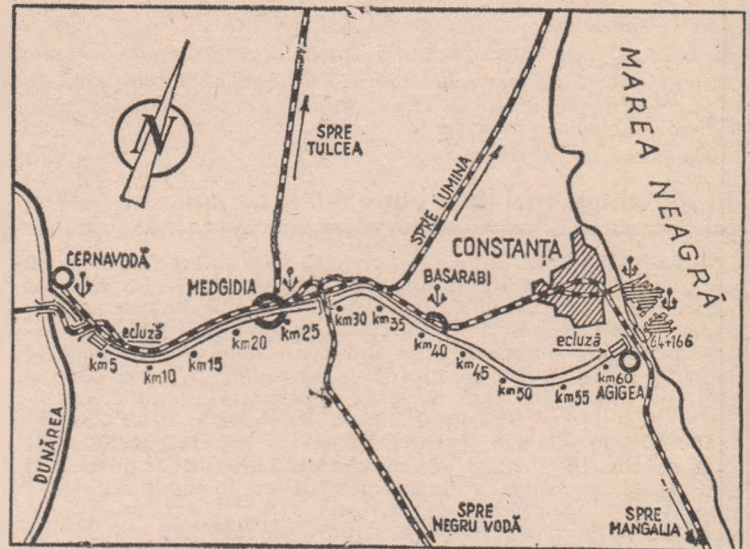
ARTERELE de transport ale României socialiste se îmbogățesc cu o nouă magistrală, CANALUL DUNĂRE-MAREA NEAGRĂ, care brăzdează, asemenea unui brîu albastru, mijlocul Dobrogei. Prin deosebita ei însemnătate economică și socială, ca și prin multiplele funcționalități, noua cale de navigație trasată pe harta țării depășește însă cu mult importanța unei simple căi de transport.

Monumentala operă de artă inginerească se înscrie — datorită amplitudinii și complexității lucrărilor, uriașului potențial uman și tehnic angrenat — drept cea mai grandioasă construcție realizată pînă acum în România. Ea va dăinui peste veacuri ca o grăitoare mărturie a talentului și hărniciei poporului român, a capacității de efort și a vocației sale creatoare, admirabil puse în valoare de eminentul patriot și revoluționar tovarășul Nicolae Ceaușescu care, muncind de aproape două decenii în fruntea partidului și statului, conduce cu inegalabilă dăruire și înțelepciune destinele națiunii noastre socialiste. Numele glorios al ctitorului României socialiste moderne este încrustat, la locul de onoare, și pe frontispiciul măreței construcții înfăptuite între Dunăre și Mare. Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, plenara din iunie 1973 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîrea realizării acestei străvechi năzuințe: scurtarea drumului Dunării spre Mare.

ISTORIA ne aduce, încă din vechime, mărturii despre o asemenea idee. Mai întii grecii, interesați în dezvoltarea comerțului pe apă, și apoi, romanii, după cucerirea Daciei, au cercetat posibilitatea apropierii Danubiului de Pontus Euxinus. Atras de bogățiile țărilor românești, imperiul otoman a întreprins, la rîndu-i, prin intermediul unor specialiști ai vremii, studii pentru o asemenea lucrare. Nici marile puteri occidentale n-au trecut cu vederea avantajele unei căi navigabile mai scurte spre Marea Neagră. Cele dintii proiecte de construcție a canalului aparțin însă unor români: Ion Ionescu de la Brad, în 1850, și inginerul Jean Stoenescu-Dunăre, în 1927, au conceput planurile amenajării, pentru navigație, a văii Carasu, Jean Stoenescu-Dunăre propunînd și traseul Cernavodă-Medgidia-Valul lui Traian-Constanța. După eliberarea patriei, prin anii '50, s-a încercat construcția canalului, realizîndu-se unele excavații (folosite apoi pentru amenajarea sistemului de irigații din Dobrogea), dar după cîțiva ani lucrările au fost sistate, ele depășind posibilitățile de atunci ale economiei naționale.

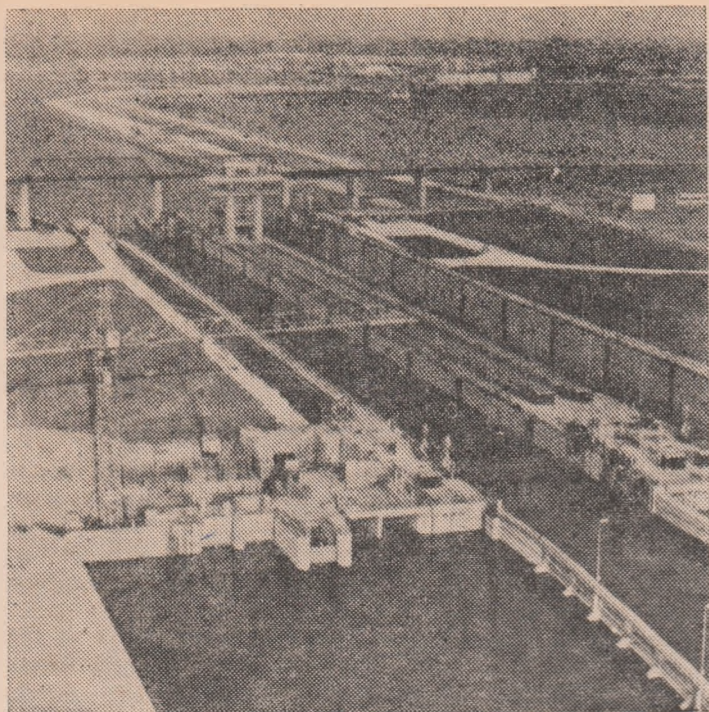
Puternicul avînt pe care întreaga economie națională l-a cunoscut după istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român a însemnat creșterea impresionantă a capacității industriei, științei și tehnicii românești de a rezolva cu deplin succes cerințele ridicate de noua perioadă de dezvoltare a țării, etapa construcției societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Cu admirabila

sa capacitate de sinteză și decizie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că stadiul de dezvoltare al economiei noastre permite înfăptuirea cu succes a unei asemenea lucrări de nemaiîntîlnite proporții. Sub directsa conducere și îndrumare au fost elaborate atît proiectul general, de ansamblu, cît și proiectele de detaliu ale fiecărui obiectiv în parte. În gîndirea sa vizionară, conducătorul partidului și statului nostru a conceput Canalul nu doar ca o simplă cale de navigație, ci ca un amplu complex cu funcționalități multiple, astfel încît uriașul efort la care a fost chemat poporul nostru să se materializeze în foloase vizînd cele mai diverse domenii de ordin economic și social.

Construcția de bază este, fără îndoială, canalul navigabil în lungime totală de 64,2 km, începînd cu kilometrul 0+00, la Cernavodă și terminînd cu kilometrul 64+200, la Agigea, avînd o adîncime de 7 metri și o lățime, măsurată la nivelul chilei navei de 90 metri. Ambele capete, la Cernavodă și Agigea, sînt prevăzute cu cîte o ecluză, fiecare cu un sas de 310 metri lungime și 25 metri lățime, în care convoaiele de nave sînt ridicate la nivelul apei canalului sau coborîte, la nivelurile apelor Dunării ori celor ale Mării, în funcție de direcția în care circulă aceste convoaie. Ecluzele dispun, atît în amonte cît și în aval, de avantporturi de așteptare.

Noua arteră de navigație se încadrează armonios în alte importante construcții împreună cu care alcătuiește acest impresionant complex. Din el fac parte: noile poduri dunărene feroviare și rutiere; primul tronson al viitoarei autostrăzi care va lega Capitala țării de Litoralul Mării Negre și care, pe teritoriul dobrogean, va însoți o bună distanță canalul; noul port Cernavodă, care prin darea în folosință a Canalului devine port

Vedere panoramică a ecluzei Agiea

la Marea Neagră; porturile Medgidia și Basarabi, nou create prin construcția canalului, precum și marele port Constanța-Sud. Tot din acest complex fac parte stațiile de irigare precum și instalațiile menite să asigure buna gospodărire a apelor din bazinul hidrografic al Canalului.

REALIZAREA Canalului a comportat lucrări de amploare nemaicunoscută pînă în prezent în țara noastră. S-au realizat excavații în volum de peste 300 milioane metri cubi de pămînt și rocă, o parte dintre ele efectuate în așa-zisa zonă „de creastă”, la o adîncime de pînă la 70 metri. O parte din aceste excavații au fost și sînt folosite la construcția platformelor și digurilor de larg ale portului Constanța-Sud, cîștigîndu-se astfel 700 hectare de teren în mare. Au fost puse în operă circa 4,2 milioane metri cubi de betoane, folosite la ecluze, poduri, consolidări de taluze și la cei aproape 46 km ziduri de sprijin, precum și 24 345 tone confecții metalice și echipamente montate. Construcția Canalului a necesitat, de asemenea, importante lucrări pentru corectarea traseelor de cale ferată și drumurilor din zonă, precum și construcția de noi poduri. S-au executat astfel peste 150 km de drumuri și traversări, precum și circa 80 km de linii de cale ferată, în principal în zona Cernavodă. Din cele 36 poduri executate în cadrul lucrărilor canalului, 11 poduri de cale ferată și rutiere au lungimi mari, unele din ele cu deschideri de pînă la 162 de metri și sînt adevărate lucrări de artă. Printre acestea se remarcă podul feroviar și rutier de la Cernavodă, peste ecluză, în lungime totală de 571 metri, podul rutier de la Medgidia, cu o lungime totală de 689 metri și cu o deschidere peste canal de 131 metri, podul feroviar din aceeași localitate, în lungime de 292 metri, podul de cale ferată de la Nazarcea, în lungime de 141 metri, podul rutier de la Basarabi, în lungime de 225 metri, podul rutier de la Agiea, cu patru benzi de circulație încadrat în șoseaua Constanța-Mangalia, în lungime de 266 metri și cu o deschidere centrală de 162 metri, precum și podul feroviar de la Agiea, peste portul de așteptare aval de ecluză, în lungime de 358 metri.

Realizarea acestei monumentale opere de artă inginerescă a însemnat un serios examen pentru știința și tehnica românească, pentru specialiști, pentru uzinele și întreprinderile care au participat la construcția diferitelor ansamble și instalații, pentru constructori. Examenul a fost trecut cu succes, multe dintre lucrările și instalațiile incluse în ecluze și celelalte

Canalul Dunăre-Marea Neagră

● Lungime : 64,2 km ; lățime : 90 m (la nivelul chilei navei) ; adîncime : 7 m.

● Canalul scurtează cu circa 400 km actualul traseu Cernavodă-Constanța, ceea ce va permite realizarea unor importante economii de energie și combustibil.

● Volumul de trafic pe care îl va putea prelua anual noua magistrală este de cca 75 milioane tone mărfuri.

● Pe canal pot circula remorhere cu 6 barje de pînă la 3 000 t fiecare, ca și nave fluviale — maritime de pînă la 5 mii tdw. Pescajul admis este de pînă la 5,5 m, iar viteza de 8—9 km/oră.

● Canalul prezintă o importanță deosebită și pentru buna gospodărire a apelor din bazinul său hidrografic. Prin intermediul stațiilor de pompare de la Cernavodă s-au creat condiții pentru a furniza apă pentru irigații în agricultură și alte foloșințe.

● Pentru buna derulare a activității de transport pe canal se află în plină construcție 4 porturi :

— Constanța-Sud, cel mai mare port, care va asigura preluarea mărfurilor din și spre Marea Neagră ;

— Cernavodă, avînd un volum de trafic de 1 milion tone mărfuri pe an, cu posibilități de dezvoltare pînă la 7 milioane tone pe an ;

— Medgidia, cu un volum de trafic de 11,5 milioane tone mărfuri pe an ;

— Basarabi, cu un volum de trafic de circa 1 milion tone mărfuri pe an și cu un șantier naval pentru întreținerea flotei tehnice a canalului.

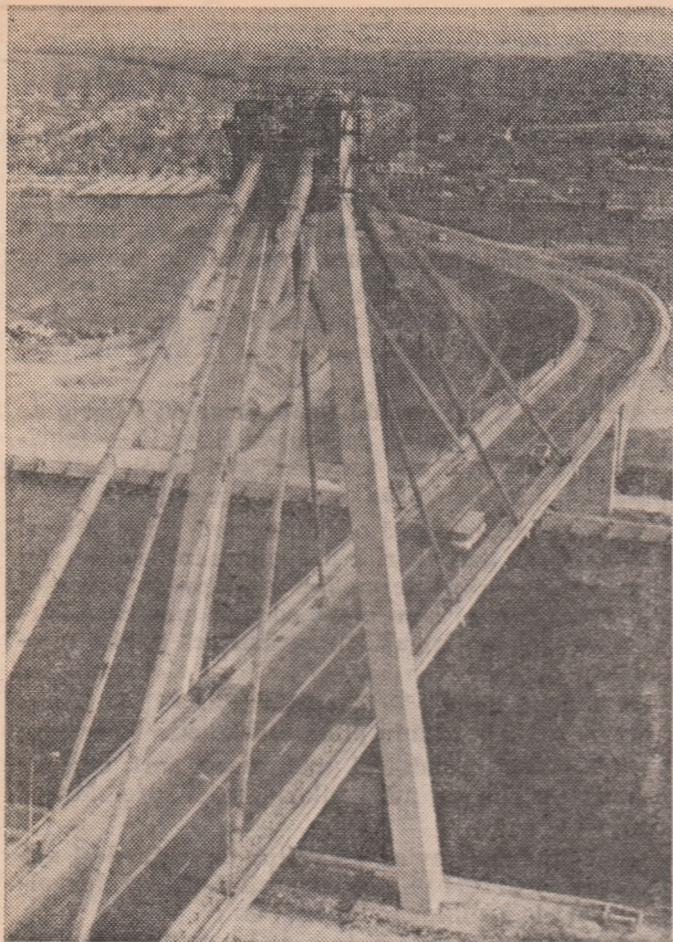
● Construcția canalului a necesitat realizarea a peste 150 km drumuri și traversări, 80 km linii de cale ferată, precum și a 36 poduri, din care 11 de cale ferată și rutiere mari.

obiective ale canalului, precum și multe dintre soluțiile adoptate avînd caracterul de unicat tehnic nu numai în țară dar și pe plan mondial. Ca o remarcă, trebuie să arătăm că amploarea și complexitatea lucrărilor de la Canalul Dunăre-Marea Neagră întrec pe cele de la construcții similare cunoscute.

Responsabilitatea de proiectant și antreprenor general al Canalului Dunăre-Marea Neagră a fost încredințată Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, care a mobilizat pe aceste șantiere importante forțe umane și tehnice. O importantă contribuție au avut-o Centrala de transporturi auto, care a organizat și asigurat transportul materialului excavat și betoanelor, întreprinderile industriale de transporturi și telecomunicații, regionalele de cale ferată. Practic, însă, la construcția sa a participat întreaga țară. Un aport deosebit de însemnat l-au avut brigadierii de pe Șantierul Național al Tineretului precum și militarii ai forțelor armate, eroicul tineret revoluționar, fie că purta uniforma albastră a brigadierilor sau uniforma militară, înscriind adevărate pagini de vitejie și devotament, de abnegație, dovedindu-se la înălțimea încrederii acordate de partid.

Instalațiile și echipamentele complexe încorporate în canal și anexele sale sînt rodul gîndirii ingineresti a specialiștilor din aproape 40 de institute de proiectare și cercetare din toate sectoarele industriei, precum și al producției de înaltă precizie a peste 100 de fabrici și uzine.

Participarea lor a făcut ca, așa cum am menționat mai înainte, multe dintre instalațiile și echipamentele canalului să

Podul cu cabluri de la Agigea

aibă caracter de unicat. Bunăoară, podurile care traversează albia canalului; fiecare dintre ele constituie un unicat, fiind realizat după soluții dintre cele mai ingenioase, potrivit funcționalității sale. Podul mixt de cale ferată și rutier de la Cernavodă, de pildă, a fost realizat prin tragerea, pe poziție, a tablărilor metalice. Podul rutier de la Agigea nu are — în zona sa centrală cu cea mai mare deschidere dintre toate podurile construite la această lucrare — nici un punct de sprijin, susținerea sa fiind realizată prin cabluri din oțel prinse de un pilon înalt de 83 de metri. Canalul este, de asemenea, dotat cu cele mai moderne instalații de navigație, asigurând dirijarea ei centralizată prin sistemul dispecer. Aparatura a fost concepută și furnizată de industria noastră electronică și electrotehnică. Dispeceratul de navigație ține permanent legătura, prin radio, cu toate convoaiele de nave aflate pe șenal, cunoscând permanent poziția și viteza lor, precum și toate eventualele probleme ce se pot ivi.

CANALUL Dunăre-Marea Neagră — titlu generic prin care înțelegem, de fapt, întregul complex hidroenergetic și de transport realizat sau în curs de realizare pe terenul Dobrogei, între Dunăre și Marea Neagră — prezintă pentru țara noastră o deosebită însemnătate economică și socială.

Pentru navigație, el înseamnă scurtarea drumului pe apă, dintre portul Constanța și portul Cernavodă, cu circa 400 de kilometri, ceea ce reprezintă o însemnată reducere a distanței și duratei de transport, cu implicații directe în reducerea consumurilor de combustibil. Canalul este astfel construit încât pe el să poată naviga nave maritime de pînă la 5 000 t.d.w., precum și convoaie de cîte șase barje de pînă la 3 000 tone fiecare. Circulația este asigurată concomitent în ambele sensuri. Canalul putînd prelua, anual, un trafic de circa 75 milioane tone de mărfuri. Raportată această cantitate la economiile realizate prin scurtarea duratei și distanței de transport avantajele economice sînt evidente.

Prin existența noii căi navigabile care traversează Dobrogea, cale de transport ieftină și foarte accesibilă, se creează condiții suplimentare pentru dezvoltarea regiunii, a tuturor localităților din zonă. Canalul „udă” astfel următoarele localități: Cernavodă, Saligny, Făclia, Mircea Vodă, Satu Nou Medgidia, Castelu, Poarta Albă, Basarabi, Straja, Cumpăna și Agigea. Încă de pe acum, în viața economică și socială a acestora se simte o evidentă ascensiune. Cernavodă, de pildă, devine unul dintre importante porturi ale țării, avînd posibilități de dezvoltare care să asigure un trafic de pînă la 7 milioane tone de mărfuri pe an. Un alt important port, al cărui stadiu de construcție este în prezent avansat, este Medgidia produsele fabricii de ciment de aici precum și a celorlalte întreprinderi industriale putînd fi preluate pe calea apei. La Basarabi se construiesc, de asemenea, un port și un șantier naval pentru întreținerea navelor tehnice folosite la navigația pe canal. Portul Constanța-Sud, din dreptul localității Agigea, constituind de fapt și poarta de intrare pe canal, dinspre Mare, este, de departe, cea mai impozantă construcție din cadrul Canalului. El va putea opera nave de mare tonaj și, prin capacitatea sa de trafic se va situa, în stadiul final al lucrărilor, printre marile porturi maritime europene.

Însemnătatea economică a Canalului Dunăre-Marea Neagră va crește și mai mult prin construcția noului său braț Poarta Albă-Midia-Năvodari, ale căror lucrări au fost declanșate în vara anului trecut. Acest nou braț va asigura, printre altele transportul direct, pe calea apei, a materiei prime necesare fabricii de ciment din Medgidia, precum și a produselor Combinatului chimic de la Năvodari.

Canalul prezintă o importanță deosebită și pentru bună gospodărire a apelor din bazinul său hidrografic, putînd prelua întregul surplus de apă provenit din ploii sau topirea zăpezilor. În felul acesta agricultura va fi scutită de importante cheltuieli și consumuri de energie pentru înlăturarea bălților. În plus, el este înzestrat cu aparatură și instalații speciale, de înaltă tehnicitate, care verifică permanent calitatea apei din albia sa, astfel încît Canalul Dunăre-Marea Neagră să fie și o sursă de apă potabilă de categoria I.

Se cuvine, de asemenea, menționată participarea noii căi de apă la dezvoltarea turismului. Prin poziția sa geografică, ea și prin diferitele amenajări în curs de execuție sau în proiect Canalul Dunăre-Marea Neagră va fi deschis și navelor de agrement și va contribui la o și mai bună punere în valoare a litoralului românesc.

CONSTRUIT prin efortul poporului român, Canalul Dunăre-Marea Neagră este apă internă a României, administrat în conformitate cu legislația noastră. În același timp însă, în concordanță deplină cu politica externă promovată de partidul și statul nostru de extindere a colaborării pe multiple planuri cu toate țările, în spiritul respectului și avantajului reciproc el este deschis navigației și navelor aflate sub pavilion străin. Ele vor putea folosi Canalul Dunăre-Marea Neagră, respectînd legislația noastră, regulamentele noastre de navigație și deciziile autorităților românești portuare și de navigație privind siguranța navigației și evitarea poluării.

Finalizarea lucrărilor Canalului Dunăre-Marea Neagră are loc în condițiile puternicului avînt cu care întregul popor român se pregătește să întîmpine, prin succese remarcabile, cele două mari evenimente din acest an, cu profunde rezonanțe în istoria țării, în viața politică, economică și socială a României: a 40-a aniversare a Revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Darea în folosință a Magistrației Albastre, cum a început să fie denumită marea construcție, va constitui un asemenea succes. Ea semnifică înalta capacitate creatoare a poporului român, condus de partidul comunistilor, hotărîrea sa nestrămutată de a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului și statului, călăuză vie a mersului impetuos al patriei spre cele mai înalte culmi ale civilizației socialiste și comuniste.

Accentuarea dezvoltării intensive — componentă esențială a progresului României

IN ANII construcției socialiste, epocă istorică inaugurată de memorabilul eveniment de la 23 August 1944, România a parcurs mai multe etape de dezvoltare, jalonate de profunde prefaceri revoluționare, de remarcabile succese obținute în toate domeniile de activitate. Perioada cu realizările de cea mai mare anvergură a constituit-o și o constituie anii de după 1965, caracterizați esențialmente de o strălucită concepție politică asupra dezvoltării țării, elaborată cu contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, președintele României Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. S-a dezvoltat astfel o puternică bază tehnico-materială, pe fondul modernizării continue a forțelor de producție și într-un continuu proces de perfecționare a relațiilor de producție. S-au diversificat și amplificat schimburile economice externe, România deținând în prezent relații economice cu peste 150 de state ale lumii. A crescut venitul național și, pe această bază, a sporit nivelul de trai al întregului popor, România transformându-se dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, într-o țară industrial-agrară capabilă să realizeze în continuare o creștere economică echilibrată.

Rezultatele obținute în acești ani sînt evidențiate de principalii indicatori care caracterizează dezvoltarea economico-socială a țării. Astfel, numai în perioada 1971—1982 venitul național a sporit de peste 2,5 ori, producția industrială de circa 3 ori, iar producția agricolă de aproape 1,8 ori, în anul 1982 veniturile reale ale populației au fost de câteva ori mai mari decît în anul 1970. S-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul și cultura, activitățile de ocrotire a sănătății.

Obiectivul major al deceniului actual, stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R., îl constituie trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică. Transformarea României în țară cu nivel mediu de dezvoltare economică și micșorarea decalajelor față de țările dezvoltate constituie un obiectiv care se integrează organic în strategia unitară a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, strategie ce presupune profunde transformări revoluționare în toate domeniile: economie, producție, știință, cultură, învățămînt, organizare și conducere, legislație etc.

În perspectivă, economia României, preponderent industrial-agrară, va trebui să se bazeze pe o industrie puternic dezvoltată, modernă, de un înalt nivel tehnic, pe o agricultură cu un nivel ridicat de productivitate. Rolul hotărîtor al dinamismului economiei noastre în actualul cincinal revine sporirii rolului factorilor calitativi, intensivi de dezvoltare: creșterea productivității muncii; reducerea cheltuielilor materiale; sporirea continuă a producției industriale și agricole; valorificarea maximă a produselor românești pe piața mondială; creșterea mai puternică a bazei energetice și de materii prime proprii și valorificarea superioară a acestora și a agriculturii ca sectoare hotărîtoare pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Trecerea la dezvoltarea de tip intensiv în toate domeniile reprezintă o cerință obiectivă a transformării României în țară cu nivel mediu de dezvoltare, care impune creșterea cantitativă și calitativă în continuare a producției fizice, a venitului național, a bazei tehnico-materiale, crearea astfel a resurselor pentru îmbunătățirea pe mai departe a vieții.

O strategie complexă și realistă

IÎNTR-O CONFIGURAȚIE economică caracterizată pe plan mondial prin recesiune, stagnare sau ritmuri de creștere mult reduse, România este una din puținele țări care poate să-și propună — și să înregistreze — ritmuri apreciabile de dezvoltare economică, în pofida crizei economice mondiale și a neutralizării, pe plan mondial, a unei importante părți din capacitățile productive și a forței de muncă. Economia românească își păstrează astfel caracterul său dinamic, de continuu progres, singurul capabil să asigure ridicarea nivelului material și spiritual al celor ce muncesc.

Acest dinamism al economiei românești se caracterizează prin dezvoltarea unitară, armonioasă a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, efortul prioritar fiind îndreptat spre dezvoltarea forțelor de producție, pe calea industrializării, făuririi unei agriculturii intensive, creșterii calitative a economiei, ridicării eficienței economice, direcții hotărîtoare pentru depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare. Documentele adoptate de către cel de al XII-lea Congres și de Conferința Națională ale partidului stabilesc direcțiile de acțiune pentru modernizarea economiei naționale, pentru crearea și perfecționarea unui puternic complex economic național, în care dezvoltarea industriei, modernizarea structurilor sale să conducă la obținerea unor randamente și productivități superioare.

În procesul de modernizare a industriei, o atenție deosebită se acordă realizării programelor privind dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, rezolvării optime a corelației dintre dezvoltarea industriei prelucrătoare și baza proprie energetică și de materii prime, urmărindu-se în mod prioritar reducerea importurilor. Industria prelucrătoare se dezvoltă și se va dezvolta în continuare prin adoptarea de noi tehnologii care să asigure o valorificare superioară a materiilor prime și materialelor, reprofilindu-se corespunzător criteriilor de maximă reducere a consumurilor energetice, folosind mai eficient capacitățile de producție și obținind produse de calitate, competitive în schimburile internaționale.

Agricultura trebuie să înregistreze o dezvoltare mai puternică, armonizată cu aceea a industriei, o dezvoltare în care ridicarea randamentelor și a productivității au o importanță deosebită. Să notăm, totodată, că realizarea unei structuri moderne a economiei presupune ca, pe lângă sectorul „primar” și „secundar”, o dezvoltare importantă să o capete sectorul „terțiar” — activitate prestatoare de servicii. Toate aceste acțiuni menite să perfecționeze întreaga viață economică prin realizarea unor noi structuri și modernizarea celor existente au loc în condițiile unei optimizări corespunzătoare a repartizării venitului național între fondul de consum și cel de dezvoltare și ale eficientizării întregii activități productive. În același timp, modernizarea structurilor economice presupune sporirea aportului cercetării științifice la promovarea progresului tehnic, la soluționarea problemelor tehnice și tehnologice ce stau în fața întreprinderilor, la valorificarea superioară atât a materiilor prime de bază cît și a celor secundare și rezultate din procesul anterior de producție. Sub conducerea eminentă a tovarășei academiciene dr. ing. Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, cercetarea științifică națională aduce o contribuție tot mai mare, hotărîtoare, la realizarea progresului economiei românești.

Pornind de la concepția P.C.R., a secretarului său general, privind rolul hotărîtor al acumulării pentru dezvoltarea economico-socială a țării, în actualul cincinal și în perspectivă, ponderea fondului de acumulare necesar dezvoltării în ritm susținut a economiei va fi de circa 30% din venitul național, accentul fiind pus pe eficiența economică a acumulării, a investițiilor și pe utilizarea intensivă a fondurilor fixe existente. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „Societatea noastră socialistă, ca orice societate, de altfel, trebuie să asigure permanent mijloacele pentru reproducția largită, o acumulare înaltă — baza dezvoltării forțelor de producție, a nivelului de civilizație generală a țării”. O dovadă grăitoare a mobilizării eforturilor întregii economii pentru asigurarea unei dezvoltări sustinute o constituie faptul că în 1982 volumul total al fondurilor fixe a ajuns la peste 2190 miliarde lei, din care 80% au fost puse în funcțiune în ultimii 15 ani.

În domeniul investițiilor, caracteristica principală a cincinalului 1981—1985, subordonată necesității trecerii la dezvoltarea intensivă, o constituie alocarea fondurilor, în cea mai mare parte, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al potențialului economic existent, completându-se dotarea din unele sectoare, realizându-se o mai bună utilizare a capacităților din investițiile realizate în anii anteriori și mai puțin pentru crearea de noi

unități, corespunzător cerințelor și priorităților dezvoltării economice. Un volum important de investiții s-a alocat ramurilor producătoare de materii prime și energetice, agriculturii și silviculturii, transporturilor și telecomunicațiilor. În perioada 1981—1985 au fost construite și se vor construi în continuare peste 1 200 noi capacități și vor fi modernizate circa 1 100 unități industriale importante, iar în agricultură vor fi create 375 noi capacități. Principala sarcină în activitatea de investiții este scurtarea perioadei de execuție, astfel încât eforturile investiționale să devină productive într-un termen cât mai scurt. În acest sens, un aport deosebit îl aduc unitățile de cercetare, proiectare și execuție pentru scurtarea intervalului care se scurge între momentul începerii studiilor privind noile tehnologii și darea în funcțiune a noilor capacități sau modernizării celor existente.

Orientarea în deceniul actual a fondului de investiții ca suport material al progresului multilateral al dezvoltării economico-sociale este indisolubil legată de eficiența economică a acestora; sporirea eficienței investițiilor presupune, în primul rând, o pregătire temeinică a executării investițiilor, o reducere a ponderii lucrărilor de construcții-montaj, tipizarea construcțiilor și a elementelor de construcții, normarea strictă a duratei de execuție a obiectivelor de investiții etc.

Utilizarea cu maximă eficiență a capacităților productive, a fondurilor fixe, atingerea parametrilor tehnico-economici proiectați se înscriu în prezent ca una din laturile esențiale ale dezvoltării în industrie. Astfel, creșterea cu un singur procent a eficienței fondurilor fixe, la dimensiunile economiei din anul 1985, asigură un spor de 8 miliarde lei la venitul național — venit pentru a cărui obținere ar fi nevoie de aproape 30% fond suplimentar de acumulare.

Structuri economice, industriale apte să asigure o înaltă eficiență

MODERNIZAREA structurii economiei naționale este un proces permanent cu multiple și profunde implicații asupra progresului economico-social al țării. În acest sens o atenție deosebită s-a acordat și se acordă îmbunătățirii nivelului tehnic al produselor, corespunzător cererilor pe piața mondială, valorificării superioare a resurselor materiale și umane ale țării, ridicării gradului de tehnicitate a întregii producții, perfecționării tehnologiilor de fabricație în toate ramurile economiei naționale, sporirii rentabilității producției și a întregii vieți economice în vederea creșterii mai rapide a venitului național și a bunăstării întregului popor. În toate aceste domenii există programe de acțiune concepute și adoptate la nivel național, cu obiective și responsabilități detaliate.

Industria are un rol deosebit în complexul economic național, ca bază a dezvoltării celorlalte ramuri de activitate și în primul rând a agriculturii. Totodată, ca ramură generatoare, purtătoare și propagatoare de progres tehnico-științific, industria este suspusă ea însăși la un complex proces de modernizare și diversificare pe baza tehnicii celei mai avansate, în concordanță cu cerințele de ansamblu ale economiei naționale. S-a avut și se are în vedere o restructurare a industriei în funcție de imperativele majore ale revoluției tehnico-științifice și de necesitatea realizării unui echilibru între ramurile prelucrătoare și baza energetică și de materii prime. O atenție aparte se acordă dezvoltării cu precădere a ramurilor și subramurilor de mare tehnicitate și eficiență, cu consumuri mai scăzute de materii prime, materiale și energie, cu un grad ridicat de valorificare a resurselor materiale, care încorporează muncă complexă, de o calificare tehnică superioară. Astfel, în viitor, pentru realizarea valorificării superioare a metalului, un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea mai puternică a producției de oțeluri speciale, aliate și înalt aliate, a producției de table și benzi laminate la rece, electrotehnice, cositorite, din oțel inoxidabil și refractar, pe dezvoltarea electronicii și a microelectronicii, a mijloacelor de automatizare și conducere a proceselor de producție, mașinilor-unelte, mecanicii fine, opticii și echipamentelor hidraulice și pneumatice etc.

În general, producția industriei constructoare de mașini asigură și va trebui să asigure și în viitor 80—85% din utilajele și instalațiile necesare programului de investiții; vor trebui livrate produse la export de o valoare dublă față de cea realizată în cincinalul anterior. În industria chimică, va crește gradul de prelucrare a petrolului, a gazului metan și a altor materii prime, se vor realiza noi produse din mase plastice, se va dezvolta chimia fină și producția de materiale speciale pentru electronică și alte domenii de înaltă tehnicitate. Promovarea politicii de modernizare a structurii economice și extinderea bazei proprii de materii prime și energie va face ca pînă la sfârșitul actualului cincinal România să-și acopere din resursele interne

întregul consum de energie primară, cea mai mare parte din necesarul de cărbune, cocs metalurgic, laminate și țevi, 80—90% din necesarul de plumb și zinc, 100% din cel de aluminiu etc.

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltată poate fi realizată numai printr-o eficiență superioară, în toate domeniile de activitate. În concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eficiența economică reprezintă o coordonată majoră, intrinsecă a progresului economic general, în care își găsește expresia în-deosebi: creșterea productivității muncii, a rentabilității, creșterea eficienței investițiilor și utilizării fondurilor fixe, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea calității producției și a eficienței comerțului exterior.

De o importanță primordială pentru ridicarea nivelului economico-social al țării este creșterea productivității muncii. Creșteri importante ale productivității muncii se prevăd pe seama organizării superioare a producției și a muncii, ridicării continue a calificării muncitorilor, a pregătirii tuturor cadrelor. De asemenea, se vor lua măsuri pentru extinderea progresului tehnic, a mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, accelerarea procesului de înnoire a produselor și tehnologiilor, astfel încât, în următorii ani, să ne apropiem considerabil de țările industrializate în ceea ce privește nivelul productivității muncii.

Reducerea cheltuielilor cu materiile prime, materialele, combustibilul și energia reprezintă, pentru economia românească, o necesitate obiectivă și vitală pentru creșterea economică, un obiectiv de primă însemnătate în dezvoltarea în perspectivă a economiei naționale. Industria românească dispunând de rezerve importante de reducere a consumurilor specifice materiale și energetice în cincinalul 1981—1985, s-a stabilit o diminuare cu 5,5—6% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, astfel că, acestea, în medie în anul 1985 să ajungă la 55,5%. Un singur procent de reducere a cheltuielilor materiale în anul 1985 va echivala cu un spor al venitului național de 17-18 mrd. lei. Calea principală de reducere a costurilor materiale o constituie diminuarea consumurilor fizice de metal, combustibil și energie, prin asimilarea de produse noi, reproiectate, redimensionate, introducerea de tehnologii noi și modernizate, tipizarea și normarea științifică a producției etc. Bunăoară, în acest scop s-au luat măsuri de reducere a consumului de energie primară și energie electrică la un milion lei producție industrială, de încadrare a consumurilor de metal în norme științifice elaborate, în așa fel încât în perioada 1981—1985 indicele consumului de energie primară în industrie să se reducă cu 21% pînă la 23%, iar pe total perioadă 1981—1990 să scadă cu cel puțin 40%.

Recuperarea și refolosirea materialelor, a pieselor, a subsamblelor, recondiționarea acestora reprezintă, de asemenea, o cale importantă de economisire a resurselor materiale. Se are în vedere ca pe această cale să se acopere 40% pînă la 50% și chiar peste 50% din necesarul de materii prime și materiale pentru consumul intern. Toate aceste măsuri vizează creșterea valorificării și adâncirii gradului de prelucrare a materiilor prime și obținerea de produse cu valoare economică superioară, care încorporează o concepție tehnologică modernă și manoperă de calificare ridicată. În acest scop, în cincinalul 1981—1985, indicele de valorificare a materiei prime și energiei, calculat la valoarea producției marfă, va crește cu 35% pe ansamblul industriei.

O altă cale importantă de creștere a eficienței întregii activități o constituie restructurarea ramurilor producției industriale, în concordanță cu obiectivele dezvoltării economice în actualul deceniu și cu cerințele progresului tehnico-științific contemporan, ținînd totodată seama de implicațiile și influențele crizei economice mondiale. Corespunzător prevederilor programelor adoptate, în perioada 1981—1985 vor fi asimilate noi produse și materiale, astfel încât în anul 1985, pe baza acestora, să se realizeze 45% din producția marfă a ramurilor prelucrătoare din industria republicană.

O dată cu dezvoltarea forțelor de producție, partidul și statul nostru acționează cu fermitate pentru perfecționarea întregului sistem al relațiilor de producție, pentru ridicarea continuă a nivelului calitativ al activității de conducere și planificare, astfel încât acestea, printr-o mai bună funcționalitate, să asigure progresul multilateral al societății. În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, afirmarea multilaterală a personalității umane, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor reprezintă rațiunea supremă a eforturilor consacrate progresului material și spiritual al societății noastre. Tocmai în acest sens, orientările și opțiunile, acțiunile pentru accentuarea factorilor intensivi ai dezvoltării sînt menite să asigure noi și importante resurse pentru continua ridicare a bunăstării oamenilor muncii.

prof. dr. Barbu Gh. PETRESCU

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

ACȚIUNI CONCRETE DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

ÎNDEPLINIREA ritmică a planului la toți indicatorii, asigurarea competitivității produselor realizate, obținerea unei rentabilități ridicate depind, în cel mai înalt grad, de modul în care fiecare unitate acționează pentru depistarea și punerea în valoare a rezervelor disponibile. Ca factor intensiv de creștere a producției și eficienței, sporirea productivității muncii deține în acest sens un loc primordial, în baza ei obținându-se o masă sporită de bunuri materiale cu același volum de muncă socială. Iată de ce, în majoritatea întreprinderilor se pune un accent tot mai mare pe fructificarea factorilor care pot aduce un important aport la sporirea continuă a rodniciei muncii.

În acest context, se înscriu cu bune rezultate și întreprinderile ce aparțin Centralei industriei pielăriei, încălțăminte și calciucului. Prin specificul lor, ele au datoria să pună la dispoziția consumatorilor o gamă variată de produse (îndeosebi încălțăminte și produse de marochinărie), în culori, modele și mărimi diversificate, la un nivel calitativ superior și în cantitățile necesare satisfacerii cerințelor beneficiarilor interni și externi. În acest an, unitățile centralei, alături de cele ale cooperății meșteșugărești și industriei mici, urmează să realizeze 129 milioane perechi încălțăminte și diverse alte produse de marochinărie. Ce s-a întreprins și se întreprinde pentru ca, prin mobilizarea rezervelor de creștere a productivității muncii, să se realizeze integral la toate sortimentele sarcinile de plan pe acest an?

ÎN CADRUL gamei extrem de diversificată de produse realizate de unitățile centralei (în componența ei intră un număr de 52 întreprinderi industriale), fabricația de încălțăminte ocupă un loc prioritar, ea constituind obiectul activității a 34 de unități economice. Ritmul de dezvoltare de 6,2% anual în cadrul actualului cincinal, înnoirea și modernizarea mijloacelor de producție permit centralei să asigure atât nevoile economiei cât și exportul cu produse diversificate și în concordanță cu moda. Schimbările de structură a producției, care au avut și mai au loc, țin seama în permanență de resursele disponibile de materii prime, de cererile exprese ale beneficiarilor externi, de noutățile tehnice ce apar în ramură. Astfel, în cadrul producției de încălțăminte cu fețe din piele naturală, creșteri însemnate — de aproape 2 ori — înregistrează încălțăminte cu fețe din piei șapalt și piei porcine. Totodată, se urmărește dezvoltarea producției de încălțăminte cu fețe textile, creindu-se sortimente noi, diversificate, din contexturi textile specifice acestei destinații și care permite utilizarea lor și în sezonul primăvară-toamnă. O importanță deosebită este acordată, în același timp, reducerii consumurilor specifice de materii prime, materiale și energie, precum și valorificării superioare a acestora. Ca urmare, dintr-o tonă de piei brute, producția de piei fețe va crește în 1985, față de 1980, de la 184 m² la 242 m², obținându-se 6,5 perechi încălțăminte dintr-un metru pătrat de piei fețe.

Aceste coordonate ale activității întreprinderilor de profil din cadrul centralei și-au pus amprenta atât asupra modalităților concrete de acțiune în vederea creșterii susținute a productivității muncii, cât și asupra realizării

● Programele de fundamentare a creșterii productivității — instrumente eficiente de conducere și organizare a producției și a muncii ● Tehnologiile avansate în sprijinul sporirii rodniciei muncii ● Grad înalt de mecanizare a operațiilor tehnologice ● Ample acțiuni pentru înnoirea și modernizarea mijloacelor de producție ● Alinierea furnizorilor de utilaje și materiale la schimbările tehnologice din industria încălțăminte

lor înregistrate în acest domeniu (graficul).

Pe primul trimestru din acest an, indicatorul productivitatea muncii a fost îndeplinit, pe ansamblul centralei, în proporție de 100,6%, o contribuție importantă aducând la aceasta întreprinderile „Progresul” și „Carmen” din București, „Ardeleana”-Alba Iulia, „Arta”-Oradea, „Banatul” și „Modern” din Timișoara și „Clujana”-Cluj-Napoca. Obținerea acestor rezultate a fost și este strâns legată de modul în care au fost elaborate, dezbătute și aprobate programele de măsuri pentru fundamentarea creșterii productivității muncii în fiecare întreprindere în parte, în această acțiune centrală industrială jucând un rol însemnat, prin generalizarea, în toate unitățile sale, a experienței înaintate, a celor mai bune soluții tehnico-organizatorice. În felul acesta, s-a creat posibilitatea ca în acest an, pe ansamblul centralei, să se

realizeze o economie relativă de personal de peste 11 000 persoane.

DINTRE multiplele direcții de acțiuni înscrise în aceste programe se desprind cele referitoare la :

1 Asigurarea unui grad ridicat de mecanizare a proceselor de producție, astfel încât să se reducă la minimum ponderea operațiilor manuale și să se elimine acele locuri înguste care nu permit liniilor tehnologice funcționarea la parametri proiectați. Pentru realizarea acestui lucru, de o deosebită importanță a fost inventarierea tuturor operațiilor ce se execută manual și angrenarea specialiștilor din compartimentele de cercetare și proiectare în studierea posibilităților și modalităților de mecanizare a lor, luându-se în considerare specificul fiecăreia. În acest mod, prin proiectarea și execuția cu forțe proprii a unor diverse dispozitive și mașini, s-a realizat sau este în curs de realizare mecanizarea muncii manuale la o serie de operații cum ar fi: ungerea fețelor de încălțăminte în vederea capturării lor, îndoirea tiviturii și însemnarea fețelor, îndoirea marginii pieselor pentru încălțăminte ș.a. Se asigură, astfel, pe lângă importante creșteri de productivitate și premisele necesare obținerii unei calități superioare a produselor finale.

În paralel cu aceasta, o deosebită importanță este acordată execuției unor mașini și utilaje care să înlocuiască pe cele vechi, uzate sau să permită realizarea unor dispozitive în vederea mecanizării operațiilor manuale (mașini de aplicat pinza chimizată pentru întărirea diferitelor repere ale fețelor de încălțăminte, instalație completă de confecționat cuțite de croire cu dublu tăiș și lățimi de 19 și 32 cm din bandă de oțel ș.a.).

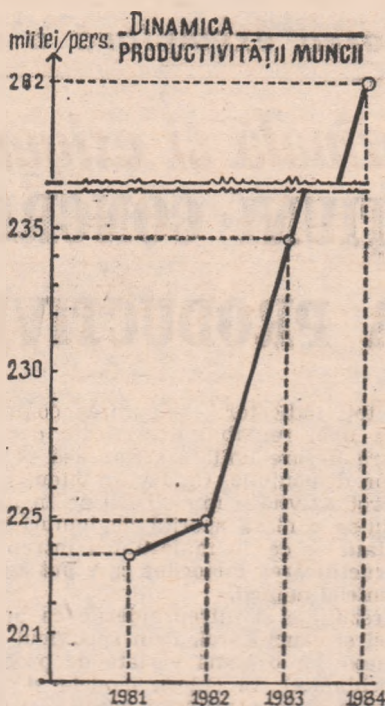
2 Modernizarea proceselor tehnologice prin implementarea și utilizarea unor tehnologii noi, avansate, mici consumatoare de manoperă, materii prime, materiale și energie, atât în scopul creșterii productivității muncii, cât și în vederea sporirii calității produselor și a valorificării superioare a materiilor prime. Totodată, se urmărește asigurarea condițiilor tehnice și tehnologice necesare diversificării continue a gamei sortimentale, prin introducerea în fabricație a noi tipuri de produse. În acest sens, preocupările specialiștilor sînt îndreptate spre :

- extinderea tehnologiilor de fabricație a încălțăminte cu tălpi matritate (înlocuindu-se, astfel, utilizarea pieilor de bovine) care va asigura, la nivelul

acestui an, o economie relativă de personal de 42 persoane; ● introducerea, la întreprinderea „Solidaritatea”-Oradea a tehnologiei de realizare a sortimentelor de pantofi și sandale femei, confecționate din benzi textile dantelate cu tălpi tip p.v.c.; ● executarea simultană a operațiilor de croire mecanică a pieselor cu cea de perforare a decorațiilor la toate întreprinderile producătoare de încălțăminte (economie relativă de 285 persoane); ● injectarea directă a tălpiilor pe fețele de încălțăminte; ● confecționarea de încălțăminte tubulară și din piese prefabricate.

În acțiunea largă, de mare anvergură, ce are loc în prezent pentru modernizarea fabricației și dotarea cu utilaje moderne de înalt randament se cer eforturi nu numai din partea unităților din acest sector de activitate ci și din partea celor ce execută mijloace de producție. În mod deosebit unitățile economice din cadrul M.I.M.U.E.E. au datoria și obligația de a asigura din timp asimilarea unor utilaje specifice, de mare productivitate cum ar fi: linii de injectat tălpi direct pe încălțăminte, mașini de cusut automate cu program, mașini de cusut cu jet de apă, mașini de formare spațială a fetelor prin coasere etc. De asemenea, prin tehnologiile prevăzute a se aplica, industria de pielărie și încălțăminte capătă un pronunțat caracter chimic, ceea ce impune din partea Ministerului Industriei Chimice o mai mare implicare în scopul asimilării și fabricării unor diverse produse chimice (cauciucuri, mase plastice, diverși auxiliari chimici pentru finisarea încălțăminte, adezivi termoplastici etc.).

3 În strinsă legătură cu acțiunile întreprinse în direcția utilizării unor tehnologii avansate se află și cele privitoare la asigurarea funcționării corespunzătoare a utilajelor din dotare. Pentru aceasta, preocupările vizează

ză atât activitatea de reparații și întreținere (respectarea graficelor de revizii și reparații, asigurarea cu forțe proprii a unor stocuri de piese de schimb cu o frecvență ridicată de defectare, efectuarea, cu ocazia reparațiilor capitale, și a unor modernizări), cât și utilizarea mașinilor și instalațiilor conform fișei tehnice, pentru evitarea defectării și opririlor accidentale. Pe această linie sînt încă rezerve, chiar dacă, pe trimestrul I a.c., indicele de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al liniilor tehnologice complete pentru confecționarea încălțăminte a fost superior prevederilor de plan (64,7% față de 64,5% planificat). Se menține încă ridicat timpul de neutilizare a mașinilor — peste 100 000 ore la nivelul trimestrului I a.c. — din

motive dependente de activitatea proprie a întreprinderilor.

4 Un accent deosebit se pune, la nivelul fiecărei întreprinderi, pe asigurarea condițiilor necesare creșterii productivității, prin organizarea superioară a producției și a muncii la fiecare loc de muncă. Avînd în vedere influențele modei asupra produselor fabricate, precum și necesitatea creșterii adaptabilității întreprinderilor la modificările dese ale cerințelor beneficiarilor, atît în ce privește structura, cit și cantitatea produselor solicitate, se urmărește ca, printr-o organizare adecvată a procesului de producție, să se asigure condițiile necesare creșterii productivității muncii și obținerii unei calități superioare, precum și fabricării unor produse în serii mici. În acest sens, s-a efectuat în prealabil o studiere a condițiilor organizatorice și ergonomice în care se desfășoară diversele operații tehnologice. Pe baza acestor analize, au fost luate măsuri concrete de reorganizare a unor operații tehnologice ca: tăiatul suvițelor pentru barețele de sandale, montat brant, lustruirea marginilor tălpiilor din piei bovine cu role executate din materiale recuperabile și refolosibile, vopsirea pieselor pentru încălțăminte, perforarea fetelor ș.a.

EVIDENT, programele de fundamentare a creșterii productivității muncii conțin mult mai multe direcții și domenii de acțiune. Cele prezentate, precum și altele — asigurarea unei corelații juste între gradul de îndeplinire a normelor și sporirea productivității muncii, asimilarea în fabricație a noi sortimente de încălțăminte, crearea condițiilor necesare creșterii calificării și perfecționării pregătirii profesionale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii — oferă garanția realizării în acest an a mobilizatoarelor sarcini de plan pe care întreprinderile din componența centralei le au de îndeplinit.

Cristian GORIE

Produse noi intrate în fabricație de serie

● Colectivul întreprinderii „Electromotor” din Timișoara a asimilat în producție noi motoare electrice cu înalte performanțe tehnico-funcționale și un consum material și energetic mai mic pe unitatea de putere. Printre acestea se remarcă gama de motoare speciale destinate industriei miniere, motoarele cu mai multe trepte de turații pentru acționări industriale, cele cu releu centrifugal utilizate la echiparea mașinilor de spălat cu program și motoarele pas cu pas pentru imprimante de calculatoare electronice. În nomenclatorul de fabricație al întreprinderii figurează peste 80 de produse electrotehnice noi și modernizate, toate bazate pe proiecte și tehnologii elaborate de specialiștii unității.

● La întreprinderea mecanică „Nicolina” din Iași a fost omologat ruloul compactor vibrator autopropulsat de 25 de tone. Noul utilaj execută o gamă largă de lucrări, în special de compactare în profunzime a pămîntului pe diguri și pe platforme cu soluri afinate. Echipat cu un motor de 215 C.P. pentru deplasare și cu un altul de 120 C.P. pentru mecanismele de vibrare, noul rulou compactor, ușor manevrabil și cu un înalt grad de fiabilitate, se situează printre cele mai bune și perfecționate utilaje similare din străinătate. Primul lot de 5 asemenea utilaje vor fi livrate șantierelor naționale de irigații.

● Colectivul întreprinderii mecanice din Roman a introdus în producție o nouă masă rotativă destinată echipării mașinilor-unelte grele. Caracterizată printr-o mare diversitate a posibilităților de lucru pe mai multe categorii de mașini-unelte de tipul celor de alezat și frezat, noua masă rotativă permite prelucrarea unor piese avînd greutăți de 40 pînă la 100 tone, în condiții de mare precizie.

● La întreprinderea siderurgică „Oțelul roșu”, județul Caraș-Severin, a fost realizată o instalație de electrozin-care a tablelor destinate producției de autovehicule și de alte produse ale industriei constructoare de mașini. Proiectată și executată de un colectiv de specialiști din cadrul unității, noua instalație asigură zincarea uniformă și de precizie a unei largi game de tablă laminată, cu grosimi cuprinse între 0,5 și 4 mm. Cu ajutorul acestei instalații, întreprinderea va produce tablă zincată de calitate superioară și cu o eficiență economică ridicată, înlocuind, astfel, produsele similare aduse din import.

● De curînd, constructorii de mașini din Reșița au realizat primul grup hidroenergetic tip Bulb, destinat sistemului energetic și de navigație Porțile de Pier II, cu o putere de 27 MW. Tot pentru sectorul energetic ei au conceput și construit două tipuri de microturbine perfecționate, care au fost oferite unor beneficiari din țară care construiesc instalații eoliene producătoare de electricitate. De asemenea, colectivul reșițean a asimilat în producție, în două variante, motorul diesel 12 R-251, cu puteri și performanțe superioare, precum și un echipament specializat de acționare, destinat dotării platformelor marine de foraj petrolifer.

Dezbateri în mari unități industriale

Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței [III]

PUBLICĂM în continuare opiniile exprimate de participanții la dezbateri organizată de „Revista economică”, cu sprijinul Comitetului municipal București al P.C.R., pe tema: „Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței”.

Beneficiarii și obligațiile furnizorilor

Beneficiarii și obligațiile furnizorilor

Petre DAN: „Întreprinderea «Automatica» produce instalații de automatizare pentru toate ramurile economiei naționale și pentru export, panouri de serie mică pentru acționarea mașinilor-unelte și diverse produse electronice. Ponderea cea mai mare o reprezintă instalațiile unicate care se execută după diverse proiecte puse la dispoziție de către beneficiari. În componența acestor panouri și instalații intră o gamă variată de aparate, produse în mare parte de întreprinderile din cadrul C.I.E.T.A., dar și multe aparate fabricate de unități din afara centralei și ministerului nostru.

Condiția esențială pentru a putea onora comenzile și contractele beneficiarilor noștri este asigurarea completă a aparatului necesare conform documentației și, deci, implicit, obligativitatea de a primi în timp util comenzile. Dacă de a primi în producție de serie, care este nominalizată cu mult timp înainte, se poate face o pregătire de fabricație și materială din timp, pentru producția de unicate acest timp se reduce foarte mult. Plecând de la aceste considerente, întreprinderea noastră solicită beneficiarilor să comande la timp instalațiile de care au nevoie. Sînt dese însă cazurile cînd comenzile întîrzie, uneori sosind chiar în luna cînd se solicită livrarea produsului sau cu puțin timp înainte, fapt ce nu permite asigurarea unei pregătiri corespunzătoare și creează mari perturbări în procesul de fabricație.

În afara de contracte, cu principalii beneficiari se mai încheie și grafice de livrare în care, în general, se solicită termene mai scurte și care adesea se modifică pe parcurs. Întreprinderea «23 August» a solicitat în luna martie a.c. 35 panouri cu termen de livrare tot în luna martie; C.U.G. Cluj solicită în mod permanent, suplimentar panouri pentru cazane sau cere devansări mari de termene. Astfel de situații produc perturbații mari atît la noi cît și pe tot lanțul de furnizori pe care îi avem și duc, implicit, la nerespectarea altor contracte. În cele mai multe din cazuri «Automatica» a înțeles astfel de solicitări și cu eforturi deosebite le-a dat curs.

Sînt însă și alte aspecte, care se pot evita. Astfel, sînt dese cazuri cînd produsele solicitate urgent nu au instalațiile la beneficiari omologate, fapt ce duce la blocarea lor la recepție, cu toate implicațiile respective (blocare de spațiu productiv, degradare, imobilizare de fonduri etc.). Exemple sînt numeroase: Întreprinderea de mașini-unelte Roman a solicitat foarte urgent 15 panouri pentru strunguri Carusel; acestea, deși sînt gata, nu pot fi livrate

din cauza neomologării strungului la «Roman» etc.

Plecînd de la aceste cîteva aspecte și de la dorința de a îmbunătăți colaborarea cu beneficiarii noștri propunem: ● **comandarea și contractarea panourilor de automatizare să se facă cu cel puțin șase luni înaintea termenului solicitat pentru executarea lor** (în cazul cînd nu este posibil din anul anterior). Este necesar să se țină seama și de faptul că la fabricarea unor produse și aparate se mai ridică și problema asigurării importului; ● **benefi-**

La dezbateri au participat tovarășii: **Petre FLUTURE**, secretar al Comitetului municipal București al P.C.R.; **Elena CAPITĂNEANU**, vicepreședinte al Consiliului de Control Muncitoresc al comitetului municipal București; **Paul BLAIER**, directorul întreprinderii „23 August”; **Mihalache NICULESCU**, secretarul comitetului de partid de la întreprinderea de mașini, unelte și agregate; **Ion CONSTANTINESCU**, directorul comercial al întreprinderii „Vulcan”; **Constantin GIOGU**, directorul întreprinderii de țevi „Republica”; **Teofil VASIU**, directorul comercial al întreprinderii de motoare Diesel; **Anton VATAȘESCU**, directorul întreprinderii de piese radio și semiconductori; **Eugen GANEA**, directorul tehnic al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie”; **Petre DOBRESCU**, directorul întreprinderii de mecanică fină; **Constantin SIDERIAS**, directorul întreprinderii de motoare electrice; **Florian DUMITRESCU**, directorul comercial al întreprinderii „Electrotehnică”; **Petre DAN**, șef serviciu la întreprinderea „Automatica”; **Mugurel PETRE**, directorul comercial al întreprinderii „Steaua Roșie”; **Aurel ORVAN**, directorul Bazel de aprovizionare tehnico-materială a municipiului București; **Petre OPREA**, inspector în Comitetul de Stat pentru Prețuri; **Vasile ANTOHE**, inspector șef în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe; **Constantin IOSIVONI**, inspector șef la Departamentul general de stat pentru controlul calității.

ciarii să se adreseze la un număr mai restrîns de institute de proiectare, ceea ce ar contribui la posibilitatea tipizării unor instalații de automatizare; ● **produsele de serie pentru care se solicită instalații de automatizare să aibă documentație definitivă și să fie omologate**; ● **să existe o mai rațională eșalonare a cerințelor**, intrucît în prezent cei mai mulți beneficiari solicită toate comenzile în primul trimestru al anului”.

Ce determină umflarea costurilor de producție?

Eugen GANEA: „Întreprinderea de utilaj chimic «Grivița Roșie» execută utilaje tehnologice care sînt în proporție de 90% unicate, ceea ce conduce la solicitări de piese turnate și forjate de o mare diversitate de materiale, dimensiuni și greutate. Aceeași situație apare și în cazul prelucrărilor mecanice, fiind necesare operații pe mașini-unelte specializate sau cu performanțe ridicate în privința dimensiunilor pieselor ce se prelucreează. Aceasta impune ca activitatea de colaborare a întreprinderii noastre

cu alte unități să se desfășoare în trei direcții principale: ● execuția de piese turnate; ● execuția de piese forjate; ● efectuarea unor diverse operații de prelucrare mecanice. Contractarea execuției de piese turnate și forjate se face respectîndu-se pe cît posibil repartiția primită de la ministerul nostru, care precizează obligațiile cantitative ale furnizorilor pe anul în curs.

O parte dintre furnizorii de piese turnate și forjate — nominalizați prin balanța Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini («Progresul»-Brăila, I.M.M.R. Grivița Roșie etc.) — **solicită ca beneficiarul să pună la dispoziție materialele necesare execuției** (neferoase, feroaliaje, semifabricate), **deși aceasta nu intră în obligațiile sale**, fiind nespecificate, nerepartizate și necontractate. Dacă nu se asigură materialele de către beneficiar, unitățile furnizoare refuză comenzile în cadrul cooperării, deși prin plan sînt obligate să preia asemenea comenzi. Exemplificator în acest sens este necontractarea — de către «Progresul»-Brăila — a execuției a două pinioane forjate pentru utilajul «Tambur uscare» (comanda 109021/23 I 1984), executantul solicitînd asigurarea materialului de către întreprinderea noastră.

Un alt aspect întîlnit destul de des atît în ce privește piesele forjate, cît și diversele prelucrări mecanice este faptul că o parte din întreprinderile colaboratoare — care execută doar anumite operații pe piesele sau subansamblele beneficiarilor — **solicită facturarea materialului sau a semifabricatului**, ceea ce conduce la creșterea nejustificată a costului de producție al produsului finit. Astfel, întreprinderea ca I.R.A. «Grivița», întreprinderea de utilaje pentru drumuri și poduri Otopeni din București, C.U.G. Craiova etc., cărora li s-a solicitat execuția unor prelucrări mecanice pentru diverse utilaje, nu au acceptat comenzile depuse decît cu condiția facturării reperelor respective, ceea ce ar fi condus la majorarea costului (pe o bucată flanșă cu circa 70 000 lei, respectiv pe un utilaj cu circa un milion lei).

O altă problemă deosebită cu care se confruntă întreprinderea noastră constă în faptul că, deși cotele însumate repartizate de M.I.C.M. acoperă necesarul de piese turnate și forjate al întreprinderii, datorită profilului actual de producție circa 70% din necesar poate fi executat numai de cîteva întreprinderi din țară, care dispun de condițiile impuse de tehnica de execuție. Cu toate acestea, C.U.G. Iași, «Progresul»-Brăila, «23 August» refuză să contracteze forjarea plăcilor tubulare pentru utilaje sub pretext că aceste piese sînt sub performanțele utilajelor din dotare, deși dotarea este similară cu cea a I.M.G.B., care a acceptat realizarea unor piese identice. În aceste condiții, este necesară majorarea cotei la I.M.G.B. și I.U.F.C. Rm. Vilcea și decalarea termenelor contractuale la o serie de utilaje, neputîndu-se asigura în timp util piesele din colaborare. În condițiile nominalizării prin plan, exe-

cuția acestor piese nu este și nici nu poate fi facultativă. Dacă pirghiile existente până în prezent nu acționează cu suficientă putere, ar trebui ca — așa cum s-a mai propus — întreprinderile în cauză să suporte o cotă din pierderile pe care le provoacă beneficiarilor.

Din experiența anilor anteriori s-a constatat că activitatea de contractare este îngreunată de lipsa de norme tehnice, broșuri, pliante care să indice posibilitățile de execuție ale diferitelor întreprinderi, utilajele de care dispun, condițiile de contractare și livrare. Ar fi utilă editarea unor cataloage de către fiecare întreprindere în parte, reactualizarea celor existente și difuzarea lor, prin ministere și centralele industriale, la întreprinderi. Rezolvarea acestor probleme ar conduce la micșorarea timpului și a numărului de personal afectat activității de colaborare.

Extinderea standardizării și tipizării

Mihalache NICULESCU : „Nefiind prevăzută decât cu sectoare de uzinare și montare a re-

perelor, subansamblelor și ansamblelor, cu un foarte mic sector de tratamente termice pentru piese de tip roți dințate și axe și o debitare centralizată. Întreprinderea de mașini-unelte și agregate obține, prin cooperare interuzinală, cea mai mare parte a componentelor, începând cu piesele de structură mari turnate și continuând cu elementele hidraulice, electrice și electronice. Din multitudinea elementelor care stau la baza acestei forme de cooperare aș aminti în mod deosebit câteva și anume: standardizarea, unificarea, tipizarea și modularizarea producției, termenul de livrare, prețul cooperării și fiabilitatea subansamblelor și pieselor subfurnizorilor.

În ce privește standardizarea componentelor din cooperare apar, după părerea mea, cele mai complicate probleme, care determină o serie de neajunsuri în derularea eficientă a acestui proces. Varietatea mare de tipodimensiuni a unor componente împiedică aprovizionarea ritmică și rapidă a întreprinderilor specializate, iar în cazul unora dintre acestea impune chiar o producție ciclică pentru anumite produse, ceea ce diminuează considerabil flexibilitatea și promptitudinea lor în onorarea unor comenzi. Lipsa de standardizare și tipizare în diferite domenii cît și existența unei game extrem de variate de tipodimensiuni și variante constructive necesită lansarea pe flux a numeroase loturi, ducând deseori la crearea de locuri înguste, la decalarea graficelor de execuție și livrare și, bineînțeles, la întârziere în execuția produselor finale ale beneficiarilor.

Un rol deosebit pe linia accentuării procesului de standardizare și tipizare a produselor îl au centralele industriale, ele putînd influența extinderea acestei acțiuni de la nivelul unei unități, la nivelul tuturor întreprinderilor din centrală. Spre exemplu, sînt o serie de unități care nu acceptă sau nu pot executa ori introduce în fabricație decît loturi de piese de la un anumit număr de bucăți în sus (potrivit eficienței calculate), cum este cazul întreprinderilor care execută reperi din cauciuc, cuplaje și ambreiaje electromagnetice etc., dar care, prin tipizarea și centralizarea acestor elemente pe ansam-

blul centralei din care fac parte, ar putea ajunge la numărul de bucăți optim, simplificînd aprovizionarea și evitînd execuția lor separată la niveluri de calitate și preț sub standardele prevăzute.

În același timp și ceilalți factori care influențează cooperarea — termenul de livrare, fiabilitatea produselor și prețul acestora — pot avea o înrîurire pozitivă sau negativă asupra acestui proces, în funcție de modul în care sînt sau nu luați în considerare la stabilirea strategiei pe termen mediu și lung. Astfel, dacă din punct de vedere al fiabilității produselor, noi, în calitate de beneficiari, am întărit grupele de recepție, le-am dotat cu suficiente standuri de probă și aparatură de măsură și control, totuși în ce privește unele componente principale cum sînt piesele mari de structuri turnate au existat și există încă situații în care este necesară intervenția specialiștilor noștri pentru remedierea unor abateri de la standarde, de la calitate. Or, asemenea situații atrag după sine întârzieri în livrarea acestor piese, cheltuieli suplimentare. Este necesar ca furnizorii de piese turnate și forjate să se preocupe mai mult de calitatea acestora, să găsească soluții pentru a le reduce adaosurile de prelucrare, să respecte cu mai multă promptitudine termenele de livrare.

Prețurile de livrate a componentelor în concordanță cu costul planificat c.l produsului final

Petre OPREA :

„Prețurile unor piese, subansamble și alte produse ce se livrează în cadrul cooperării conțin încă, așa cum s-a subliniat în dezbateri, rentabilități ridicate.

care afectează costul produselor finale în care acestea sînt încorporate. De asemenea, o serie de piese de schimb au prețuri cu rentabilități mult exagerate, care încarcă nejustificat costurile reparațiilor de mașini și utilaje. Ținînd seama de aceste neajunsuri care afectează în mod direct activitatea de cooperare, Comitetul de Stat pentru Prețuri a luat o serie de măsuri chiar în primul trimestru din acest an care să permită derularea eficientă a activității de producție atît la beneficiari cît și la furnizori. Între acestea rețin atenția cele referitoare la :

● analiza critică a costurilor de producție la fiecare subansamblu, piesă și reper, urmărindu-se în mod deosebit: nivelul costurilor realizate în 1983; încadrarea în sarcina planificată de reducere a costurilor pe 1984; modul cum se reflectă în costuri măsurile stabilite cu privire la reducerea suplimentară a acestora prin creșterea gradului de utilizare a materiilor prime și materialelor, reprojectarea produselor și tehnologiilor, valorificarea tuturor resurselor refolosibile, sporirea productivității muncii; nivelul de costuri cu care se realizează același reper la diferite întreprinderi; încadrarea strictă în parametrii proiectați pentru noile capacități de producție;

● reducerea rentabilităților cuprinse în prețurile de producție la circa 10—15% pentru produsele ce se livrează în cadrul cooperării în producție, diferențiate în funcție de ecartul costurilor, în situația execuției aceluiași reper de mai multe întreprinderi;

● prețurile produselor ce se livrează în cadrul cooperării și ale pieselor de schimb care se realizează cu rentabilități sub 10%, în condițiile costurilor planificate pentru 1984, să rămînă nemodificate.

Pentru produsele care au rentabilități sub 2%, în perioada imediat următoare, se va efectua o analiză separată la întreprinderile producătoare și la nivel de ramură, în vederea depistării cauzelor și găsirii soluțiilor de sporire a rentabilității. În situația în care nivelul scăzut al rentabilității se datorește unor decorelări de prețuri sau erori în stabilirea lor, se va putea propune majorarea acestora, astfel încît noile prețuri să elimine deficiențele de corelare și să asigure o rentabilitate de circa 10%. În cazul prețurilor pieselor de schimb, pentru întreținere, reparații capitale și curente, precum și pentru fondul pieței se vor stabili niveluri mai mici cu pînă la 30%, în raport cu prețurile corelate ale produselor identice livrate în cadrul cooperării între întreprinderi (conform prevederilor art. 7 lit. «k» din Decretul nr. 392/1980). Diferențierea rentabilităților ar urma să se facă împreună cu ministerele coordonatoare, în funcție de gradul de acoperire al necesarului și pentru stimularea producției de piese de schimb. Plafonul maxim de 30% se va aplica numai pentru acele piese de schimb la care se constată un dezechilibru între necesar și producție; la restul pieselor de schimb procentul de majorare va fi limitat la 10—15%.

Faptul că în dezbateri au fost semnalate o serie de cazuri în care prețurile de livrare a componentelor și subansamblelor ce fac obiectul cooperării între întreprinderi sînt umflate, afectînd costurile produselor finale în care se încorporează, dovedește că măsurile luate nu au fost generalizate. De aceea, vom analiza la fața locului situația și vom lua măsurile ce se impun. De altfel, toate lucrările de elaborare a propunerilor de corectare a prețurilor de producție și de livrare la unele produse ce se execută în cadrul cooperării în producție și la piese de schimb se vor întocmi de întreprinderile producătoare, sub îndrumarea și controlul ministerele și al Comitetului de Stat pentru Prețuri. În analiză se vor cuprinde produsele, subansamblele și ansamblele, inclusiv piesele și componentele acestora, aprovizionate în cadrul cooperării de la alte întreprinderi din aceeași ramură, care constituie producție marfă pentru întreprinderea producătoare și care urmează a fi înglobate în produsele finale destinate investițiilor, fondului pieței sau exportului.

Eficiența — factorul determinant în mecanismul de cooperare

Constantin SIDERIAS :

„Dacă în urmă cu 20 de ani întreprinderea de mașini electrice se caracteriza printr-un nomen-

clator relativ redus și puțin diversificat, în prezent, ea realizează un bogat sortiment de produse (circa 1 000), orientat în mare măsură spre eliminarea importurilor de motoare electrice (în serii

Dezbateri consemnată de
V. BOESCU
C. BĂRNEA

(Continuare în pag. 14)

Rezerve de creștere a producției și a rentabilității la cultura inului

EFIČIENȚA economică a culturii inului pentru fibră în agricultura cooperatistă din țara noastră a scăzut în mod considerabil în ultimii 6-7 ani, datorită evoluției descrescătoare a randamentelor medii (tulpini nedecapsulate) la hectar, însoțite de o creștere a costurilor pe tonă de produs. Această situație paradoxală a determinat o scădere accentuată a rentabilității producției inului pentru fibră (la -44% în 1981). Diminuarea rentabilității se asociază însă și cu micșorarea cheltuielilor de producție, ceea ce denotă, în primul rând, neexecutarea întregii game de lucrări prevăzute în tehnologiile recomandate, precum și efectuarea lor de slabă calitate, ceea ce a influențat negativ calitatea tulpinilor de in, ducând și la micșorarea prețului mediu obținut.

Data fiind această situație, în elaborarea și perfecționarea tehnologiilor de producție este necesar să se urmărească îmbunătățirea factorilor organizatorici, a tehnicii de lucru, precum și dimensionarea corectă a resurselor de producție.

Ca și în cazul altor culturi, cea a inului este influențată de o multitudine de factori, printre care: lucrările agrotehnice, îngrășămintele, condițiile meteorologice etc. Prin calculul de eficiență se urmărește evaluarea rezultatelor ce decurg din diferite variante tehnologice preconizate pentru utilizarea sau pentru economisirea unor resurse în circuitul economic, astfel încât să se poată evidenția cele mai eficiente variante, pe baza unei metodologii unitare de investigație și de interpretare a rezultatelor.

Una din verigile agrotehnice de bază în obținerea de recolte mari, stabile și de calitate superioară este încadrarea în epoca optimă de semănat. S-a constatat că o zi de întârziere la semănat în perioada 7-24 aprilie a contribuit la o pierdere de recoltă de aproximativ 42 kg tulpini nedecapsulate la hectar (60,5 lei), iar în perioada 24 aprilie - 20 mai de circa 52 kg (aproximativ 100 lei/ha). După calculele noastre, la C.A.P. Vinători (județul Neamț), randamentele la hectar au fost maxime atunci când semănatul s-a efectuat în perioada 7-20 aprilie.

În ultimii ani s-a situat tot mai mult în atenția organelor de decizie problema densității optime a plantelor la unitatea de suprafață, ca un factor important de creștere a randamentelor.

Experiențele efectuate în acest sens la Institutul de cercetări pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice Fundulea au scos în evidență intensitatea legăturii dintre densitatea plantelor la semănat și nivelul producției de tulpini de in la hectar. La soiul „Lintex”, de pildă, la o densitate de numai 2.000 boabe germinabile la metrul pătrat se înregistrează un randament de 4.940 kg/ha la S.C.A. Secuieni (jud. Neamț); creșterea densității cu 800 boabe germinabile la metrul pătrat a permis înregistrarea unui spor de producție de 1.290 kg/ha.

Influența densității la semănat asupra randamentelor nu trebuie să fie considerată ca liniară. Așa cum au arătat și

rezultatele cercetărilor de specialitate, factorul exogen influențează nivelul celui endogen după o regresie de tip parabolic, ceea ce înseamnă, de fapt, existența posibilității de optimizare a resurselor alocate. Ca atare, la toate soiurile de in pentru fibră studiate, nivelurile randamentelor n-au atins maximum la cea mai mare densitate la semănat experimentată (2.800 b.g./mp). Densitatea optimă este diferită în funcție de condițiile pedoclimatice și soiurile cultivate. Astfel, o densitate de 2.600 boabe/mp asigură randamentul maxim pentru soiurile Lintex și Mira, în timp ce în cazul soiului L-1120 rezultatele cele mai bune au fost obținute la o densitate mai redusă (2.400 boabe/mp).

Mărimile respective nu pot fi însă considerate și optime din punct de vedere economic, intrucit nu s-au luat în considerare și eforturile materiale și umane implicate. De exemplu, cheltuielile cu semințele, transportul, încărcarea-descărcarea, tratamentele fitosanitare ca și cele ocazionate de recoltare și transportul recoltei sînt diferite în funcție de densitatea boabelor germinabile la metrul pătrat. De asemenea, variantele de recoltare influențează și ele nivelul eficienței economice. În cazul cînd smulgerea, decapsularea și legarea tulpinilor se fac cu mașina LKV-4T, încărcarea și descărcarea — manual, iar transportul și treieratul — mecanic, nivelul cheltuielilor variabile este de circa 1,3 ori mai mare decît la varianta cu smulgere și transport efectuate mecanic, iar stringerea, legarea în snopi și încărcarea se execută manual.

Din analiza celor două variante de recoltare, rezultă că sporul de producție cel mai ridicat se obține în cazul unei densități de 2.400 boabe/mp; o densitate de 2.800 boabe/mp dă cea mai scăzută eficiență economică.

În asigurarea eficienței economice a combaterii buruienilor, un rol deosebit îl are aplicarea erbicidului indicat (în cantitatea și la randamentul optim). Cel mai mare spor de producție la hectar se obține în cazul utilizării unei combinații de Avadex BWEC și Brominal flax. În schimb, cel mai redus cost al erbicidării și cel mai avantajos raport între valoarea sporului și cheltuielile de erbicidare le prezintă varianta în care sînt utilizate Brominal flax și Ilexan. În general, variantele care conțin Brominal flax în combinație cu alte preparate dau cele mai substanțiale sporuri de producție.

Rezultatele obținute de stațiunile de cercetări agricole, ca și cele ale unităților de producție demonstrează că eficiența economică a erbicidării este determinată în măsură hotărîtoare de nivelul sporului de producție realizat, cît și de costul total al erbicidării. În creșterea producției și a eficienței economice la cultura inului, un rol important îl are și utilizarea îngrășămintelor chimice.

Cît privește utilizarea îngrășămintelor chimice, experiențele efectuate cu diferite substanțe, doze și structuri de microelemente au pus în evidență cea mai eficientă formă de fertilizare, adică obținerea unor sporuri maxime de producție de tulpini cu cele mai eficiente doze de îngrășămintele. Studiile efectuate la Stațiunea de cercetări agricole Turda au reliefat că față de varianta martor, sporul de producție maxim s-a înregistrat în cazul utilizării combinației $N_{50}P_{30}K_{40}$, care de fapt reprezintă și cea mai rentabilă variantă de fertilizare.

Tot la fel de importantă este și tehnologia de mecanizare. La unele lucrări mecanizarea nu dă întotdeauna sporuri de producție sau o calitate superioară a producției; astfel, la recoltarea mecanizată pierderile de recoltă pot fi mai mari chiar decît la recoltatul manual, în cazul în care nu se asigură o utilizare eficientă a dotărilor tehnice, o organizare exemplară a producției și a muncii.

Eficiența economică a mecanizării pornește de la pregătirea patului germinativ. Acesta se poate realiza prin folosirea unor agregate complexe (U 650+grapa GD — 3,2+grapa cu colți reglabili 2 GCR — 1,7; U 650+combinatorul CPGS-4), care la o singură trecere execută mai multe lucrări agricole. Utilizarea combinatorului în agregat cu tractorul U 650 este mai avantajoasă din punct de vedere economic, fiind și mai productivă, intrucit într-un schimb se realizează cu 3,3 ha mai mult decît în varianta fără combinator, iar productivitatea muncii crește cu circa 46%. Sporul de producție la utilizarea combinatorului se explică, în primul rînd, prin răsărirea unui număr mai mare de plante, deoarece patul germinativ este mai corect lucrat (solul este afinat — mărunțit, dar nu pulverulent), suficient de umed și receptiv pentru sămîntă la adîncimea de 3 cm. Tot din aceeași cauză, răsăritul este mai uniform și influențează în sens pozitiv nivelul randamentelor la hectar. În ca-

Tabelul nr. 1

Estimarea eficienței economice la recoltarea mecanizată a inului pentru fibră

	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Productivitatea la lucrarea principală (ha/schimb)	2,5	3,7	6,5
Consumul de forță de muncă — ore-cm/ha	34,8	316,65	303,69
— ore-om/t	6,95	63,33	61,74
Consumul de motorină (l/ha)	37,77	35,77	18,65
Valoarea producției (lei/ha)	14 820	14 820	12 000
Costul de producție (lei/ha)	1 164,1	3 638,7	3 050,7
Rezultatul financiar (lei/ha)	13 655,9	11 131,3	8 949,3

Tabelul nr. 2

Efectul optimizării variantelor tehnologice la cultura inului pentru fibră

	Criterii de optimizare		
	Minimizarea timpului de muncă (ore-om/ha)	Minimizarea cheltuielilor de producție (lei/ha)	Minimizarea consumului de motorină (l/ha)
Nivel mediu ponderat	22,97	2 431	130,31
Nivel optimizat	13,60	1 181,7	75,98
Diferența (%)	68,9	48,6	71,5

zul folosirii grapei cu discuri se creează diferențe mari de adâncime (6—8 cm) în lucrarea solului, ceea ce duce fie la pierdere de sămânță prin nerăsărire, fie la o răsărire — și, deci, o maturizare — neuniformă.

Recoltatul se poate executa în mai multe variante tehnologice, toate utilizând combina LKV-4 acționată cu tractorul U 650 : la smuls, decapsulat și legat tulpini (V1) ; la smuls și decapsulat (V2) ; la smuls, strins și legat în snopi și transport la beneficiar (V3). Eficiența lor comparativă este ilustrată de datele din tabelul nr. 1.

Rezultă că, prima variantă de recoltare este cea mai avantajoasă sub aspectul consumului de forță de muncă, al efectului economic, al costurilor de producție și al diferenței dintre valoarea producției și costul lucrărilor de recoltare și transport ; poate fi utilizată, de asemenea, și pentru recoltarea loturilor semincere (superelită elită, înmulțirea I-a), unde produsul principal este sămânța, la care pierderile sînt cele mai reduse prin aplicarea acestei teh-

nologii. Totuși, nu trebuie neglijată nici varianta a treia, care se pretează foarte bine pentru culturile industriale din zonele cu suficientă forță de muncă ; ea prezintă avantaje pentru economia întreprinderilor de prelucrare primară a inului, care sînt înzestrate cu mașini de decapsulat și treierat, precum și personal calificat în executarea acestei lucrări.

Fiecare secvență din cadrul tehnologiei de producție la cultura inului poate fi considerată ca o verigă din ansamblul procesului de sporire a eficienței economice. În funcție de specificul culturii, de condițiile concrete în care se desfășoară procesul de producție, efectul verigii respective poate fi diminuat sau amplificat. De aceea, este necesară studierea eficienței procesului tehnologic în ansamblul său, conceput în viziune sistemică, globală.

În ultimul timp, ținînd seama de imperatiile creșterii eficienței economice și reducerii consumului de carburanți, s-au proiectat agregate complexe.

Etapa superioară a eficienței econo-

mice este organizarea activității de producție și a rezultatelor economico-financiare. În elaborarea structurii și modului de exploatare a parcului de tractoare și mașini agricole, sarcina optimizării este de a asigura : alegerea celei mai raționale structuri a bazei energetice și a gamei de mașini agricole ; întocmirea celui mai bun plan de folosire a mijloacelor tehnice, care să permită executarea tuturor lucrărilor în cel mai scurt timp posibil, încadrarea lor în cele mai favorabile perioade, reducerea la minimum a cheltuielilor pentru executarea lucrărilor agricole, a consumului de combustibil.

Avantajele optimizării tehnologiei la cultura inului pentru fibră rezultă din datele prezentate în tabelul nr. 2.

Modelarea economico-matematică a tehnologiilor de cultură a inului pentru fibră pune în evidență importante rezerve de creștere a producției și a eficienței economice. Ea poate fi adaptată la condițiile concrete din fiecare unitate agricolă cultivatoare de in.

Amplasarea rațională pe teritoriul țării a culturii inului pentru fibră, concentrînd producția în zonele cele mai favorabile și cit mai aproape de industria prelucrătoare, constituie o rezervă importantă pentru creșterea randamentelor și a eficienței economice. Totodată, o mai bună corelare a prețurilor cu calitatea producției realizată ar contribui, fără îndoială, la extinderea suprafețelor cultivate cu in pentru fibră în cooperatiile agricole de producție, la creșterea eficienței producției.

dr. N. LAGADIN
dr. Gh. N. IOSIF

Cooperarea interuzinală

(Urmare din pag. 12)

mici și unicate) și lărgirea gamei de produse oferite la export (circa 50% din volumul total al producției realizate).

Dezvoltarea întreprinderii are loc în condițiile unei permanente „confruntări” între dinamica nomenclatorului de producție și locul îngust reprezentat de capacitatea organizatorică relativ limitată. Din această confruntare rezultă două categorii de raționalități convergente de regurare — extinderea capacității organizatorice prin mărirea competențelor organelor intermediare (șefii de secții) și constituirea unor secții și ateliere de repere și subansamble cu gestiune autonomă, care concurează la realizarea produselor finale (carcase, axe, statori, rotorii etc.).

O situație specială, sub raportul integrării, o au secțiile întreprinderii, profilate pe fabricația de produse finale în serii mijlocii și mici sau unicate (motoare electrice speciale, grupuri electrogene, convertizoare, destinate tuturor ramurilor economiei naționale). Raționalitatea economică a acestor secții și ateliere, cu profil relativ eterogen, depinde de posibilitățile de a reduce nivelul lor de integrare în limite compatibile cu elasticitatea adaptivă pe care ele trebuie s-o posede, astfel ca produsele să se realizeze la prețuri competitive. În lipsa unei atari structuri organizatorice, diferențiate pe principiul specializării tehnologice, secțiile și ate-

lierele care execută un sortiment diversificat, în serii mijlocii și mici, tind să-și integreze rapid fabricația componentelor, dezvoltîndu-se dimensional pe verticală, ceea ce conduce la reducerea eficienței economice și tehnice. Firește, acestea pot să-și îmbunătățească activitatea în direcția reducerii costurilor de producție dacă operațiile tehnologice impuse de producerea unor componente fabricate în paralel de fiecare dintre ele (debitare centralizată, construcții metalice, prelucrări mecanice, șantare, ș.a.) s-ar concentra într-una din aceste secții.

Pentru realizarea produselor finale I.M.E.B. cooperează cu peste 20 de întreprinderi din cadrul ramurii pentru piese turnate din oțel și din fontă (frîne electromagnetice, ambreiaje, cuple, tablouri electrice, componente electronice, motoare termice ș.a.). De asemenea avem colaborări pentru livrarea unor componente cu tehnicitate mai redusă (confecții metalice, piese din mase plastice, garnituri din cauciuc, șuruburi ș.a.) cu unități ale industriei mici și cooperatiste. Derularea întregului mecanism al cooperării este influențată de unitatea noastră în calitate de beneficiar, în sensul că mărirea sau reducerea seriei componentelor solicitate de la furnizori se realizează în funcție de criteriile de eficiență.

Furnizarea de componente specifice unui anumit produs final, spre deosebire de componentele cu destinație ge-

nerală (de catalog), reclamă o serie de contacte preliminare în faza precontractuală, colaborarea tehnică și controlul beneficiarului pe parcursul fabricației. Relațiile de cooperare dintre beneficiar și furnizor pot deveni mai simple și mai operative atunci cînd au ca obiect componente de catalog. Acestea sînt facilitate de standardizare și tipizare, care contribuie la extinderea seriilor de fabricație și, odată cu aceasta, la centralizarea și specializarea fabricației.

În cadrul relațiilor contractuale de cooperare este necesar ca furnizorul să poată livra din stoc și imediat, un nomenclator de piese și subansamble cu desfacere asigurată, pe baza unor contracte-cadru pe termen lung. Prin reglementarea intrărilor din stoc se reduc, pentru anumite componente, riscurile de penurie de care beneficiarul „se apără” în prezent prin măsurile contrarii interesului economic general. Relațiile de cooperare pot fi imperiale, cînd beneficiarul nu are posibilitatea tehnică de a realiza intern ceea ce fabrică furnizorul și optative cînd beneficiarul are posibilitatea de a opta între fabricația internă și cooperare. În acest ultim caz, opțiunea beneficiarului are la bază costul celor două alternative exprimat în costurile fabricației interne și prețurile de vânzare ale produselor (piesă, subansamblu), pentru orientarea mecanismului cooperării către necesitățile beneficiarului fiind necesar un sistem de prețuri dinamice regresive. Opțiunea beneficiarului între fabricația internă și cooperare trebuie făcută pe baza calculului comparativ al eficienței alternativelor”.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Exigență maximă în gospodărirea fondurilor întreprinderilor

În procesul întăririi autogestiei economico-financiare a întreprinderilor o deosebită atenție se cere acordată utilizării cu o eficiență cât mai înaltă a ansamblului mijloacelor de producție și a celor bănești, care formează fondurile unității. Prin atragerea și valorificarea cât mai operativă în procesul fabricației a tuturor rezervei disponibile, circuitul fondurilor de producție, rotația lor succesivă din sfera producției în sfera circulației și invers, poate fi și trebuie substanțial accelerată. În contextul acestor cerințe de maximă importanță pentru înregistrarea unor niveluri de eficiență superioare, prezentăm o analiză efectuată la întreprinderea „Electrotehnica” București, care își propune să evidențieze căile și mijloacele de acțiune, pirghiile ce pot fi utilizate pentru folosirea judicioasă a fondurilor din dotare.

1 În cadrul acestei unități producătoare de utilaj electrotehnic, programele de măsuri elaborate și aplicate vizând folosirea intensivă a fondurilor fixe au determinat an de an o sporire a valorii nou create la 1 000 lei fonduri fixe, cu 35% în anul 1983 față de 1982, ritm ce se menține și pentru anul 1984 (pe primele 4 luni producția netă a fost depășită cu peste 11 mil. lei).

Problema este de maximă importanță, dat fiind că întreprinderea face parte dintr-o ramură „de vîrf” a construcțiilor de mașini dotată cu fonduri fixe scumpe, de mare tehnicitate. Tocmai acest aspect a determinat o mobilizare sporită a întregului potențial organizatoric și creativ pentru aplicarea celor mai adecvate soluții de creștere continuă a indicelui de utilizare a mijloacelor de producție din dotare (tabelul nr. 1). Pentru sporirea randamentului în

Tabelul nr. 1

Evoluția indicelui de utilizare a fondurilor fixe (%)		
Anul	Plan	Realizat
1983	82,5	84,2
1984 (4 luni)	85,0	86,2

utilizarea fondurilor fixe în procesul de producție, în întreprindere, în anul 1983 au fost înregistrate 35 de măsuri și propuneri de îmbunătățire, din care 27 au fost aplicate utilajelor în exploatare cu un efect economic reflectat în sporirea beneficiilor întreprinderii cu peste 20 mil. lei, iar pe 4 luni din a.c., din cele 12 măsuri și propuneri înregistrate, s-au aplicat 7 și sînt în curs de

aplicare alte 3 propuneri al căror efect economic total se regăsește în depășirea beneficiului cu peste 18% și a producției nete cu peste 8%. Între acțiunile vizând folosirea la maximum a mijloacelor de producție, se cer evidențiate în primul rînd cele referitoare la: ● menținerea fondurilor fixe în stare perfectă de funcționare, ● asigurarea tuturor condițiilor tehnico-materiale pentru efectuarea reparațiilor planificate la termene, atît a celor curente cît și a celor capitale, ● efectuarea reviziilor periodice în zilele de repaos, toate acestea contribuind la creșterea indicelui de

● Utilizarea în grad înalt a fondurilor fixe, sursă de beneficii ● Pentru o aprovizionare ritmică: o implicare sporită a furnizorilor, dar și a beneficiarului ● O singură zi în rotația mijloacelor circulante = cîștig sau pierdere de ordinul milioanei de lei ● Fundamentarea temeinică a necesarului de aprovizionat previne imobilizările în stocuri ● Semnificații în planul eficienței ale realizării integrale a producției fizice

folosire, la eliminarea stagnărilor, intreruperilor, „căderilor” ș.a. Pe de altă parte, prin măsurile luate de efectuare a modernizării utilajelor existente concomitent cu operațiile de reparații, prin înnoirea dotării tehnice, s-a avut în vedere și evitarea uzurii morale a acestor fonduri.

2 Pornind de la constituirea, conform legii a fondurilor întreprinderii din beneficiile realizate în cadrul planului și peste plan, în întreprinderea „Electrotehnica” au fost întocmite o serie de planuri de măsuri și programe de activitate cu termene și responsabilități concrete pentru utilizarea judicioasă a fondurilor bănești disponibile, care să sporească volumul beneficiilor. Prin programele de măsuri adoptate privind reducerea costurilor de producție, cu precădere a celor materiale, a fost diminuat continuu în dinamică volumul cheltuielilor — cu peste 20 lei la 1 000 lei producție marfă fabricată, la cheltuiala totală în anul 1983 (din care peste 9 lei la cheltuiala materială), iar pe primele 4 luni ale anului curent, cu peste 12 lei față de realizările din anul 1983 (din care 10 lei la cheltuielile materiale).

Aceste programe cuprind: ● măsuri de reproiectare a tuturor produselor agabaritice, pentru reducerea volumului și dimensiunilor acestora, care se vor materializa în economia de metal de peste 70 tone (în valoare de peste 8 mil. lei) la nivelul anului 1984; ● acțiuni de înlocuire a unor repere din import, cu produse indigene mai accesibile și mai ieftine, prin care se va reduce efortul valutar cu peste 300 mii dolari în anul 1984; ● preocupări pentru înlocuirea unor materiale deficitare cu substituente din țară, care se va concretiza în economii de peste 3,5 mil. lei ș.a.

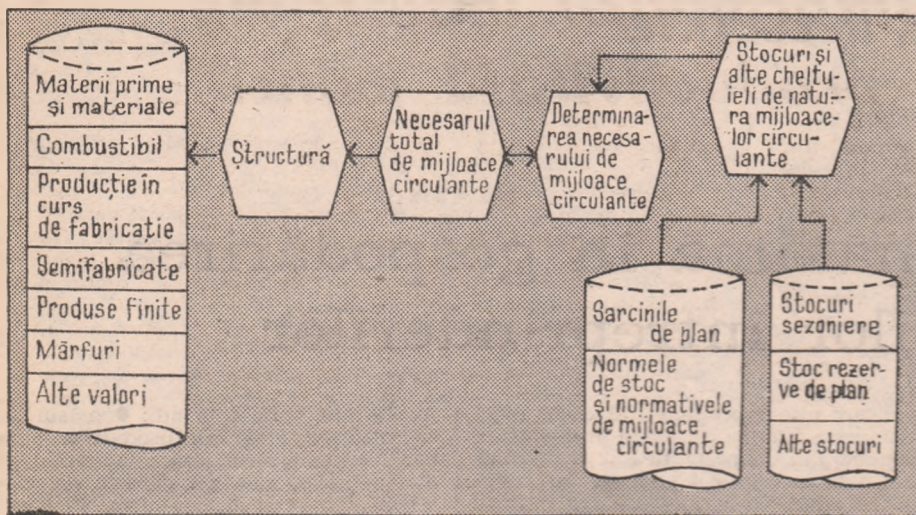
Analiza evoluției mijloacelor circulante pune în evidență o diminuare a lor de la o perioadă la alta, tendință ce s-a reflectat pozitiv în creșterea vitezei de rotație a acestora. Astfel, față de situația înregistrată la 31.XII.1983, după primele 4 luni ale acestui an se constata o reducere cu circa 5% a volumului mijloacelor circulante realizate, în condițiile unei ușoare creșteri a celor planificate. În structura mijloacelor circulante, în această perioadă, scad cu 28,0 mil. lei stocurile de materii și materiale, încadrînd acest element în normativul aprobat prin planul de credite. Este deci evident că a sporit viteza de rotație a fondurilor pentru producție, eliminînd imobilizările nejustificate în stocurile de materii și materiale care mai existau la sfîrșitul anului trecut. Din datele prezentate în tabelul nr. 2 se observă totodată o sporire față de prevederi a cheltuielilor cu producția neterminată, datorată în exclusivitate nesosirii la vreme a unor materiale contractate cu unii furnizori din țară. Întrucît este o cauză obiectivă și temporară, această creștere a fost acoperită pe seama creditului bancar.

Tabelul nr. 2

Evoluția mijloacelor circulante (%)	
	Realizat față de plan la 30.04.1984
Mijloace circulante	98,3
Stocuri pentru producție	98,3
Cheltuieli pentru producție	111,2
Produse	77,0
Facturi	130,3

Evident, situația nu ne poate mulțumi. Pentru evitarea ei este necesară o preocupare sporită a furnizorilor pentru onorarea la termen și de calitate a prevederilor contractuale. Totodată se

Fundamentarea necesarului de mijloace circulante

impune o implicare mai mare a compartimentelor de resort din întreprinderea noastră în asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materialele necesare, prin intervenții la furnizor, pentru a se evita așteptarea pasivă a depășirii termenelor de aprovizionare, pentru a sprijini — cînd acest lucru este posibil — rezolvarea din vreme la producător a problemelor care ar putea genera lipsuri în aprovizionare.

O situație bună se înregistrează la produsele finite, unde, în urma acțiunilor cuprinse în programul de măsuri vizînd realizarea producției marfă vîndută și încasată, s-a obținut o impulsivitate a livrărilor la beneficiari a produselor realizate, cu precădere în ultima parte a lunii aprilie (aspect reflectat și în sporirea volumului documentelor în decontare), care constituie premisele realizării indicatorilor financiari și pe luna mai a.c.

Analiza întreprinsă la nivelul întreprinderii „Electrotehnica” conduce la concluzia că încetinirea sau accelerarea cu o singură zi a vitezei de rotație a mijloacelor circulante se poate solda cu imobilizări sau eliberări de mijloace circulante de ordinul milioanelei de lei. Un rol deosebit în acest proces apreciem că îl are modul în care este conceput, felul cum se formează și se fundamentează necesarul de mijloace circulante, diferitele surse menite să asigure atît acoperirea financiară cît și volumul optim al creditelor bancare. Fundamentarea cît mai exactă a necesarului de mijloace circulante sporește probabilitatea ca întreprinderea să dispună de mijloace materiale și bănești care să-i asigure un grad corespunzător de certitudine în desfășurarea eficientă a activității. În acest sens, o atenție deosebită se cere acordată realizării unei fundamentări judicioase a necesarului de mijloace circulante cu ajutorul prevederilor înscrise în bugetul de venituri și cheltuieli al unității, care în întreprinderea noastră se desfășoară cu bune rezultate, conform schemei prezentate.

Și în continuare, în acest an, una din preocupările constante ale întreprinderii o constituie gospodărirea cît mai judicioasă a fondurilor, întreaga activitate economică desfășurîndu-se sub imperativul obținerii pentru fiecare leu cheltuit a unui volum cît mai mare de pro-

ducție marfă, a unor beneficii sporite. În această direcție, a fost întocmit un program cu perspectivă mai largă pentru diminuarea în continuare și lichidarea stocurilor supranormative, axat în principal pe :

— **înlăturarea lipsurilor proprii care au mai existat în adaptarea operativă a necesarului de aprovizionat în funcție de planul de producție actualizat.** După o temeinică analiză efectuată în anul 1984 în acest domeniu au fost reeșalonate unele contracte economice încheiate cu furnizorii, s-au făcut renunțări la unele aprovizionări prin valorificarea supranormativelor proprii și au fost predate pînă acum, în bazele de aprovizionare și desfacere, materii și materiale care prisoseau procesului de producție de peste 32 mil. lei.

— **lichidarea nerealizării sortimentale a planului fizic,** conform termenelor contractuale, prin măsurile amintite, ceea ce a făcut ca, pe primele 4 luni a.c. să fie realizată în întregime producția fizică în sortimentele și la termenele contractate și a creat în continuare premise pentru îndeplinirea integrală a producției stabilite pe întregul an.

— **interzicerea aprovizionărilor peste necesar** în deplină concordanță cu consumurile reale și normate, precum și a aprovizionărilor neritmice, prin întărirea controlului financiar preventiv și a controlului economic preventiv, oprind din diferite faze operațiunile neeconomice.

— **grăbirea asimilării unor produse și tehnologii noi planificate,** cu consumuri reduse cu efect dublu, reflectat, pe de o parte, în fabricarea unor produse cu consumuri reduse și parametri tehnici superiori, iar pe de altă parte, în introducerea în procesul de producție a mijloacelor circulante din sfera aprovizionărilor.

Alături de cele două categorii de fonduri analizate mai sus, în stimularea cointeresei oamenilor muncii pentru gospodărirea cu maximă eficiență a patrimoniului întreprinderii, în întărirea autogestivității, un rol important îl joacă, în condițiile noului mecanism economic-financiar, utilizarea judicioasă a fondului de acțiuni sociale, a fondului de participare a oamenilor muncii la obținerea beneficiilor și la împărțirea

acestora, a fondului pentru stimularea exportului.

Intrucît, conform actelor normative în vigoare, beneficiile peste plan obținute de întreprindere au rămas într-o proporție mai mare la dispoziția întreprinderii pentru alimentarea fondurilor sale, pe această cale și în unitatea noastră a sporit gradul de cointerese a întregului colectiv în obținerea de beneficii peste plan. Depășirea planului de beneficii în anul 1983 a permis repartizarea la fondul de acțiuni sociale, pe lângă sumele prevăzute în plan, a peste 2 mil. lei din beneficiile realizate peste plan, asigurînd baza materială pentru buna funcționare a grădiniței și creșei pe care le coordonează întreprinderea noastră și pe care le frecventează copiii oamenilor muncii din unitate. De asemenea, din acest fond au fost cumpărate și repartizate un număr mai mare de bilete de odihnă și tratament, din care un număr sporit au beneficiat de reduceri de taxe. Datorită bunelor rezultate obținute în producție în anul 1983 și pe primele patru luni ale anului 1984, la fondul de participare a oamenilor muncii la obținerea beneficiilor și la repartizarea acestora s-au alocat sume mari (de peste 7,0 mil. lei în anul trecut). Apreciem că și pentru anul 1984, pe baza activității desfășurate, există posibilitatea obținerii unui volum sporit de alocații peste plan la aceste fonduri, lucru confirmat de depășirea pe 4 luni a.c. a beneficiilor cu peste 17 mil. lei.

Un alt fond important, constituit în urma ultimelor reglementări în aplicarea noului mecanism economico-financiar, este cel pentru stimularea exportului. Exportul avînd o pondere însemnată în totalul activității noastre, creează condiții ca oamenii muncii care participă la realizarea lui, în condițiile legii, să beneficieze de însemnate stimulente bănești. În acest cadru, exportul se situează pe un prim-plan în cadrul preocupărilor întreprinderii, fiind realizată o puternică cointerese a oamenilor muncii în realizarea și depășirea acestuia. Ca urmare a eforturilor sporite pentru îndeplinirea exemplară și depășirea planului la export, a stimulentele financiare de care unitatea beneficiază pentru creșterea producției destinate pieței mondiale, volumul beneficiilor realizate din această activitate în întreprinderea noastră, au fost pentru anul 1983, cu peste 7 mil. lei mai mari decît cele planificate, iar pe primele patru luni ale anului curent cu peste 5 mil. lei. Practica a demonstrat că reglementările privind constituirea și utilizarea fondurilor întreprinderii, creează condițiile unei participări totale, angajate a întregului colectiv pentru obținerea unei eficiențe superioare în întreaga activitate desfășurată.

Deși nu a epuizat toate aspectele legate de constituirea și gospodărirea fondurilor, apreciem că analiza întreprinsă și măsurile adoptate în acest domeniu vor permite întreprinderii noastre, care s-a situat an de an pe locuri fruntașe în întrecerea socialistă, să-și valorifice mai intens rezervele de care dispune, să-și mobilizeze în continuare la cote sporite valorosul potențial tehnic și uman de care dispune, bază reală pentru ca rezultatele economico-financiare viitoare să fie și mai bune.

ec. Vasile POP

contabil șef al întreprinderii „Electrotehnica” București

Contribuția informaticii industriale la creșterea productivității muncii

REPREZENTÂND și promovînd prin excelență noul, aplicațiile informaticii industriale au apărut și s-au dezvoltat în țara noastră, începînd cu anul 1962, ca urmare a cerințelor producției, care au impus să se acorde o atenție din ce în ce mai mare aspectelor informaționale. Această și datorită faptului că în concepția modernă a conducerii activităților de orice natură, operativitatea în informare și rapiditatea prelucrării informației joacă un rol primordial în asigurarea posibilității de a se elabora decizii optime.

Informatica — cu suportul ei material: calculatoarele electronice, semiconductorii, microprocesoarele, roboții industriali, transmisia prin fibre optice, implementarea microprocesorului în sisteme de automatizare complexe — a fost orientată programatic încă de la Congresul al IX-lea al P.C.R., în ale cărui documente, definindu-se cu clarviziune și cetezanță coordonatele esențiale și sarcinile de bază ale noii etape de dezvoltare a societății noastre socialiste, a fost formulat imperativul creării unei puternice industrii electronice, iar pe această bază — extinderii automatizării proceselor de producție, a ciberneticii și, implicit, informaticii.

CONȚINUTUL activității de informatică industrială la nivelul anului 1984 (prezentat sintetic în schema alăturată, unde procentele reprezintă ponderea diferitelor elemente în volumul total al activităților de realizare a sistemelor informatice industriale) permite evidențierea trinomiului „tehnologie — automatizare — informatizare”. Absolutizarea oricăreia dintre aceste laturi determină apariția unor suprastructuri care nu conduc la eficiența scontată, iar neîmplinirile — de obicei — sînt puse pe seama ultimului monom, adică cel al informaticii. Fiecare din laturile reprezintă o calitate nouă a obiectului inițial, de a avea o „instalație” care să răspundă unor cerințe. În acest cadru, **informatica industrială trebuie privită nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc complex de automatizare.**

În acest context, în următorii ani se va trece la accelerarea introducerii sistemelor informatice, care să asigure:

- conducerea operativă a întreprinderilor,
- dispecerizarea transportului și distribuției,
- automatizarea depozitelor și magaziiilor,
- sisteme de celule flexibile (aplicații cu roboți industriali și automate programabile),
- testarea automată a produselor (control interfazic și final)
- automatizarea activităților de birou (birotică), respectiv cibernetizarea propriilor activități,
- conducerea proceselor tehnologice și cu precădere a

dispecerilor energetici uzinali (energie electrică, termică, hidro),

— automatizarea transportului uzinal ș.a.

Complexitatea acestor obiective, asigurarea satisfacerii conținutelor a cerințelor de operativitate, funcționalitate, fiabilitate în desfășurarea acțiunii impun, după opinia noastră, să se acorde atenția și sprijinul necesare realizării unor **condiții indispensabile**, printre care:

- **dezvoltarea volumului de producție**, de către unitățile care fabrică mijloace de tehnică de calcul (inclusiv terminale industriale), la nivelul cerințelor economiei naționale și oportunităților de export (inclusiv asigurarea de configurații „pe măsura clientului”), acordînd o mai mare atenție **fiabilizării** suplimentare a exemplarelor destinate aplicațiilor industriale (selecționarea mai riguroasă a componentelor și subansamblelor, completarea operațiilor de reglaje, testări și rodaj prealabil etc.), potrivit cu cerințele impuse de condițiile de exploatare;

- **abordarea sistemică a concepției de sisteme informatice industriale**, bazată pe trinomiul „tehnologie-automatizare-informatizare” menționat anterior (prin analogie cu triada „informatică-educație-medicină”);

- **eliminarea dificultăților în asigurarea livrării mijloacelor tehnice necesare realizării sistemelor informatice industriale:**

- **accentuarea eforturilor de tipizare și refolosire a „produselor-program”;**

- **mai multă perseverență și o mai hotărîtă concentrare a forțelor de care dispunem în domeniul informaticii industriale.**

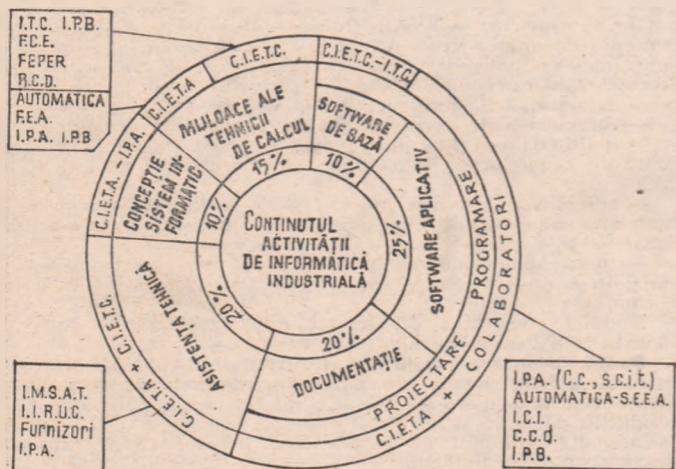
REALIZAREA acestor deziderate presupune punerea în operă a unui volum suficient de mijloace software (PROSOFT) care să producă o **ameliorare substanțială** (după cea metodologică care a fost parcursă) a **productivității muncii** în acest domeniu, începînd, în primul rînd, cu cea aferentă activității de proiectare.

Cristalizarea acestui concept, care urmărește menținerea și ameliorarea calității și competitivității sistemelor informatice industriale elaborate în țara noastră, a început încă din anul 1977, cînd au fost create bazele metodologice ale proiectării **sistemelor informatice industriale pe principiul programării structurate**; valabilitatea lor este reflectată în prezent în rezultatele obținute. De asemenea, în anul 1982 a fost elaborat, în institutul nostru, conceptul trecerii de la o activitate „artizanală” la o **producție industrială în domeniul elaborării de sisteme de programe**. Pe această bază, anul trecut au fost realizate și implementate primele produse software care permit automatizarea activităților de proiectare, programe destinate sistemelor informatice industriale; ele asigură o creștere accentuată a productivității muncii.

Dezvoltîndu-se potrivit concepției PROSOFT, informatica industrială se înscrie în perspectivă ca o **resursă economică cu mari posibilități**. Putem considera că apropiatul sfîrșit de secol va fi puternic marcat de automatizarea complexă a activității de programare, în condițiile căreia utilizatorul va descopei, el însuși, noi posibilități de creștere a productivității muncii, iar programatorul (mai exact analistul) va lucra pe un sistem cibernetic complex, în vederea realizării de aplicații particulare.

Dan N. DOBRESCU

*Directorul centrului de calcul
al Institutului de cercetare științifică
și inginerie tehnologică
pentru automatizări-București*

UNITĂȚI ANGRENATE ÎN SISTEM: C.I.E.T.C. — Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul; C.I.E.T.A. — Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări; I.T.C. — Institutul de cercetări pentru tehnica de calcul; I.P.A. — Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru automatizări (c.c. — centrul de calcul; s.c.i.t. — secțiile de cercetare și inginerie tehnologică); întreprinderea „Automatica” București (S.E.E.A. — secția de echipamente electronice de automatizare); I.C.I. — Institutul central pentru conducere și informatică; C.C.D. — centrele de calcul departamentale; I.P.B. — Institutul politehnic București; R.C.D. — „Romcontroldata” București; I.E.I.A. — Întreprinderea de echipamente și instalatii de automatizare Cluj-Napoca; I.M.S.A.T. — Întreprinderea de montaj și servicii pentru instalatii de automatizare și telecomunicații București; I.I.R.U.C. — Întreprinderea pentru întreținerea și repararea utilajelor de calcul București.

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII DE INFORMATICĂ. Componența diferitelor elemente: **software de bază** — sisteme de operare, compilatoare, limbaje specializate, pachete tipizate pentru funcții standard; **software aplicativ** — componente ale sistemelor informatice, pachete de programe aplicative; **documentație** — documentație pentru utilizator (ghid de operare, manuale de funcționare), mijloace de proiectare automată; **asistență tehnică** — în perioada de garanție, la formarea personalului la utilizator, la punerea în funcțiune; **concepție sistem informatic** — tehnologie, automatizare, informatizare; **mijloace ale tehnicii de calcul** — minicalculatoare, microprocesoare, roboți industriali, automate programabile, sisteme distribuite de conducere, sisteme de transmitere a informațiilor, comandă numerică cu calculator.

Prin proiectarea asistată de calculator, eficiența economică sporită a investițiilor

PROIECTAREA este actul de concepere a viitoarelor produse, servicii, obiecte de construcții, amenajări etc., iar proiectul constituie **acel ansamblu purtător de informații** care materializează și definește procesul de proiectare, anticipând obiectul final. Ca proces de muncă, activitatea de proiectare furnizează un **model** al unei realități viitoare; proiectanții fazelor (notă de comandă, proiect de execuție, detalii de execuție) furnizează — prin documentațiile ce le întocmesc — tot niște **modele**, mult mai detaliate, pentru a permite executarea conformă a lucrărilor de construcții-montaj, aplicarea unor tehnologii eficiente, pregătirea bazei tehnico-materiale etc.

Activitatea de proiectare conține prin însăși natura sa ideea de nou, de perfecționare, orientată — în etapa actuală, de dezvoltare intensivă a economiei noastre — spre creșterea productivității muncii, micșorarea duratei și a costului de realizare a lucrărilor, concomitent cu creșterea calității acestora.

În îndeplinirea acestor obiective ea apelează tot mai insistent și cu mai mari foloase la **aportul informaticii, al tehnicii de calcul**, a căror caracteristică majoră — în stadiul de dezvoltare la care au ajuns — o constituie **capacitatea de adaptare calitativă la specificul soluționării problemelor de mare complexitate**. Informatica se integrează astfel tot mai mult în activitatea de proiectare, afirmându-se ca o **resursă incontestabilă pentru productivitate**. Având în vedere că, practic, procesul de proiectare este un proces rațional, de analiză și sinteză a unui ansamblu de soluții selecționate de către proiectanți dintr-un număr de „rutine” accesibile lor, informatica le poate oferi acestora criterii obiective de alegere, simulare și analiză a soluțiilor.

Conceptul, relativ nou, de **proiectare asistată de calculator** precizează posibilitatea de integrare a informaticii în procesul de muncă, de definire a ei ca o forță nemijlocită de producție. Aplicat la activitatea de proiectare a investițiilor, el se materializează ca un sistem automatizat de arhivare și transformare a informațiilor legate de un proiect sub controlul și capacitatea de decizie a proiectanților. Nu trebuie să se înțeleagă că programele de calcul sînt capabile prin ele însele să ia decizii, să genereze proiecte; omul, cu capacitatea sa specifică de analiză și sinteză, nu va putea fi înlocuit în activitatea de concepție, de creativitate. Dar eficiența unor soluții și decizii umane poate și trebuie să crească prin reducerea tuturor elementelor de rutină ce le influențează și prin stăpînirea unui bagaj de informații tot mai bogat.

Software-ul utilizat în cadrul proiectării asistate de calculator este, în general, compus din două tipuri de programe, asigurînd pe de o parte **preluarea informațiilor**, iar pe de altă parte, **calculul și vizualizarea lor**. Modulele preluării informațiilor permit să se ordoneze într-o structură de date informațiile necesare reprezentărilor, modelelor și calculelor ulterioare. Modulele de calcul și vizualizare permit ca, pe baza unor modele detaliate în funcție de natura problemelor, să se baleieze structura de date pentru a extrage informații prelucrate; aceste module solicită participarea în mod direct a utilizatorului, pentru a analiza rezultatele și a decide eventuala reluare a calculelor, deci pentru stabilirea concepției tehnologice prin variația unor parametri. Procesul de proiectare devine astfel un proces iterativ prin care informațiile necesare reprezentării obiectului de proiectat, odată preluate, pot fi prelucrate de mai multe ori prin variația prestabilită a unor parametri sau precizați în urma unor rezultate interme-

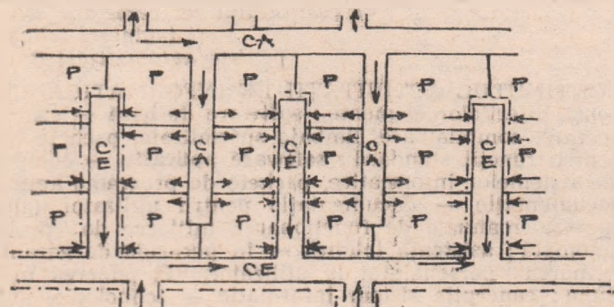

Fig. 1: Schema generală a amenajării de orezării. CA — canale de alimentare; CE — canale de evacuare; P — parcele. Cu linie continuă sînt figurate digurile, iar cu linie întreruptă — drumurile de acces

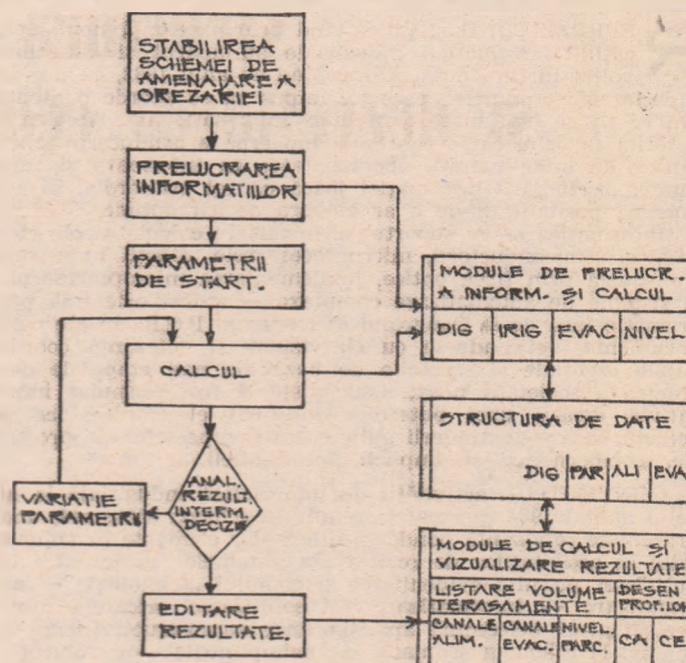

Fig. 2: Schema de prelucrare pentru proiectarea asistată de calculator a amenajărilor de orezării.

diare, proiectantul avînd astfel posibilitatea să simuleze, să analizeze mai multe soluții și să decidă asupra celei optime.

DINTRE multiplele posibilități de aplicare în domeniul îmbunătățirilor funciare, ne vom referi în cele de mai jos, la o experiență concretă: **amenajarea de orezării**. Aceasta constă (fig. 1) din executarea unor parcele orizontale de teren, de diferite mărimi, înconjurate de digulețe de pămînt, în interiorul cărora se realizează stratul de inundare. Inundarea parcelelor se face printr-o rețea de canale de alimentare, iar golirea — printr-o rețea de canale de evacuare.

Proiectarea asistată de calculator a amenajărilor de orezării (fig. 2) necesită înmagazinarea informațiilor în patru fișiere (diguri — DIG, parcele — PAR, canale de alimentare — ALI și canale de evacuare — EVA). Proiectantul, după ce a trasat schema generală de amplasare a orezării (traseul canalelor și parcelarea suprafeței de amenajat), asigură încărcarea în cele patru fișiere corespunzătoare condițiilor de start, care sînt:

- caracteristicile constructive ale digurilor;
- caracteristicile constructive ale drumurilor de acces;
- înălțimea cea mai mare, față de cota medie, a parcelelor limitrofe canalelor de alimentare, care generează cota de fund a acestora;
- adîncimea cea mai mică față de cota medie a parcelelor limitrofe canalelor de evacuare, care generează cota de fund a canalelor;
- dacă dimensionarea canalelor se face pe tronsoane, din start, în caz afirmativ — căderile fiecărui tronson față de panta normală a canalului.

Modulele de calcul prelucrează informațiile din cele patru fișiere în următoarea logică:

● **dimensionarea digurilor** (programul DIG) pornind de la calculul cotelor medii ale parcelelor delimitate; față de cota medie cea mai mare se adaugă înălțimea digului, acceptată la condițiile de start și se dimensionează transversal și longitudinal fiecare dig, volumul de terasamente necesar fiind transmis ca sarcină parcelelor limitrofe;

● **dimensionarea canalelor de alimentare** (programul IRIG) pornind de la calculul cotelor medii ale parcelelor limitrofe, luîndu-se în considerare și sarcina necesară digurilor; față de cota medie cea mai mare se adaugă înălțimea stabilită prin start și se stabilește cota de fund a canalului. Programul IRIG dimensionează canalul în profil transversal și longitudinal, calculînd volumul de terasamente. El atenționează proiectantul asupra rezultatelor privind cota de start a fundului canalului și a balanței volumelor de terasamente, solicitînd decizii de continuare a cal-

Marian OPREA
I.S.P.I.F. - București

(Continuare în pag. 27)

Structura funcțională și dezvoltarea economiei socialiste (I)

I. ANGAJAT de aproape patru decenii într-un amplu efort de transformare industrializantă de tip nou, socialistă, a țării, poporul nostru este astăzi posesorul unei experiențe și al unui bilanț bogate în schimbări social-economice de anvergură. Constituirea unui masiv aparat productiv industrial și creșterea puternică a clasei muncitoare, cooperativizarea agriculturii, repartizarea forțelor de producție pe teritoriul țării, atragerea de resurse de muncă din mediul rural către zonele industriale-urbane, pregătirea profesională a forței de muncă și ridicarea nivelului general de trai și cultural al cetățenilor, intensificarea și diversificarea relațiilor economice externe, s-au relevat a fi procese extrem de complexe, care particularizează cu nu puține elemente distinctive evoluția economiei românești în ultimii patruzeci de ani.

Este un adevăr cu valoare de truism că, în permanență, construcția socialistă a economiei revindică evaluări; este în firescul actului conștient de conducere macroeconomică de a compara neîncetat obiectivele stabilite cu resursele umane și materiale, cu instrumentele de politică economică disponibile. Tot firească este și raportarea evoluției economiei naționale și, pe un plan mai larg, a societății la rezultatele ce se obțin în alte spații naționale, la procesele obiective din economia mondială. Referindu-se la activitatea partidului de elaborare științifică a strategiei dezvoltării societății românești, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, indică „obligatia de a analiza și sintetiza atît propria experiență cît și experiența altor țări, de a studia noile tendințe ale evoluției economico-sociale mondiale” (România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate vol. 7, p. 40). Tocmai creșterea în ultimii 10—15 ani a complexității fenomenelor economice interne, cît și a celor din spațiul mondial, impune un susținut efort de gîndire novatoare din partea cercetării în domeniul științelor sociale.

În anii '70 și în economia țării noastre s-a manifestat pregnant fenomenul de epuizare a factorilor specifici dezvoltării de tip extensiv. În același timp, mutațiile structurale din economia mondială determinate de revoluția științifică și tehnologică — apariția a noi ramuri de vîrf și declinul unor industrii tradiționale; accelerarea ritmului schimbărilor tehnologice; modificarea unor ierarhii concurențiale etc. —, accentuarea interdependențelor pe multiple planuri între spațiile naționale, criza energiei și materiilor prime și celelalte perturbații ale vieții economice internaționale au conturat cu suficientă claritate problematica actuală a stadiului de dezvoltare și a perspectivelor economiei românești. În aceste condiții, partidul nostru a formulat teza necesității valorificării cît mai bune a resurselor interne ale țării, realizarea unei dezvoltări intensive, îmbunătățirea radicală a funcționării economiei prin autoconducerea muncitorească, autogestiunea și autofinanțarea întreprinderilor.

Realizarea unui model al dezvoltării social-economice caracteristic economiilor avansate include, în concepția partidului nostru, modificări structurale și calitative ale industriei, înfăptuirea unei agriculturi de înalt randament, obținerea unei calități competitive a muncii sociale pe plan mondial. Trei idei principale subliniate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** apreciem că ajută la înțelegerea importanței covârșitoare a realizării unui nou model al dezvoltării pentru evoluția de viitor a societății românești. În primul rînd, „viața, practica demonstrează că și socialismul trebuie să țină seama de legitățile generale, de legile obiective și să acționeze în concordanță cu ele. Dacă le necoteceste, se pot produce dereglări foarte grave” (Op. cit., vol. 16, p. 131) în activitatea social-economică. În al doilea rînd, „formele și metodele de conducere și organizare socială nu

sînt imuabile, stabilite o dată pentru totdeauna”; „ele trebuie continuu perfecționate în pas cu schimbările ce se produc în viață, cu sarcinile pe care le impune procesul obiectiv al dezvoltării materiale și spirituale a societății”. (România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, p. 520—521). În sfîrșit, materialismul dialectic și istoric nu trebuie folosit ca „o dogmă moartă, ca o schemă imuabilă, ci ca o metodă de studiere, cunoaștere și înțelegere a problemelor și cerințelor noi ridicate, a imperativelor actuale ale dezvoltării societății” (Op. cit., vol 12, p. 334—35). Considerăm că tocmai în spiritul ideilor menționate mai sus este necesar să fie abordate problemele pe care le ridică trecerea țării noastre la o dezvoltare de tip intensiv.

După cum arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, „Problema transformării revoluționare a societății este foarte complexă. Căile de infăptuire a acestor transformări sînt, de asemenea, foarte variate” (Op. cit., vol. 9, p. 308). Firul călăuzitor al demersului nostru este tocmai inexistența unui model unic de construire a socialismului; sistemul economic poate deci fi înța în structuri economice diferite, fiecare structură putînd fi considerată variantă a sistemului, care, în raport de trăsăturile sale de bază îi predetermină acestuia o evoluție specifică. Trebuie să facem observația că în accepția de față, structura economică nu este identică cu noțiunea de bază economică, deoarece absoarbe suprastructura.

Discuția în literatura de specialitate pe această temă a fost inițiată încă în anii '20 și '30 ai acestui secol, dar dezvoltările teoretice novatoare au proliferat abia în deceniul șapte și ce următor îmbogățind gîndirea economică marxistă și, mai ales, „recuperînd” pentru aceasta idei, concepte și instrumente analitice indispensabile pentru un progres real. Se cuvine să arătăm că și în țara noastră, perioada menționată a consemnat apariția unor lucrări științifice valoroase, care s-au aplecat asupra unor probleme precum creșterea economiei socialiste (E. Dobrescu), funcțiile preturilor în economia socialistă (I. Blaga, C. Ionete, și I. Rachmuth), eficiența economică și bunăstarea socială (A. Iancu), contradicțiile în societatea socialistă (N. N. Constantinescu) etc.

În a doua jumătate a anilor '60 în majoritatea țărilor socialiste europene sînt inițiate măsuri de îmbunătățire a sistemului de organizare și conducere a vieții economice, de modificare a variantei tradiționale, excesiv centralizată, prea rigidă, pentru a permite dezvoltarea calitativă a unor economii tot mai complexe. Schimbările în structurile economice pun în lumină faptul că nu orice tip de structură economică permite ca un anumit nivel de dezvoltare a societății să poată fi atins și de pășit. Această perspectivă oferă și posibilitatea examinării raportului între planificarea centrală — în formele sale (directă și indirectă) — și piață în condițiile multiplicării fenomenelor care reclamă rezolvări la nivelul instanțelor colective și a creșterii complexității rolului și funcțiilor economice ale statului socialist.

II. SUSTINUTĂ de o serie de teoreticieni influenți și doborînd o perioadă de timp gîndirea și practica social-economică din țările socialiste, concepția incompatibilității socialiste între piața și producția își are originea în teza marxistă conform căreia relațiile marfă-bani produc „înstrăinare” (**Entfremdung**) — în accepția cea mai largă pe care Marx o dă termenului în **Manuserise** (1844) — și în concepția etatistă asupra

¹⁾ Ne atașăm concepției după care piața trebuie înțeleasă, în primul rînd, prin prisma procesului de realizare a producției, ca parte a procesului reproducției: piața este un mecanism de realizare și reglare ex post a producției și, respectiv, reproducției. Piața în sine prezintă și un proces de circulație a informației, de acțiune (creație) a agentului economic.

proprietății sociale. Cei care au promovat această concepție, credem că trec cu vederea două elemente de bază pentru interpretarea corectă a tezei menționate. În primul rând, prezumind declanșarea procesului revoluționar în spațiile cele mai avansate ale capitalismului, clasicii socialismului științific, atunci când au încercat să definească esența viitoarei societăți, s-au referit în principal la ceea ce se numește îndeobște „a doua fază” — comunismul; o societate cu un nivel foarte ridicat de dezvoltare a forțelor de producție, cu o bază economică și o suprastructură care ar elimina orice formă de „administrare” a ființei umane³⁾. Socialismul, ca treaptă inferioară a comunismului, ar succeda — rezultă implicit — unui capitalism ajuns într-o stare de epuizare a forței sale propulsive, într-o stare de blocaj iremediabil, final. În al doilea rând, ei ne sugerează comunismul ca o societate a abundenței, în care ar dispărea insuficiența resurselor⁴⁾ în raport cu nevoile individuale și colective (pehru analiza noastră este mai puțin important realismul acestei ipoteze). Lenin, mai ales în scrierile sale ultime, a sesizat relația ce se stabilește între nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și gradul de socializare adecvat și real al acestora, pentru ca progresul economic să fie veritabil. Tot el a combătut iluzia de a se confunda realitatea concretă a Rusiei de după revoluție cu socialismul văzut ca întruchipare a viziunii lui Marx, Engels și a altor gânditori socialiști proeminenți. Introducerea NEP-ului și critica acerbă la adresa birocratismului de stat sînt exemple grăitoare în acest sens.

III. REALITATEA demonstrează că socialismul nu elimină dimensiunea economică a muncii. Această dimensiune economică este dată de caracterul limitat al resurselor disponibile în raport cu creșterea continuă a nevoilor umane. Prin urmare, pentru a-și acoperi (satisface) cît mai bine nevoile, societatea socialistă trebuie să gospodărească resursele de care dispune cît mai eficient, să obțină maximum de producție dintr-o anumită cantitate de factori de producție (sau să obțină o anumită producție cu costul minim posibil de factori de producție). În opinia noastră, funcționarea productivă eficientă a socialismului depinde de măsura în care reușește să soluționeze **trei** probleme economice fundamentale aflate într-o organică interdependență: a) alocarea optimă a resurselor, ceea ce implică existența unor prețuri corecte și, mai departe, posibilitatea calculației economice corespunzătoare; b) recompensarea și stimularea efortului uman care să asigure efectuarea acestuia la nivelul dorit; c) crearea condițiilor pentru manifestarea spiritului întreprinzător, de inițiativă creatoare, atît de necesar progresului la nivel societal⁵⁾. Asumînd, în condițiile date, realizarea eficienței producției la nivelul cel mai înalt, bunăstarea socială cea mai mare se obține în măsura în care membrii societății — ca ființe individuale și persoane sociale — hotărăsc în cel mai democratic mod posibil asupra structurii producției, deci a consumului.

La nivelul actual de dezvoltare a forțelor de producție pe plan mondial și luînd în considerare potențialul intrinsec de transformare (evoluție) al capitalismului este incontestabil că ceea ce trebuie să fie apreciat ca definitiv pentru socialism este socializarea proprietății și odată cu aceasta socializarea controlului asupra proceselor politice și social-economice. În această privință, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că esența democrației socialiste rezidă în aceea că poporul „**trebuie să participe nemijlocit la întreaga activitate de conducere a vieții economico-sociale**” (Op. cit., vol. 4, p. 75—76).

Experiența istorică învederează că adîncirea controlului social asupra vieții politice și social-economice poate fi favorizată pe două căi, care trebuie judecate în mod complementar deoarece se află într-o unitate dialectică; în primul rînd prin acțiunile instanțelor supreme de decizie (autoritate colectivă, sau de stat) ca factori de mediere și armonizare a intereselor multiple în societate, de reglare **ex ante** a reproducției sociale, de coordonare, conducere și organizare a activității sociale și politice; în al doilea rînd, prin manifestarea autonomiei funcționale a entităților economice, deci de descentralizare, democratizare a vieții social-economice. Ambele căi și procese, în același timp, se constituie în ceea ce putem numi **mecanismul dual** (combinat) de exercitare a controlului social asupra ori-

cărei activități sau act de voință. Pentru ca societatea să progredieze, între cele două procese trebuie să se realizeze un echilibru optim. Realizarea acestui echilibru optim, ce are un caracter dinamic, este facilitată de socializarea actului de control central prin mărirea subiecților participanți direcți, sau care influențează în mod conștient și regulat (instituționalizat) decizia — ca exemplu poate fi dată socializarea actului de planificare centrală — precum și de mărirea a răspunderii și a responsabilității sociale a acțiunii fiecărei entități economice individuale. Importanța procesului de socializare a planificării centrale este ilustrată peremptoriu de indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, care sublinia că „**Planul nu trebuie să fie impus de sus...**” (Op. cit., vol. 5, p. 317) și că „**Cu cît planul ține mai puțin seama de realitate, de cerințele legilor obiective, cu atît sînt mai greu de dirijat procesele economice, cu atît mai mult începe să fie dominată viața economică de factori stihnici**” (România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, p. 534). Se poate observa de asemenea că în dialectica realizării echilibrului optim în controlul social, planificarea la niveluri superioare are potențialul de a corecta disfuncționalitățile pieței, care, la rîndul ei, verifică pertinenta planului putînd fi vizualizată ca „un mecanism sui generis de planificare” (B. Horvath în **Organizarea și eficiența comparate ale sistemelor sociale**, Berlin, Duncker und Humboldt, 1979, p. 44). De procesualitatea specifică a mecanismului dual, în consecință de modul concret în care se înfăptuiește controlul social depînd evoluția raporturilor sociale, dezvoltarea societății

Din această perspectivă se vede că socialismul, așa cum nu se poate dispensa de planificarea centrală, ca manifestare a actului conștient public de control social și prevedere, presupune, în condițiile dezvoltării autoconducerii, a sporirii autonomiei funcționale a entităților economice acțiunea legii valorii, funcționarea mecanismului și procesului pieței. Numai astfel, progresul general al forțelor de producție în economia socialistă se asigură prin utilizarea conștientă și în virtutea acțiunii legilor economice obiective. Practica arată tot mai limpede că perfecționarea activității economice și în sectorul de stat este condiționată de „folosirea pe scară mai largă și nu de restrîngerea pîrghiilor valorice” (E. Dobrescu, **Optimul economiei socialiste**, 1976, p. 246). Este logic să gîndim că însăși dezvoltarea relațiilor marfă-bani — desigur nu în toate domeniile vieții sociale atunci cînd intervin principii de etică, echitate și solidaritate, precum și nevoia de internalizare a unor costuri sociale ca suport al avansului economic al societății — va conduce într-un viitor, greu de întrevăzut în prezent (cînd, admițînd teoretic posibilitatea, dimensiunea economică a muncii va fi dispărut), la propria negare, printr-un imens salt calitativ în natura societății, a omului. Acest salt poate fi echivalat cu accederea omului în acel „imperiu al libertății” de care vorbea Engels, în care s-ar rezolva total conflictul între om și natură, între om și aproapele lui.

Daniel DĂIANU

³⁾ După Marx, ar fi momentul în care „munca sub forma sa directă sau imediată încetează de a fi marea sursă a bogăției”, cînd „crearea unei bogății adevărate devine dependentă nu atît de timpul de muncă și de cantitatea de muncă folosită, cît de puterea factorilor puși în mișcare în timpul de muncă, a căror eficiență n-au nici un raport cu munca directă cheltuită pentru producerea lor, ci sînt tributare nivelului general al științei și progresului tehnologic” (citat de M. Constantinescu, **De ce critica economiei politice?** în volumul **Capitalul lui Marx**, 1967, p. 48).

⁴⁾ În fapt, în **Anti-Duhring**, Engels vorbește de „insuficiența producției” (E.P.M.R., 1952, p. 331). Tot el amintește de înlăturarea producției de marfuri (ibid. p. 333) dar analiza sa trebuie judecată prin prisma posibilității realizării suficienței în producție și a transformării conștiinței omului. Referitor la ultimul aspect, E. Kardaș arată că „Natura omului nu se schimbă atît de repede doar prin modificarea sistemului. Tendința egoistă de a se trăi pe seama altuia nu poate fi destul de nici de sentimentul solidarității clasei muncitoare... aceste fenomene negative... pot fi mai ușor combătute și prevenite în sistemul veniului bazat pe autoconducere muncitorească decît în condițiile dominației tehnocrat-birocrației asupra muncii” (**Autoconducerea și proprietatea socială**, București, 1977, p. 63).

⁵⁾ J. Kornai (**Dilemele unei economii socialiste**, Dublin, 1979, p. 4) menționează cinci condiții necesare realizării eficienței economice: sistem de stimulente, posibilitatea calculației, ajustarea flexibilă și rapidă, spiritul întreprinzător și răspunderea personală; ele pot fi reduse în esență la cele trei probleme fundamentale. L. Hurwicz (**Conceptea mecanismelor pentru alocarea resurselor**, American Economic Review, mai 1973) analizează remarcabil interdependențele organice dintre problemele fundamentale ale dinamicii sistemelor economice; se arată de pildă legătura între mecanismul de alocare a resurselor („procesele de ajustare”) și comportamentul agenților economici (p. 23).

OM-TEHNICĂ-MEDIU

Cauze și forme ale degradării mediului

Simptome de dispariție a pădurilor...

DOVEZI din ce în ce mai multe atestă că pădurile americane — cu deosebire cele din estul S.U.A. — se află într-un declin evident. Deși nu există un consens științific cu privire la cauza și semnificația acestui fenomen, probele adunate până în prezent indică poluarea ca factor principal. Unii oameni de știință sînt neliniștiți de faptul că anumite simptome sînt similare cu cele care au dus la situația dramatică în care se află pădurile din Europa centrală, se afirmă într-un amplu articol publicat recent de cotidianul „International Herald Tribune“.

Cercetări efectuate în ultimul timp arată că unele specii de copaci de esență moale își pierd frunzișul și mor, în timp ce mai multe specii de conifere din regiunea estică a S.U.A. prezintă o scădere rapidă, de proporții a ritmului de creștere, tendință care s-a accentuat în ultimii 10 ani. Oamenii de știință afirmă că răspunzătoare pentru acest fenomen, care se manifestă la toate altitudinile, dar cu precădere la cele înalte, este poluarea atmosferică rezultată din arderea combustibililor fosili în combinație, poate, cu unele cauze naturale. Studiile efectuate recent pe Muntele Mitchell, cel mai înalt vîrf din partea estică a Statelor Unite — demonstrează că aproape nici o formă de viață vegetală nu se mai reproduce, lăsînd muntele — odinioară împădurit din abundență — din ce în ce mai sterp.

Deoarece cercetătorii nu au putut atribui acest sindrom numai unor factori naturali cum ar fi seceta, schimbările bruște de temperatură, boli sau catastrofe naturale, se impune de la sine suspectarea, ca principală cauză, a cantităților excesive de bioxid de carbon și azot din aer, care nu mai pot fi absorbite de vegetație, cit și a particulelor metalice, cum ar fi plumbul și alumiul.

Această scădere a capacității de reproducere a pădurilor americane s-a făcut simțită încă de la sfîrșitul anilor cincizeci și începutul anilor șaiszeci, perioadă ce a coincis, lucru semnificativ, cu schimbări pronunțate ale climei, manifestate îndeosebi prin temperaturi ridicate timp de mai mulți ani. Analize preliminare ale ratelor de creștere recente, comparate cu cele pentru perioada 1932—1956, indică o creștere substanțial încetinită cu aproximativ 20—30% pentru mai multe specii de conifere. Experiențele de laborator au scos la

iveală faptul că umezeala acidă a distrus o specie de ciuperci care protejau rădăcinile copacilor de pe Muntele Mitchell. Cînd aceste ciuperci au dispărut, copacii au început să moară treptat. Fenomenul confirmă ipoteza că ploaia acidă ar putea fi cauza acestui dezastru ecologic.

Fenomenul nu este însă singular, ci poate fi regăsit în vecinătatea tuturor marilor zone industriale ale Statelor Unite, din nord-estul țării pînă în California. În unele părți concentrația de metale grele din aer a ajuns să fie de 25 de ori mai mare decît cea normală, iar la Los Angeles — unul din cele mai poluate orașe din lume — aerul atmosferic conține de 50 de ori mai mult plumb decît în regiunile învecinate.

Majoritatea specialiștilor, deși afirmă că datele disponibile sînt încă insuficiente pentru a prezice cu certitudine care sînt factorii care au contribuit la apariția acestui sindrom, sînt de acord în a susține că pădurile nord-americane se află într-o situație dramatică și că, în lipsa unor măsuri energice de contracarare, apare riscul unei catastrofe ecologice.

...și infestarea apelor

POLUAREA APELOR nu este un lucru nou, oamenii de știință americani constatînd existența unor tumori la peștii din lacurile din Michigan sau fluviul Hudson încă de pe la mijlocul anilor șaptezeci. Dar, în ciuda unei aparente ameliorări a calității apelor — datorată adoptării, în urmă cu doisprezece ani, a Legii Apelor curate — există indicii ale proliferării unei adevărate „epidemii“ canceroase la peștii din apele cele mai poluate ale Statelor Unite. Cifre concludente, publicate recent de săptămînalul „Newsweek“, indică o situație dramatică: circa 30% din chefalii din fluviul Buffalo (statul New York) prezintă tumori ale ficatului, ca și peste două treimi din calcanii din Everett (Washington), cea mai mare parte a știucilor din lacul Torch (Michigan) etc.

Toate zonele menționate sînt puternic poluate, sedimentele recoltate demonștrînd existența a peste 360 tipuri de hidrocarburi aromatice, substanțe chimice recunoscute drept cancerigene.

Alarmați de aceste descoperiri, specialiștii au făcut teste de laborator pentru a determina cu certitudine dacă substanțele cancerigene din apă sînt cauza tumorilor la pești. Rezultatele au confirmat ipoteza: 8 din 10 pești hrăniți cu extracții chimice recoltați au dezvoltat tumorile amintite.

O asemenea situație ridică firesc întrebarea dacă oamenii aflați în apropierea zonelor poluate nu sînt și ei expuși unor pericole asemănătoare.

În acest sens, un raport al Institutului Național al cancerului din Statele Unite aduce argumente neliniștitoare, arătînd că procentul cazurilor de boli canceroase la locuitorii din regiunile foarte poluate este cu mult peste media națională. Același raport recomandă să se evite consumul de pește provenit din apele contaminate. Avînd în vedere faptul că peștele acumulează în țesuturi substanțele poluante, se apreciază că într-o $\frac{1}{2}$ kg pește din lacul Ontario, de exemplu, se găsește aceeași cantitate de substanțe chimice ca în circa 1,5 milioane litri din această apă poluată, nota revista citată.

Impurificarea apelor are drept cauză principală deversarea apelor uzate, bogate în substanțe organice greu degradabile, a uleiurilor, detergenților etc., la care se poate adăuga folosirea excesivă a pesticidelor în agricultură. Cumularea acestor factori de poluare are efecte dintre cele mai nocive pentru ecosistemele apelor curgătoare: diminuarea cantității de oxigen din apă, care conduce la dezechilibrul mediului acvatic, apariția unor concentrații ridicate de acizi și baze care pot provoca moartea peștilor, distrugerea vegetației acvatice etc.

O serioasă problemă o ridică faptul că multe substanțe poluante deversate în ape de-a lungul anilor se depun pe fundul cursurilor de apă. Singura cale de soluționare pare s-o ofere natura însăși, prin depunerea, în timp, a mai multor straturi deasupra reziduurilor poluate.

A lăsa, însă, în seama naturii rezolvarea unei probleme de o asemenea complexitate, cum este poluarea — produs exclusiv al acțiunii omenești — ar însemna condamnarea biosferei la o moarte lentă. Soluțiile propuse pentru contracararea fenomenului cuprind o gamă foarte diversă. Ele converg, totuși, în direcția reducerii degajărilor de sulf de la termocentrale și furnale precum și a celor de bioxid de azot de la autovehicule. Printre măsurile preconizate, de o deosebită importanță sînt cele ce privesc tehnologiile de reciclare a gazelor evacuate, utilizarea de benzină fără plumb și adoptarea unor norme prin care să se reducă substanțial degajările de gaze poluante în atmosferă și să se asigure pretratarea apelor uzate ce urmează să fie deversate în ape și oceane.

Valentin NEGOIȚĂ

PLEDIND pentru afirmarea națiunii române și constituirea statului național unitar român, gânditorii progresiști din țara noastră nu au adoptat o poziție îngustă naționalistă. Dimpotrivă, ei au respins cu vehemență șovinismul, au susținut cu tărie egalitatea deplină a tuturor naționalităților, au promovat cu consecvență ideea respectării libertății și necesității solidarizării lor în lupta cu asupritorii. „Astăzi – scria Bălcescu – e înverdat pentru tot românul cu minte și cu inimă că libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împilatorilor și a despoților, ci numai dintr-o unire strinsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate”¹⁾. Numai prin unire, fără deosebire de naționalitate, și prin luptă susținută poate fi deci realizat țelul scump al libertății tuturor popoarelor oprimate.

Necesitatea de a se asigura egalitatea deplină a tuturor naționalităților conlocuitoare cu poporul român a fost subliniată cu tărie și de către patrioții transilvăneni. Astfel, A. Iancu, arătând că principiile libertății, egalității și frățietății constituie deviza mișcării conduse de el, sublinia: „Inșă aceste principii le pretindem de la oricine, garantate pe temeiul existentei națiunilor”²⁾. Iar S. Bănuțiu, cerind cu fermitate recunoașterea drepturilor naționale ale românilor din Transilvania, menționa cu toată claritatea că „națiunea română dă de știre națiunilor conlocuitoare că voind a se constitui și organiza pe temei național n-are cuget dușman în contra altor națiuni, ci recunoaște același drept pentru toate,

¹⁾ Articolul constituie continuarea articolelor aceluiși autor apărute în numerele 43, 44, 45/1983 ale revistei.

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (I)

voiește a-l respecta cu sinceritate, cerind respect împrumutat după dreptate; prin urmare, conchidea el, națiunea română nici voiește domni preste alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate”³⁾. De menționat că asemenea idei au fost cuprinse și în jurământul depus de participanții la Adunarea Națională de la Blaj din mai 1848, în care se sublinia că pe principiile de libertate, egalitate și frățietate „voi respecta toate națiunile ardelenne, poftind egala respectare de la dinsele, nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dor nici nu voi suferi să ne asuprească nimenea”.

Socialiștii din țara noastră au militat, de asemenea, neobosit pentru combaterea ideologiei naționalist-șovine, pentru egalitatea în drepturi a naționalităților conlocuitoare cu românii. În organul de presă al social-democraților români din Ardeal, „Adevărul”, din 9 noiembrie 1906, se scria: „Nu sintem naționaliști, dar ca un partid care luptă pentru libertățile

tuturor popoarelor din această țară, protestăm cu indignare contra apăsării unei sau celeilalte naționalități din această țară”.

Caracteristică pentru întreaga pleiadă a gânditorilor înaintați este folosirea istoriei poporului român ca armă de apărare și afirmare a drepturilor sale de a trăi într-un stat unitar independent. Apelul lor la istoria neamului și la vechimea lui, la originea și continuitatea poporului român pe meleagurile pe care s-a format și trăiește, la unitatea lui, care în pofida artificialelor frontiere ale timpurilor s-a întărit necontenit, la luptele seculare pe care el le-a dus pentru apărarea ființei sale, se întemeia pe înțelegerea profundă a adevărului că istoria – „dascălul tuturor lucrurilor”, cum o numea S. Micu – se află totdeauna de partea celor asupriți. Invocarea trecutului istoric avea darul, înainte de toate, să evidențieze, cu tăria argumentelor științifice, unitatea indestructibilă a tuturor provinciilor istorice românești, a faptului că, așa cum sublinia ziarul „Românul” din 6 august 1867, „Există o singură Românie, cu un picior în Dunăre și cu altul pe ramificațiile cele mai depărtate ale Carpaților, există un singur corp și un singur suflet, în care toți nervii și toate suspinele vibrează unul către altul”⁴⁾. În același timp, istoria oferea cunoașterea aspirațiilor și a luptelor seculare, pe care poporul nostru le-a dus pentru apărarea ființei naționale și neatimare, pentru progres și civilizație, a faptelor glorioase care să mobilizeze poporul la lupta pentru realizarea unității naționale depline și dobândirea și întărirea independenței. De asemenea, evocarea istoriei

FIȘE

AUREL Ghibuțiu

POLITICI COMERCIALE ÎN RELAȚIILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Cartea lui Aurel Ghibuțiu tipărită de EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ cu titlul „Politici comerciale în relațiile economice internaționale

le”, își propune să ofere specialiștilor din comerțul exterior, și celor din domeniile economice care realizează produse pentru export, un instrument capabil să-i orienteze în activitățile curente. Criza economică, întărirea măsurilor protecționiste, diversificarea politicilor comerciale concomitent cu intervenția tot mai pronunțată a guvernelor au creat un cadru tot mai complex în care se desfășoară relațiile economice internaționale și care se cere cunoscut în detaliu. Tocmai din această perspectivă autorul abordează problematica în patru secțiuni: politici comerciale aplicate de state în relațiile economice internaționale; politici comerciale tarifare; politici comerciale netarifare; politici comerciale contemporane. Un capitol distinct este consacrat

de autor prezentării componentelor politicii comerciale promovate de țara noastră.

Instituții financiare

● Trei autori – L. G. Asztalos, L. Bokros și G. Suranyi – publică un studiu în revista KOZGAZDASAGI SZEMLE numărul din martie a.c. sub titlul „Reform és pénzügyi intézményrendszer” (Reforma și sistemul instituțiilor financiare) în care își propun să argumenteze necesitatea unor perfecționări în cadrul sistemului financiar din R.P. Ungară. Aceste perfecționări sint impuse, susțin autorii, de însăși îmbunătățirile mecanismului economic în ansamblu, îmbunătățiri care nu pot deveni

efective independent de finanțe. Ideea centrală a studiului pune în evidență cerința unei mai mari flexibilități a acestui subsistem economic. În mod practic, opinează autorii, ar fi binevenită renunțarea la principiul dublei subordonări care se află în vigoare în prezent (subordonarea față de plan și față de bugetul de stat) în favoarea unei mai mari autonomii a instituțiilor ce acționează în sistemul financiar. Totodată, se arată în studiu, ar putea fi luată în calcul și ipoteza creării unui sistem financiar descentralizat care să permită și existența unei anumite competiții între instituțiile bancare în ce privește abilitatea cu care oferă sprijin financiar unităților productive.

prilejua gînditorilor înaintați și relevarea faptului că poporul român a fost secole de-a rîndul victima unor nenumărate anexiuni externe, care urmăreau jefuirea bogățiilor și împilarea lui, dar și sublinierea că el n-a avut niciodată intenții de cîmpire și anexiuni teritoriale. D. Cantemir, de exemplu, referindu-se la luptele purtate de țările române în evul mediu, arăta că ele „niciodată piciorul din hotarele sale afară nu și-au scos, ce înfipti și nesmulși au rămas”. Iar C.A. Rosetti, în 1850, relevînd consecințele negative ale năvălirilor popoarelor și ale dominației străine, precum și luptele grele duse de români pentru apărarea ființei și autonomiei lor, sublinia: „Românii, așezați din început pe albia lor cea adevărată, mare și frumoasă, avînd drept miez d-a lumina, iar nu d-a subjugă națiunile vecine, se desfășurau singuri întru fericire”. Și, evocînd cu căldură revoluția de la 1821, adăuga: „am crezut și cred acum cu deplinătate că România va să trăiască sau să moară pentru libertate, că steaua ei lucește pe ceruri ca soarele orientului și că – lumea jumătate de se va apăsa acum pe dînsa – România, toată în unire, va ridica-o cu umerii ei”¹⁾. Se dă glas astfel încrederii nestrămutate în victoria luptei pe care poporul nostru o ducea pentru înfăptuirea unității și independenței naționale. Aceași convingere era exprimată și de I. Ghica în 1892 cînd sublinia: „La români, aspirațiunea către unire nu este tendința de mărire sau de cîmpire, ci este spirit de conservare și de legitimă apărare în contra vecinilor cei înconjură, căci temeră de cîmpire și reducerea lor la o stare de inferioritate și de umilire este încă mare și le impune datoria de a căuta să devie un stat puternic

ca să-și poată apăra cu succes existența... Pe noi, românii, continua el, necesitatea ne împinge a ne aduna într-un singur mîunchi, ca să putem înfățișa o rezistență serioasă năvălitorilor și a ne apăra naționalitatea”. Și conchidea că „a renunța la unire ar fi pentru noi a abdica ca națiune, ar fi a renunța la orice speranță”²⁾.

Faptul că românii n-au avut niciodată intenții expansioniste, de cîmpire și anexiuni teritoriale, a fost subliniat cu o deosebită mîndrie și de socialiști. Astfel, înainte de declanșarea primului război mondial, C. Dobrogeanu-Gherea sublinia: „Sîntem una din puținele țări care n-au robit neamuri străine. În schimb, țara noastră a fost victima... celor care ne-au răpit și ne stăpînesc un teritoriu și un număr de locuitori români aproape egal cu acela al României libere. Într-adevăr, continua el, n-am jefuit, n-am cucerit pe nimeni, nu stăpînim nici un neam străin împotriva voinței lui, am fost victima unor mari nedreptăți istorice, noi n-am făcut nici o victimă. De aceea, conchidea el, senini, cu conștiința perfect împăcată, în plenitudinea dreptului nostru, formulăm revendicările noastre, le putem formula în virtutea dreptului și echității, în virtutea dreptului imprescriptibil al unui popor de a trăi nesupărat și de sine stătător în marginile sale etnice”³⁾. Realizarea statului național unitar român se impunea deci ca o necesitate legică, determinată de profunde cauze obiective, ca o împlinire a unei legități obiective, a însăși dezvoltării istorice.

În gîndirea progresistă din secolul trecut, a fost formulată cu claritate ideea potrivit căreia aspirația spre unitate și independența națională a poporului român, ca și a tuturor popoarelor asuprite, constituia o cerință legică a istoriei. Tocmai înțelegerea

profundă a procesului istoric al dezvoltării sociale l-a condus pe N. Bălcescu la concluzia, cu puternice rezonanțe pînă în zilele noastre, potrivit căreia „istoria omenirii nu ne înfățișază decît lupta necontentită a dreptului contra tiraniei, a unei clase dezmoștenite de dreptul său în contra uzurpatorilor ei, luptă arzătoare, care adesea avu caracterul unei răzburări, luptă fără sfîrșit căci se urmează în timpurile de azi (1851 – n.n.) și va urma pînă cînd nu va mai fi umbră de tiranie, pînă cînd popoarele n-or fi întregite în drepturile lor și egalitatea n-o domni în lume”. Această concluzie de mare profunzime, întemeiată pe înțelegerea acțiunii inexorabile a legilor dezvoltării sociale, este însoțită, în gîndirea lui, de o alta, de asemenea, de mare profunzime: „Ziua izbînzii, ziua dreptății se apropie, în care se vor ridica popoarele ca să măture rămășița tiranilor de pe fața pămîntului”, „cînd staturile întemeiate pe concuistă, pe încălcarea drepturilor națiilor se vor zdrobi, națiile se vor reîntregi în libertatea lor”. Dezvoltarea istorică avea să confirme valabilitatea previziunilor lui Bălcescu despre destrămarea imperiilor opresoare și despre triumful inevitabil al luptei poporului român pentru unitate și independență națională, luptă ce se desfășura în contextul mișcării numeroaselor popoare europene pentru autodeterminare națională și înlăturarea dominației străine.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

- ¹⁾ N. Bălcescu, op. cit., p. 127
²⁾ Ideologie și progres, Editura politică, București, 1978, p. 78.
³⁾ Apărarea patriei... p. 72-73
⁴⁾ Ideologie și progres, p. 137.
⁵⁾ Idem, p. 123, 127.
⁶⁾ Apărarea patriei... p. 162.
⁷⁾ C. Dobrogeanu-Gherea, op. cit., p. 102

Cultura managementului

● Nu de mult EDITURA TEHNICĂ a publicat lucrarea specialistului american Robert H. Roy „Concepții în management”. Cartea, elaborată în esență pornindu-se de la evoluția managementului – considerat deopotrivă ca disciplină științifică și practică economică – în condițiile S.U.A. își propune un scop mai ambițios decît cel al unei sistematizări tematice; ea aduce în prim plan conceptul de „cultură a managementului”, care înglobează atît aspectele practice ale conducerii microeconomice cît și pe cele de formare a cadrelor de conducere. Din acest punct de vedere, volumul vădește o certă tendință spre interdisciplinaritate. Astfel, un

prim capitol de carte dezbate o serie de concepte sociologice utilizate în teoria managementului cum ar fi cel de organizație, pentru ca acest cadru de dezbateri să fie răsînjit, prin integrarea unor alte elemente de factură psihologică, de pildă acelea legate de comportament. Alte secțiuni ale cărții abordează aspectele tehnice și economice ale managementului, între care sînt incluse: sistemele tehnologice, contabilizarea costurilor, elemente de comensurare a muncii, cercetarea operațională ș.a.

Simpozion

● SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ a avut loc, în organizarea Centrului internațional de metodologie

a studiilor asupra viitorului și dezvoltării și a Institutului central pentru conducere și informatică, simpozionul cu tema „Implicațiile noilor tehnologii informatice asupra dezvoltării economico-sociale”. Pornind de la sarcinile ce revin – în lumina concepției secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și a documentelor de partid – în domeniul utilizării tehnologiilor avansate, în scopul creșterii productivității muncii și ridicării nivelului calitativ al produselor românești, comunicările prezentate au abordat o tematică bogată, relevînd implicațiile noilor tehnologii informatice asupra întregii dezvoltări economico-sociale. Prin diversitatea temelor și a

FIȘE

domeniilor – telematica, băncile de date și rețele de calculatoare, automatizarea flexibilă și robotizarea, folosirea microprocesoarelor în programul de calculatoare pentru conducerea proceselor industriale, utilizarea tehnicii de calcul în controlul calității și testarea produselor – simpozionul a evidențiat realizările de pînă acum și perspectivele dezvoltării microelectronicii și tehnicii de calcul în țara noastră, avîndu-se în vedere condițiile competiției în actuala conjunctură a economiei mondiale.

17

Economia țărilor socialiste

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățământul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CONSTRUCȚIA socialismului, ca un nou mod de organizare a societății și a relațiilor dintre națiuni, se realizează de către poporul fiecărei țări. Elaborarea liniei politice, a formelor și metodelor de înlăptuire a acestui proces pe baza aplicării legităților generale ale revoluției și construcției socialiste constituie un atribut exclusiv al partidului clasei muncitoare din țara socialistă respectivă.

Formarea și dezvoltarea economiei țărilor socialiste

TRECEREA omenirii de la capitalism la socialism — rezultat legitim al dezvoltării societății omeniești — constituie conținutul unei întregi epoci istorice, caracterizată prin desprinderea succesivă a unor țări sau grupe de țări din lumea capitalistă și trecerea lor la socialism.

Diversitatea condițiilor social-economice și politice concrete, particularitățile și tradițiile istorice ale fiecărei țări determină o gamă largă a formelor de trecere spre socialism, noi modalități concrete, experimente și soluții în edificarea societății socialiste. **Esențiale pentru socialism** sînt natura puterii politice și a relațiilor de producție, trecerea puterii de stat în mîinile oamenilor muncii și statornicirea proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție, eliminarea exploatării omului de către om, înlăptuirea principiilor socialiste de repartitie. Aceste prefaceri demonstrează superioritatea, forța și vitalitatea noii orînduirii.

Socialismul influențează cursul dezvoltării istorice în indisolubilă legătură cu celelalte procese și forțe revoluționare ale lumii, iar progresele realizate de țările socialiste întăresc continuu forța și influența socialismului în lume.

Invingînd greutăți inerente unei opere atît de vaste cum este construirea noii orînduirii, popoarele țărilor socialiste au obținut succese remarcabile în domeniul creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale, a noilor relații de producție, în înflorirea științei și culturii, în ridicarea calității vieții poporului etc.. Țările socialiste au înregistrat ritmuri susținute de dezvoltare economică, superioare celor medii mondiale, precum și celor din țările capitaliste dezvoltate. În majoritatea țărilor socialiste industria a devenit principala ramură a economiei naționale, iar agricultura se dezvoltă pe baze moderne. În țările socialiste s-au realizat importante creșteri ale productivității muncii și a venitului național, se ridică sistematic nivelul de trai al oamenilor muncii.

Realizările obținute de către țările socialiste au avut ca rezultat modificarea locului și rolului socialismului în lume, au determinat o sporire a influenței sale asupra cursului dezvoltării istorice a omenirii. Dacă înaintea celui de al doilea război mondial, socialismul triumfase pe 17% din suprafața globului pămîntesc și cuprindea circa 9% din populația sa, astăzi țările socialiste reprezintă peste un sfert din teritoriu și aproximativ o treime din populația globului. Ponderea țărilor socialiste în producția industrială a lumii a crescut de la 20% în 1950 la circa 40% în prezent.

Prin înlăptuirea construcției socialiste în propria țară, fiecare țară socialistă își aduce contribuția la întărirea și dezvoltarea socialismului pe plan mondial. Se perfecționează totodată și relațiile dintre țările socialiste, relații care, la rîndul lor, exercită o puternică influență asupra omenirii.

Principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre țările socialiste

AFIRMAREA în mai multe țări a socialismului ca orînduire social-economică a creat premisele obiective pentru promovarea între țările socialiste a unui nou tip, superior, de relații inter-

statale, fără precedent în istorie. Noul tip de relații economice, politice, culturale etc. dintre țările socialiste este de natură să favorizeze progresul fiecărei țări, să sporească forța, prestigiul și influența socialismului în lume. Relațiile dintre țările socialiste trebuie să constituie un model de respect și colaborare reciproc avantajoasă, să ofere un exemplu de relații pentru toate statele lumii. Principiile pe care trebuie să se bazeze noul tip de relații sînt: **principiul deplinei egalități în drepturi a tuturor statelor, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc și întraajutorarea.** Toate aceste principii sînt indisolubil legate între ele, alcătuiesc un tot unitar. Încălcarea unuia sau a altuia dintre ele afectează pe celelalte. Respectarea strictă a fiecărui principiu în parte, precum și a totalității lor, asigură integritatea și dezvoltarea ansamblului relațiilor dintre țările socialiste.

Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România acționează ferm pentru dezvoltarea colaborării cu toate țările socialiste, pe baza principiilor amintite, pentru întărirea solidarității lor și depășirea divergențelor existente. Viața a demonstrat că și între țările socialiste pot apărea contradicții și divergențe; ele trebuie soluționate pe calea tratativelor, ținîndu-se seama de necesitatea întăririi colaborării, unității țărilor socialiste, creșterii rolului lor în viața internațională, ridicării prestigiului socialismului în lume.

Formele colaborării economice dintre țările socialiste

ÎN CADRUL relațiilor dintre țările socialiste un rol important îl are colaborarea lor economică. Ea s-a extins și s-a perfecționat continuu pe măsura dezvoltării și diversificării economiilor țărilor socialiste, precum și a acumulării de experiență. Pe calea colaborării economice țările socialiste pot să-și soluționeze multe din problemele dezvoltării economico-sociale, ale construcției socialiste și ridicării bunăstării popoarelor lor, fără însă ca să se contrapună diviziunii internaționale a muncii.

Colaborarea economică dintre țările socialiste se desfășoară atît bilateral cît și multilateral, pe baza unor acorduri între state și prin intermediul unor organizații internaționale. În cadrul bilateral al relațiilor dintre țările socialiste, a crescut rolul înțelînirilor la nivel înalt pe linie de partid și de stat, au fost constituite și și-au perfecționat continuu activitatea comisiile mixte interguvernamentale de colaborare economică, s-a extins practica încheierii de acorduri de lungă durată, care împreună cu protocoalele anuale și alte instrumente creează o bază stabilă pentru creșterea și diversificarea relațiilor de colaborare economică.

În desfășurarea colaborării economice multilaterale un rol important revine Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), înființat în 1949 de către reprezentanții unor țări socialiste. C.A.E.R. are drept scop să contribuie, prin unirea și coordonarea eforturilor la dezvoltarea economiei naționale a tuturor țărilor membre, la accelerarea ritmurilor lor de industrializare, la creșterea continuă a productivității muncii, la ridicarea neîncetată a bunăstării popoarelor din țările membre, la apropierea și egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a acestora. Conform Statutului C.A.E.R., activitatea sa se întemeiază pe independență, suveranitatea, egalitatea în drepturi, respectarea intereselor naționale, avantajul reciproc, întraajutorarea între țările membre. C.A.E.R. nu este o organizație suprastatală, de directivă; hotărîrile și recomandările sale pot fi adoptate numai cu consimțămîntul țărilor membre și nu se extind la țările care se declară neinteresate de problema respectivă. Recomandările sînt apoi supuse examinării guvernelor

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior

țării membre, singurele în măsură să decidă asupra accepțării și îndeplinirii lor. C.A.E.R. nu este o organizație închisă, la ea pot adera alte țări socialiste precum și alte state care manifestă interes și împărtășesc principiile și scopurile lui.

La cea de a XXV-a Sesiune a C.A.E.R., ținută în 1971 la București, a fost adoptat „Programul complex al adâncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării intergrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.”, care stabilește direcțiile, căile concrete și metodele dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările socialiste pe o perioadă îndelungată. Scopul procesului de adâncire a colaborării este acela de a contribui la dezvoltarea continuă a forțelor de producție, atingerea unui înalt nivel tehnico-științific, formarea unei structuri moderne, de înaltă eficiență a economiilor, egalizarea treptată a nivelurilor dezvoltării economice, creșterea bunăstării poporului din fiecare țară. Pentru dezvoltarea în continuare a colaborării dintre țările membre C.A.E.R., țara noastră consideră necesar să se aducă anumite îmbunătățiri activității C.A.E.R.-ului, astfel încât colaborarea și conlucrarea reciproc avantajoasă să poată permite țărilor membre să-și rezolve în comun o serie de probleme ale dezvoltării economico-sociale, ale construcției cu succes a socialismului. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din decembrie 1982, în prezent „...trebuie să punem pe primul plan găsirea soluțiilor pentru satisfacerea în mai bune condiții a nevoilor țărilor membre de energie, combustibil și materii prime, realizarea unei specializări și cooperări în producție în vederea folosirii mai depline a capacităților de producție create și reducerii cheltuielilor de investiții într-un sector sau altul”. Perfecționarea și îmbunătățirea conlucrării și cooperării în cadrul C.A.E.R.-ului trebuie să răspundă necesităților noi, să asigure dezvoltarea construcției socialiste în țările socialiste și participarea mai largă la diviziunea internațională a muncii.

Adâncirea relațiilor economice reciproce ale țărilor membre C.A.E.R. are loc concomitent cu dezvoltarea în continuare a conlucrării bilaterale cu celelalte țări socialiste. Dezvoltarea și perfecționarea colaborării economice între țările socialiste contribuie la dezvoltarea independentă a fiecărei economii naționale, constituie un exemplu de respect reciproc și de colaborare reciproc avantajoasă, oferă un exemplu de relații pentru toate statele lumii.

Principalele forme ale colaborării economice dintre țările socialiste sînt :

a) **Coordonarea planurilor economiilor naționale ale țărilor socialiste** se realizează pe baza înțelegerilor bilaterale și multilaterale. Fiecare țară socialistă își elaborează planul economic propriu, conform sarcinilor concret-istorice pe care le are de îndeplinit, potrivit resurselor și posibilităților de care dispune. Deoarece dezvoltarea fiecărei țări este influențată și de participarea sa la relațiile economice internaționale, fiecare țară socialistă este interesată ca în procesul elaborării planului ei să țină seama de avantajele cooperării economice cu celelalte țări, în primul rînd cu țările socialiste. În procesul definitivării planului propriu, fiecare țară poartă tratative cu reprezentanții celorlalte țări, examinează domeniile de colaborare și încheie apoi acorduri privind schimburile de mărfuri, specializarea și cooperarea în producție, acordarea de credite ș.a.m.d. România își coordonează planurile de dezvoltare economico-socială atît cu țările membre ale C.A.E.R., cît și cu alte țări socialiste.

b) **Comerțul exterior cu țările socialiste** presupune, în principal, desfășurarea unui schimb larg de mărfuri între aceste țări, în scopul satisfacerii nevoilor fiecărei țări și al realizării unei eficiențe ridicate. El este planificat și se bazează pe acorduri comerciale reciproc avantajoase încheiate pe termen mediu și lung. În relațiile comerciale dintre țările socialiste o problemă deosebită importanță o reprezintă asigurarea unor prețuri reciproc avantajoase și stabile pe un timp relativ îndelungat. Volumul schimburilor comerciale dintre țările socialiste membre C.A.E.R. a crescut în intervalul 1950—1983 de peste 25 de ori, iar cel al țărilor membre C.A.E.R. cu celelalte țări socialiste, de peste 15 ori. Ca urmare a dezvoltării rapide a economiei noastre naționale, volumul comerțului exterior al României cu toate țările socialiste a crescut în aceeași perioadă de 28 de ori, ponderea principală deținînd-o comerțul cu Uniunea Sovietică.

c) **Specializarea și cooperarea în producție** constituie o formă importantă de colaborare între țările socialiste, deosebit de dinamică și în continuă diversificare. Ea trebuie să asigure, pe baza avantajului reciproc, accelerarea creșterii economice și dezvoltarea armonioasă a fiecărei țări, o eficiență sporită. Astfel, specializarea pe produse sau subansamble contribuie la ridicarea gradului de tehnicitate a producției, favorizează o mai bună valorificare a capacităților de producție și a resurselor naturale, folosirea mai deplină și eficientă a forței de muncă, creșterea productivității muncii, ridicarea calității produselor,

creșterea competitivității pe plan internațional și altele. Cooperarea economică și tehnică are o mare însemnătate pentru dezvoltarea economiilor naționale a țărilor socialiste, pentru satisfacerea mai deplină a nevoilor economiilor naționale și ale populației, favorizează participarea țărilor socialiste la diviziunea internațională a muncii și permite stabilirea unor raporturi de colaborare directă pe bază de acorduri, convenții, contracte etc. între părțile interesate. De o mare însemnătate se bucură specializarea și cooperarea în producția de mașini și utilaje pentru metalurgie, pentru industria chimică și textilă, în construcții, transporturi ș.a. ; se dezvoltă cu succes specializarea și cooperarea în producția celor mai noi și moderne ramuri, cum sînt industria electrotehnică, a mijloacelor de automatizare etc. Ținînd seama de avantajele oferite de specializarea și cooperarea în producție, țara noastră acționează pentru extinderea acestei forme de colaborare economică cu toate țările socialiste.

d) **Colaborarea tehnico-științifică** urmărește impulsionearea progresului tehnic în toate domeniile, dezvoltarea cercetării științifice și valorificarea rezultatelor ei în țările participante la această formă de colaborare economică. Ea se înfăptuiește prin schimbul reciproc de experiență în domeniul științei și tehnicii, schimbul de documentații științifice, tehnice și de producție, prin coordonarea și cooperarea în domeniul cercetării științifice și tehnice, prin pregătirea reciprocă de cadre etc. Dată fiind importanța acestei forme de colaborare economică pentru accelerarea progresului fiecărei țări socialiste, pentru cauza socialismului și a păcii în lume, partidul și statul nostru acționează pentru continuarea ei dezvoltare.

e) **Colaborarea financiar-valutară și acordarea de credite** se realizează atît în cadrul bilateral, cît și prin intermediul unor organisme economice internaționale ale țărilor socialiste membre ale C.A.E.R., cum sînt Banca Internațională pentru Colaborare Economică și Banca Internațională de Investiții. În raporturile dintre țările socialiste, acordarea de credite se face în condiții reciproc avantajoase, pe termen scurt, mediu sau lung și cu un nivel redus al dobinzii. O formă a creditării o constituie construirea prin eforturi comune a unor obiective economice, proprietatea statului pe teritoriul cărui se construiesc, rambursarea creditului urmînd să fie efectuată prin livrări din producția respectivelor obiective sau cu alte produse.

România este preocupată și acționează intens atît pentru perfecționarea formelor de colaborare economică existente, cît și pentru găsirea unor noi forme de colaborare economică reciproc avantajoasă între țările socialiste.

În cadrul procesului de dezvoltare a țărilor socialiste cît și a relațiilor economice dintre ele se urmărește, ca un obiectiv important, apropierea și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste, proces istoric obiectiv de înlăturare a decalajelor economice defavorabile pe care unele țări le-au moștenit de la capitalism. Înlăturarea decalajelor economice dintre țările socialiste reprezintă o condiție a construcției socialismului și a adâncirii colaborării economice dintre țările socialiste, a întăririi unității acestor state și edificării unui nou tip de relații economice internaționale. Aprecierea decalajelor economice a țărilor și a atenuării lor se face cu ajutorul unor indicatori, cum sînt : mărimea produsului social și a venitului național pe locuitor și structura lor, nivelul productivității muncii și al eficienței economice, nivelul de trai al populației ș.a.

Deoarece procesul de egalizare se desfășoară în condițiile dezvoltării tuturor țărilor socialiste, țările mai puțin dezvoltate trebuie să asigure ritmuri de creștere economică mai înalte decît ale țărilor dezvoltate. Procesul egalizării treptate a nivelului de dezvoltare economică a țărilor socialiste presupune din partea fiecărei țări care trebuie să învingă decalajele o acțiune planificată și sistematică de mobilizare eficientă a resurselor materiale și umane, alocarea unei părți mai mari din venitul național pentru dezvoltare, utilizarea eficientă a tuturor forțelor și mijloacelor proprii potrivit țelurilor fundamentale stabilite de către fiecare partid în fiecare țară socialistă. În același timp, o contribuție sporită trebuie să aducă colaborarea economică între țările socialiste, progresul fiecărei țări fiind influențat și de participarea intensă la schimbul internațional de valori, la diviziunea mondială a muncii.

asist. C. TOMA

INTREBĂRI :

1. Care sînt principiile pe care se întemeiază relațiile dintre țările socialiste ?
2. Care sînt scopurile și principalele trăsături ale activității C.A.E.R. ?
3. Care sînt formele colaborării economice dintre țările socialiste ?

DOCUMENTAR

„Războiul cerealelor“ – formă de manifestare a contradicțiilor dintre S. U. A. și C. E. E.

IN ULTIMA VREME se vorbește tot mai mult despre „războiul cerealelor“ dintre S.U.A. și Piața comună, țări cu pondere ridicată în comerțul internațional cu aceste produse. Așcutirea concurenței pe piața cerealelor, cu începere din anul 1980, oglindește agravarea problemei valorificării produselor pe piața externă, în condițiile crizei economice mondiale. La baza acestor contradicții se află procese de lungă durată, și anume schimbarea raportului de forțe pe piața internațională a cerealelor și accentuarea luptei pentru reimpărțirea de bușeurilor tradiționale, ca urmare a transformării Pieței comune în principalul concurent al S.U.A.

Care au fost condițiile și mijloacele ce au permis Pieței comune să se transforme din importator net de cereale (22 milioane tone în anul 1970) în exportator net (8 milioane tone în anul 1983) ?

Odată cu adoptarea politicii agricole comune (P.A.C.) în cadrul C.E.E., începând cu anul 1967, principalul obiectiv a fost dezvoltarea producției agricole proprii printr-un sistem de sprijinire a prețurilor interne, la un nivel care depășea sensibil nivelul prețurilor pe piața internațională. Pentru protejarea pieței interne față de prețurile de import mai scăzute a fost introdus sistemul taxelor de prelevare, al taxelor compensatorii, egale cu diferența dintre prețurile interne (mai mari) și prețurile de pe piața internațională (mai scăzute). Pe de altă parte, exportul de cereale (și în general de produse agricole) este stimulat cu ajutorul subvențiilor (sub forma restituțiilor la export), care la rândul lor sînt egale cu diferența dintre prețurile interne mai mari și prețul de export.

În aceste condiții, politica agricolă comună a devenit unul din principalii factori de influențare a dezvoltării producției și a comerțului exterior cu cereale al C.E.E. Astfel, în perioada 1970—1983 producția de cereale a Pieței comune a marcat creșteri accentuate : cu 70% la grâu, 31% la orz, 41% la porumb, fiind stimulată de ritmurile ridicate de creștere a prețurilor de intervenție practicate. (În anul 1983, de exemplu, prețul de intervenție la grâu și

cereale furajere a fost de 2 ori mai mare decît în 1970). Ritmul de creștere a producției de cereale a devansat însă ritmul de creștere a cererii interne, astfel încît la începutul anilor '80 s-a ajuns la un grad de autoaprovizionare de 125% la grâu, 108% la orz și la acumularea unor stocuri ce nu și-au mai

dicat de la 47% în 1970, la peste 60% în 1983.

Schimbările substanțiale intervenite în producția și comerțul cu cereale al Pieței comune au afectat în mod direct și interesele S.U.A. — cel mai mare producător de cereale din cadrul țărilor capitaliste dezvoltate.

Tabelul nr. 2

Producția și exportul de cereale ale S.U.A.
— milioane tone —

	1970	1980	1981	1982	1983
Producție	209,9	269,7	333,8	336,8	206,2
Export	40,4	112,9	113,4	95,2	97,1

putut găsi desfacere pe piața internă (de exemplu, stocul comunitar de grâu s-a majorat de la 5,1 milioane tone în 1970, la 11 milioane tone în 1983).

Mutații și mai semnificative decît în producție au avut loc, în aceeași perioadă, în domeniul comerțului exterior cu cereale al C.E.E. ; în timp ce importul a avut o tendință netă de scădere, exportul a crescut în ritm susținut, astfel încît la începutul anilor '80 acesta a depășit nivelul din anul 1970 de 2,5 ori. Ca urmare, Piața comună a devenit net exportatoare de cereale.

Modificări importante au intervenit și în orientarea geografică a comerțului cu cereale : dacă în anul 1970 schimbările intra-comunitare acopereau numai o treime din importul total de cereale ale țărilor membre, la începutul anilor '80 circa două treimi din necesarul de import al țărilor C.E.E. a fost acoperit prin comerțul reciproc, recurgîndu-se la importul din țări terțe în proporție de 37%. Scăderea ponderii țărilor terțe s-a realizat prin impunerea unor măsuri protecționiste, în baza programului agricol comun.

Spre deosebire de import, în exportul comunitar de cereale a sporit rolul țărilor terțe. Astfel, în timp ce exportul total de cereale al Pieței comune s-a majorat în intervalul 1970—1983 de peste 2,5 ori, livrările în țările terțe, susținute prin subvenții, au sporit de 3,3 ori, iar ponderea acestora în exportul total de cereale al C.E.E. s-a ri-

Care au fost factorii ce au influențat producția de cereale în S.U.A. și în ce direcție ?

În perioada 1970—1982, recolta americană de cereale a marcat creșteri sensibile, atingînd în ultimul an al intervalului un nivel record, ce a depășit de 1,6 ori media anilor 1969—1971. Ca urmare, ponderea S.U.A. în producția mondială de cereale a sporit de la 27 la 31%, iar în anul 1983, guvernul a lansat programul de reducere a suprafețelor cultivate cu cereale. Programul prevedea ca fermierilor americani ce acceptau să reducă suprafețele însămînțate cu cereale să li se acorde un volum de produse (provenind din stocurile guvernamentale), echivalent cu cel care în mod teoretic ar fi fost obținut de pe suprafețele lăsate necultivate. Diminuarea producției ca efect al acestor măsuri a fost amplificată de seceta puternică din primăvara anului 1983, conducînd la reducerea producției americane de cereale dincolo de nivelurile prognozate și la scăderea ponderii acestei țări în producția mondială la 21%.

Concomitent a avut loc o creștere a exportului american de cereale. În anul 1981 s-a înregistrat cel mai ridicat nivel al exportului american de cereale (50% din exportul mondial), depășind în acest fel de 2,8 ori nivelul anului 1970.

După anul 1981, exportul american de cereale a scăzut, iar stocurile s-au majorat (la grâu stocurile au sporit în sezonul 1982/83 cu peste 50% față de anul 1970, iar la porumb de circa 2,4 ori). Sursele de specialitate citează în acest sens o serie de factori, inclusiv reducerea subvențiilor acordate de stat păturilor sărace ale populației americane pentru cumpărarea de alimente, criza economică mondială, creșterea cursului de schimb al dolarului ș.a.

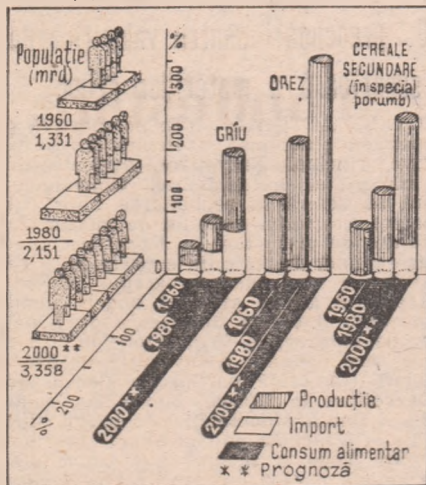
O altă cauză a constituit-o restrîngerea piețelor de desfacere a cerealelor americane, așa cum a fost și cazul C.E.E. : dacă în anul 1980 exportul ame-

Tabelul nr. 1

Producția și exportul de cereale ale C.E.E.
— milioane tone —

	1970	1980	1982	1983
Producție	88.0	125.9	130.5	126.3
Export	14,2	34,9	35,6	35,9
din care :				
— în țări terțe	6.7	20.6	21.0	22,1

**Țările în curs de dezvoltare:
ACOPERIREA CONSUMULUI ALIMENTAR**

Sursa: Consiliul Internațional al grâului

După cum arată revista „South”, referindu-se la situația țărilor în curs de dezvoltare, în perspectiva anului 2003 necesitățile lor alimentare nu vor putea fi nici pe departe acoperite din producția proprie; cu ajutorul importurilor, consumul de porumb va fi echilibrat, în timp ce cererea de grâu va rămâne în continuare nesatisfăcută.

rican de cereale în Piața comună atinsese 12 milioane tone, în anul 1983 el s-a redus de două ori, crescând în același timp concurența din partea C.E.E. pe terțe piețe.

Toate aceste elemente au avut un impact nefavorabil asupra fermierilor americani, ale căror venituri — potrivit estimărilor Departamentului american al Agriculturii — s-au situat după anul 1980 pe o curbă continuu descendentă (27 miliarde dolari în 1980, 19

miliarde în 1982 și 16 miliarde în 1983).

Pentru impulsionarea exportului în sezonul 1982/83 a fost făcut public în S.U.A. programul de credite pentru stimularea exportului de produse agricole — în special pentru cereale — prin reducerea dobânzilor la credite, subvenționarea de către stat a exportului și garantarea creditelor la export. În același timp, S.U.A. au declanșat o luptă deschisă față de Piața comună, propunându-și să determine C.E.E. să reexamineze politica agricolă comună în sensul de a renunța la subvenționarea exportului și de a restringe producția de cereale. Ca „arenă de luptă”, a fost ales Acordul General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.) unde în ultimii ani S.U.A. au depus o serie de notificări privind acapararea „nejustificată” de către C.E.E. a unor segmente suplimentare de piață pe baza utilizării subvențiilor de export. Au avut loc ulterior și o serie de convorbiri bilaterale. Rezultatele nu au fost comunicate în mod oficial, dar presa a arătat că principalul lor conținut a constat în dezbaterile cererii S.U.A. privind reexaminarea politicii agricole comunitare. Presiunea crescândă din partea S.U.A. s-a lovit însă de opoziția C.E.E. Astfel, la reuniunea ministerială G.A.T.T. din anul 1982, Piața comună nu a admis includerea în documentul final a formulărilor propuse. În 1983, un grup de experți ai G.A.T.T. a examinat plingerea S.U.A. privind acapararea de către C.E.E. a unei părți nejustificate a pieței făinii de grâu. Experții, studiind situația, au ajuns — spre insatisfacția S.U.A. — la concluzia că aceasta a fost determinată nu atât de subvenționarea exportului comunitar, cât de autolimitarea exportului american din conside-

rente politice, de exemplu suspendarea livrărilor în Angola, Cuba, Vietnam, R.P.D. Coreeană.

În cadrul acestui conflict deschis, Piața comună a acceptat totuși propunerea americană privind un armistițiu temporar și continuarea convorbirilor bilaterale.

Desigur la ora actuală e greu de spus cum va evolua conflictul dintre cele două mari exportatoare de cereale. Presa occidentală informează că după convorbirile bilaterale din decembrie 1983 C.E.E. a fost de acord să restrângă exportul de grâu la nivelul anului precedent. Tot ca o concesie făcută Statelor Unite a fost apreciată și înghețarea sau ridicarea moderată de către C.E.E. a prețurilor de intervenție în sezonul 1983—1984. Potrivit altor aprecieri, aceste măsuri reflectă în primul rând agravarea situației financiare în C.E.E., concretizată în penuria de mijloace pentru menținerea unor sporuri importante și pentru dezvoltarea exportului de cereale prin folosirea subvențiilor.

Indiferent de factorii ce au determinat acești pași este evident că într-un viitor apropiat contradicțiile existente nu vor fi înlăturate și că „războiul cerealelor” ar putea continua. Acest „război” are loc într-o perioadă în care criza alimentară afectează zone imense ale globului, sute de milioane de oameni suferind de foamete cronică. Se evidențiază astfel încă o dată, și într-o altă formă, discordanța acută dintre interesele țărilor dezvoltate și ale celor sărace într-o lume caracterizată prin decalaje socio-economice greu de depășit fără eforturi comune și în care semnele obiective privind nevoia instaurării unei noi ordini economice internaționale devin tot mai evidente

Virginia CÂMPEANU
I.E.M.

**Proiectarea
asistată de calculator**

(Urmare din pag. 18)

culelor. Deciziile pot fi de natură: să schimbe condițiile de start; să se realizeze echilibrarea maximă posibilă a terasamentelor în profile transversale, prin variația pantei taluzelor exterioare; să se realizeze o tronsonare a canalului; să se transmită, sau nu, parcelelor limitrofe sarcina de terasamente necesară canalului;

● **dimensionarea canalelor de evacuare** (programul EVAC) pornind de la calculul cotelor medii ale parcelelor limitrofe, luându-se în considerare sarcinile de terasamente ale digurilor și canalelor de alimentare; față de cota medie cea mai mică se determină adâncimea stabilită prin start a cotei de fund a canalului. Programul EVAC dimensionează canalul de evacuare și drumurile de acces în profil transversal și longitudinal, calculând volumul de terasamente necesar. El atenționează proiectantul asupra rezultatelor privind cota de start a fundului canalului, volumele de terasamente ale acestuia și drumului de acces, solicitând decizii de continuare a calculelor. Deciziile pot fi de natură: să schimbe condițiile de start: să se realizeze echilibrarea volumelor de terasamente ale drumurilor de acces cu cele ale canalului; să se realizeze o tronsonare a canalului; să se transmită, sau nu, parcelelor limitrofe sarcinile de terasamente;

● **nivelarea parcelelor** (programul NIVEL) luându-se în considerare sarcinile de terasamente eventual necesare construirii digurilor, canalelor și drumurilor de acces.

Modulele de vizualizare a rezultatelor prelucrării generează situația volumelor de terasamente ale canalelor, digurilor și drumurilor de acces și desenul automat al profilelor longitudinale ale canalelor.

Sistemul prezentat, realizat pe microcalculatorul M18 (în limbajul de programare BASIC) și pe minicalculatorul I100 (în limbajul de programare FORTRAN), a fost utilizat în Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — București pentru amenajările de orezării Borcea de Sus, Luciu-Giurgeni și Vlădeani-Făcăieni.

O variantă totală de prelucrare pentru o suprafață de 700 ha cu 34 canale de alimentare și 30 canale de evacuare a durat numai 6 ore de calculator. Comparând rezultatele obținute cu cele înregistrate la proiectarea manuală a unor suprafețe similare s-a constatat o substanțială **diminuare a volumelor de terasamente necesare la hectar, ceea ce conduce la economii de execuție** (de forță de muncă, utilaje, combustibil) și la **micșorarea duratei de realizare a investiției.**

Eficiența rezultată din aplicarea proiectării asistate de calculator a amenajărilor de orezării, cuantificată prin reduceri substanțiale ale duratei de realizare a proiectelor și prin evidențierea unor soluții tehnologice superioare calitativ, a determinat în cadrul institutului creșterea interesului față de utilizarea tehnologiei de calcul automat; în prezent, există preocupări pentru prelucrarea automată a amenajărilor complexe de irigații, uscare și construcții hidrotehnice.

Piața internațională a fierului vechi

ÎN PREZENT, consumul mondial de fier vechi este apreciat la circa 350 mil. tone, din care 90% utilizat în siderurgie și 10% la turnătoriile de fontă. În consecință, ponderea fierului vechi în materiile prime feroase utilizate de industria siderurgică este pe plin mondial de circa 40-50%. Reciclarea fierului vechi prezintă o serie de avantaje evidente, dintre care se remarcă economia de energie, diminuarea cantității de minereu de fier care se acoperă din importuri, precum și conservarea mediului înconjurător. Calculele arată că în cazul când se produce oțel în cuptoare electrice care utilizează în proporție de 100% fier vechi, consumul de energie este de numai 2 300 kWh pe tona de oțel, deci de 4 ori mai redus decât consumul specific de energie înregistrat în cazul unui convertizor cu oxigen care folosește numai minereu de fier.

Consumul mondial de fier vechi este acoperit din fierul vechi rezultat din procesul de producție propriu al industriei siderurgice (circa 50% din necesarul mondial de consum), din prelucrările în industria constructoare de mașini (25%) și din fierul vechi provenit din obiectele

metalice ieșite din uz (25%).

Pe termen lung se prevede o sporire a cererii de fier vechi, determinată de factorii cum sînt: creșterea producției mondiale de oțel (cererea de consum de fier vechi în siderurgie se estimează la 405 mil. tone în anul 2000, comparativ cu 320 mil. t în 1980, în condițiile în care producția mondială de oțel se va majora de la 700 mil. t în 1980 la 900 mil. t la finele secolului); tendința de majorare a ponderii procedurii de elaborare a oțelului în cupatoare electrice (în S.U.A. în anul 1990 cuptoarele electrice vor realiza 40-45% din producția de oțel comparativ cu 30% în 1980 și 13% în 1970); utilizarea crescîndă a fierului vechi în șarja de materii prime feroase pentru oțelăriile LD (ponderea fierului vechi în șarja pentru convertizoarele cu oxigen ar putea crește în S.U.A. la 50% în 1990 comparativ cu 30% în prezent).

În structura ofertei mondiale de fier vechi vor avea loc modificări importante. Astfel, ca urmare a progresului tehnic în siderurgie și îndeosebi prin creșterea procentului de oțel obținut prin turnarea continuă, de la 30% în 1980 la 70% în anul

2000, ponderea fierului vechi rezultat din procesul propriu de producție al industriei siderurgice se va diminua în oferta mondială de la 50% în prezent la aproximativ 42% în anul 2000. Creșterea cererii de fier vechi va trebui asigurată îndeosebi prin majorarea ofertei de fier vechi provenit din obiectele metalice ieșite din folosință (ponderea acestui sortiment va crește în oferta mondială de la 25% în prezent la 33% în anul 2000).

Conjunctura pe piața internațională a fierului vechi înregistrează modificări rapide, prețul acestuia fiind un barometru extrem de sensibil al pieței oțelului. Tendința recentă de redresare a cererii de oțel și de creștere a producției capitaliste de oțel a antrenat astfel o dublare a prețului fierului vechi în ultimele 12 luni.

Disponibilul mondial de fier vechi este destinat în primul rînd piețelor interne, numai 11% intrînd în circuitul schimburilor internaționale. Exportul de fier vechi al țărilor capitaliste dezvoltate, care s-a situat la aproximativ 19 mil. t în 1982 (cea ce reprezintă o reducere cu 19% față de nivelul record din 1980), este realizat în principal de țările Pieței comune (58% din total) și S.U.A. (32%).

N. N.

Programe de dezvoltare

TOGO: preocupări pentru valorificarea superioară a materiilor prime

PROIECTELE ACTUALE și de perspectivă pentru dezvoltarea economică a Republicii Togo au ca obiective principale dezvoltarea agriculturii, industriei miniere și prelucrătoare. Obiectivele în agricultură se referă la replantarea unor culturi (cacao, cafea), creșterea gradului de mecanizare și a capacităților de prelucrare și depozitare, precum și la irigarea unor importante suprafețe de teren. De remarcat de asemenea programul lansat la începutul acestui an cu ajutorul Băncii Mondiale și care prevede dublarea, în decurs de 5 ani, a producției de bumbac, la 40 mii tone/an. Un proiect major care necesită o investiție de 144 milioane dolari (finanțată parțial de Banca Arabă pentru Dezvoltare în Africa, Banca Agricolă de Dezvoltare și Banca Mondială), este barajul hidrocentralei de la Nangbeto pe riul Mono, de-a lungul graniței între Togo și Benin, cu o capacitate de producție anuală de 130 milioane kWh. Realizarea proiectului va permite totodată irigarea unei suprafețe de 42 mii ha.

Semnificativ în domeniul minier este programul pe 5 ani recent lansat, care își va accentua atenția îndeosebi asupra a patru zone și anume Haito (cu rezerve de crom de înaltă calitate și cu mici zăcăminte de marmură și magneziu), Agou (bauxită), Farena (minereu de crom și de fier) și Bandjeli-Bassari (rezerve de 45-95 milioane tone minereu de fier). Se au, de asemenea, în vedere exploatarea zăcămintelor de 20 milioane tone de argile superioare (utilizate la forajele off-shore și la operațiunile de rafinare a țițeiului) de la Aveta, precum și exploatarea zăcămintelor de marmură și pietre ornamentale.

Togo a obținut succese importante în dezvoltarea industriei prelucrătoare (o fabrică de ciment de 1,2 milioane t pe an, o rafinărie de petrol de 1 milion t, o oțelărie electrică de 40 mii t). Obiectivele majore de viitor sînt realizarea unor proiecte care să asigure valorificarea superioară a materiilor prime agricole, cit și a materiilor prime minerale, îndeosebi fosfați, construirea unor capacități de acid fosforic și îngrășăminte chimice.

Relațiile României cu Togo au la bază un acord de cooperare economică, științifică și tehnică, precum și un acord comercial, semnate între cele două guverne. Potențialul în creștere și preocupările de dezvoltare ale celor două țări deschid perspective pentru o colaborare fructuoasă atît în relațiile comerciale, cit și în ce privește cooperarea economică și tehnico-științifică

N. NISTORESCU

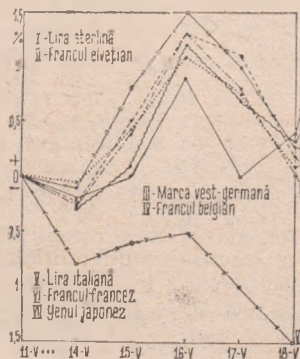
EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 14-18 MAI a fost marcat de o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Această evoluție a fost determinată de acțiunea unor factori de influență contrară, care și-au limitat reciproc determinarea unei mișcări evidente a cursurilor valutare.

Pe de o parte, publicarea unor cifre privind economia americană, între care: creșterea reală a produsului național brut în primul trimestru al acestui an cu 8,8% în termeni anuali (peste așteptările operatorilor de devize), o prognoză de creșterii aceluiași indicator în trim. II/84 cu 4-7%, cu circa 2% peste previziunile anterioare, creșterea producției industriale în luna aprilie a.c. cu 1,4% (după o creștere revizuită de 0,5% în luna precedentă), majorarea masei monetare în circulație cu 4,9 miliarde dolari în perioada de raportare încheiată la 17 mai (peste prognozele anterioare și cu incertitudini privind politica de credit ce va fi urmată de autoritățile monetare centrale) au influențat favorabil poziția dolarului în raport cu restul valurilor occidentale. În același timp însă, menținerea disputelor privind reducerea deficitului bugetar (într-o altă, una din variantele viu disputate are în vedere reducerea în următorii 3 ani fiscali a acestui deficit prin creșterea cu 45 miliarde dolari a taxelor suplimentare asupra veniturilor, reducerea cu 40 miliarde dolari a cheltuielilor militare și cu 45 miliarde a altor cheltuieli nemilitare), au determinat Sistemul Federal de Rezervă să promoveze o politică a dobînzilor la fondurile federale în continuă scădere (de la 10,5% la finele săptămîinii precedente, la 9,375% pe 18 mai), cu impact imediat și asupra altor categorii de dobînz. În special pe termen scurt, limitînd efectul pozitiv al factorilor menționați anterior. Ca atare, continuarea mișcării „à la hausse” a cursului dolarului înregistrată săptămîina trecută a avut loc numai în prima parte a

S.U.A.: dobînzii în scădere

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în intervalul 14-18 mai; bază: 11 mai

intervalului analizat, pentru ca ulterior să asistăm la o reducere a acestei aprecieri (cu excepția yenului japonez). La închiderea din 19 mai principalele valute vest-europene cotau cu aprecieri cuprinse între (se dau cotațiile din 18 mai, comparativ cu cele din 11 mai) 0,4% (lira sterlină - 1,39 și 1,3850 dolari/liră) și ușor peste 0,1% francul francez (8,51 și 8,5125 franci/1 dolar), celelalte valute situîndu-se între aceste niveluri (francul elvețian 2,2775 și 2,2850 franci/1 dolar; marca vest-germană 2,7725 și 2,78 mărci/1 dolar; francul belgian 56,30 și 56,44 franci/1 dolar; lira italiană 1 707 și 1 708 lire/1 dolar).

Yenul japonez, care a trebuit să suporte consecințele nefavorabile ale suspendării parțiale a livrărilor de titei din Orientul Mijlociu (principala sursă din import), ca urmare a escaladării conflictelor militare din această zonă și a menținerii unei diferențe de dobînză nefavorabilă în relația cu dolarul, a înregistrat pe ansamblul perioadei prezentate o depreciere de 1,5% (233,25 yeni/1 dolar pe 18 mai, comparativ cu nivelul de referință de 229,75 yeni/1 dolar).

Dobîziile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au marcat o scădere generală, mai accentuată la eurodolar (de la 12,75% pe 11 mai la 12,4375% pe 18 mai) și mai redusă la restul eurovalurilor (de la 9,875 la 9,8125% la eurolira sterlină și de la 6,375 la 6,3125% la euromarca vest-germană și de la 4,5 la 4,375% la eurofrancul elvețian).

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie relativ ascendentă, al doilea fixing din ziua de 18 mai, de 375,00 dolari/uncie fiind cu 3,10 dolari/uncie peste cel corespunzător din 11 mai.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

TENDINȚE ÎN DIVIZIUNEA MONDIALĂ A MUNCII

ÎN ULTIMELE DECENII, industria mondială a cunoscut cel mai înalt ritm de creștere în raport cu orice altă perioadă istorică similară (5,3% pe an în intervalul 1948—1980), devansând de aproape două ori ritmul trisecular de 2,8% pe an, calculat de W. W. Rostow pentru intervalul 1705—1971). Dacă în anii interbelici producția industrială mondială n-a ajuns să se dubleze, în ultimii treizeci de ani ea a crescut de 17—18 ori în raport cu începutul secolului.

Dinamica ridicată a producției industriale este înaintea de toate expresia dezvoltării accentuate a industriei prelucrătoare (coeficient de devansare față de industria extractivă de 1.40 în perioada 1960—1982) și, în context, a creșterii prioritare a industriei grele (coeficient de devansare în raport cu industria ușoară de 1,54).

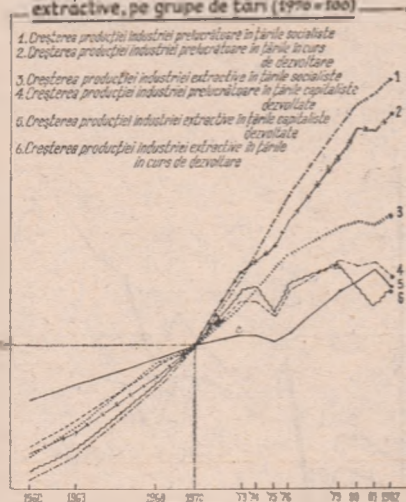
Perioada postbelică reprezintă incontestabil în economia mondială o mare epocă a industrializării, a promovării de către țările lumii — sub imperati-vele revoluției tehnico-stiințifice și în noile condiții social-economice — a unei politici active de dezvoltare industrială, de creștere economică națională susținută. Este semnificativ faptul că țările socialiste, care au urmat cu consecvență o strategie proprie de industrializare, componentă de bază a politicii de dezvoltare modernă, susținută a economiei naționale, au cunoscut ritmuri deosebit de înalte de creștere economică, sporindu-și considerabil ponderea în industria prelucrătoare mondială.

În ceea ce privește procesul dezvoltării industriale în lumea nesocialistă, datele statistice pun în lumină faptul că, în cadrul trendului general ascendent, există importante diferențieri între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pe perioade și sectoare industriale. După cum rezultă din graficul alăturat, pînă la începutul deceniului trecut ritmul de creștere al industriei prelucrătoare era relativ apropiat în cele două mari grupe de țări, pentru ca începînd cu anii '70 să se producă o încetinire sensibilă în cazul țărilor dezvoltate, punctată de două perioade de acută recesiune (1973—1975 și 1979—1982). În schimb, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, deși se înregistrează perioade de plafonare (1973—1975) sau inflexiune (1980—1981),

tendința generală ascendentă se menține și în ultimul deceniu.

În industria extractivă, graficul înfățișează o situație complet diferită în cele două mari grupe de țări. Dacă pînă în 1973, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, industria extractivă a cunoscut o creștere rapidă, devansînd industria prelucrătoare, ulterior asistăm la o reducere însemnată a ritmului celei dintîi, puternic marcată de cele două intervale de recesiune occidentală. În același timp, în cazul țărilor capitaliste dezvoltate asistăm la o relansare a industriei extractive îndeosebi din a doua jumătate a deceniului trecut, cînd ritmul acesteia se apropie de cel al sectorului prelucrător.

Evoluția industriei prelucrătoare și extractive, pe grupe de țări (1970 = 100)

Sursa : UN. Monthly Bulletin of Statistics, august 1978, 1983

O primă concluzie care rezultă din datele de mai sus este că una din sursele principale ale procesului de dezvoltare industrială pe plan mondial este industrializarea progresivă din țările în curs de dezvoltare, expresie a promovării de către o serie de state a unei politici autohtone de dezvoltare industrială, bazată pe dezvoltarea industriei prelucrătoare și în primul rînd a industriei grele. Astfel, coeficientul de devansare a dinamicii industriei extractive de către cea prelucrătoare a fost în aceste țări în ultimul deceniu de 1,26 (față de 1.07 în țările capita-

liste dezvoltate), iar al industriei ușoare de către industria grea de 1,27 (față de 1,08). Conform unor estimări (Doc. O.N.U. A/211), în intervalul 1960—1980 ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială mondială a lumii nesocialiste crescuse de la 12,4% la 20,3%, cea mai mare creștere realizîndu-se în ultimul deceniu. Totodată, cota țărilor respective în industria prelucrătoare mondială a crescut în aceeași perioadă de la 8,2% la 10,9%, în timp ce ponderea țărilor capitaliste dezvoltate s-a redus de la 77,8% la 65,3%.

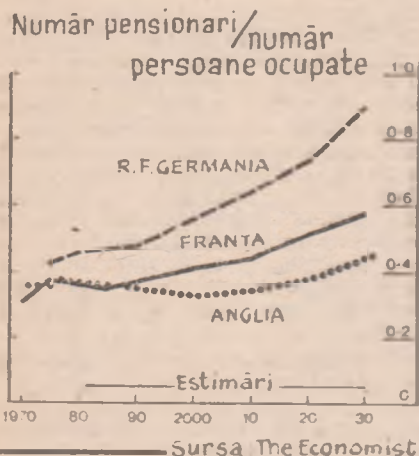
O analiză mai aprofundată pune însă în evidență diferențierea accentuată a ritmurilor de creștere industrială pe regiuni și țări în curs de dezvoltare, concentrarea performanțelor în acest domeniu într-un număr relativ redus de state, îndeosebi din Asia de Sud-Est, și America Latină, numite și „noile țări industrializate“. Datele statistice arată că în timp ce ponderea țărilor Africii în industria prelucrătoare mondială a rămas practic neschimbată în ultimii douăzeci de ani (0,8% în 1960 și 1% în 1980), țările Americii Latine și-au sporit ponderea (de la 5% la 6,1%), concentrînd peste jumătate din cota țărilor în curs de dezvoltare, iar Asia de Sud-Est a sporit de la 2% la 3% (ultimele înregistrînd creșterea cea mai accentuată din lumea a treia). Potrivit datelor Băncii Mondiale, dacă în ultimul deceniu ritmul mediu anual al industriei prelucrătoare a fost de 9,3% în Hong-Kong, 9,6% în Singapore, 7,2% în Filipine, de 10,3% în Brazilia și 5,9% în Mexic, în Ciad s-a înregistrat 0,8%, în Sudan 3%, în Mauritania 0,2%, iar o serie de țări în curs de dezvoltare din Africa și America centrală au cunoscut ritmuri negative (Somalia, Uganda, Ghana, Jamaica).

De fapt, datele referitoare la „noile țări industrializate“ ameliorează substanțial situația de ansamblu a industriei în lumea a treia : în prezent numai circa 25 de țări în curs de dezvoltare dețin o pondere semnificativă a industriei în P.I.B. (peste 20%), acestea realizînd cea mai mare parte a producției industriale, fapt ce atestă și mai evident rămînerea în urmă a multor țări în curs de dezvoltare, accentuarea gravă a decalajelor economice în lume.

Florina POPESCU

Consecințe economice ale evoluțiilor demografice

ÎN ULTIMUL deceniu creșterea demografică a înregistrat în țările vest-europene o tendință pronunțată de încetinire. Ilustrând fenomenul pe exemplul țărilor membre ale Pieței comune, statisticile O.C.D.E. menționează că în intervalul 1950—1975 populația țărilor respective a crescut în ansamblu cu 11%, de la 241 milioane la 267 milioane locuitori, în timp ce estimările până în 1990 prevăd o creștere cu numai 2%.

la nivelul de 273 milioane locuitori. Diminuarea sporului natural este rezultatul unei natalități mai scăzute și a mortalității ridicate în grupa populației de vîrstă avansată.

Între consecințele social-economice cele mai importante figurează cele derivate din modificarea structurii pe grupe de vîrstă a populației. Raportul între numărul pensionarilor și cel al persoanelor active crește, mai ales în perspectivă pe termen lung (vezi graficul). În cazul R. F. Germania, indicatorul respectiv ar putea evolua de la 0,46 în 1980, la 0,89 în anul 2030. Analizele O.C.D.E. evidențiază că o consecință importantă a îmbătrînirii populației o reprezintă creșterea considerabilă a sarcinilor bugetare pentru asigurarea pensiilor, cheltuielilor pentru sănătate și altor cheltuieli sociale.

Iugoslavia: valorificarea potențialului hidroenergetic

ÎN IUGOSLAVIA va fi pus în aplicare un proiect pentru valorificarea în întregime a potențialului hidroenergetic al bazinelor riurilor Drina și Moracea. Proiectul este rezultatul unor vaste studii și cercetări efectuate de către specialiștii iugoslavi. Riul Drina, cu o lungime de 346 km și un potențial hidroenergetic de peste 15 miliarde kWh, traversează Bosnia și Serbia vărsîndu-se în riul Sava, afluent al Dunării. Pe Drina au fost deja construite o serie de hidrocentrale, cum sînt cele de la Bajina Bašta, cu o putere instalată de 140 MW, de la Zvornik, cu o putere de 90 MW. Altele se află în stadiu de proiectare sau de construcție. Riul Mo-

racea, cea mai mare apă curgătoare din Muntenegru, care se varsă în lacul Scutari, are diferență de altitudine între cursul superior și cel inferior de 1 645 metri, însă un debit insuficient. Pe de altă parte, o mică distanță desparte cursul său superior de cursul superior al riului Tara. Folosindu-se de condițiile naturale propice, specialiștii proiectează a deversarea parțială a riului Tara în Moracea, ceea ce va suplini debitul insuficient al acestuia din urmă, permițînd construirea unui șir de hidrocentrale.

Investiții directe de capital ale companiilor multinaționale

ÎN PERSPECTIVA următorilor cîțiva ani, apreciază *The Economist*, citind surse americane, o parte din primele 52 mari companii multinaționale din lume (din care o treime americane, o treime europene, iar restul japoneze sau din alte zone) vor trece la intensificarea investițiilor directe de capital (creșteri cu 25—50% față de nivelurile actuale) în țările în curs de dezvoltare. Amplificarea penetrării companiilor multinaționale are ca obiectiv principal în primul rînd accesul mai larg pe piețele respective. Acțiunile proiectate de majorare a investițiilor directe sînt facilitate, apreciază sursele, de dificultățile apărute pe piața internațională a creditelor, care au forțat unele țări în curs de dezvoltare, cunoscute ca ostile penetrației companiilor multinaționale, să accepte investiții directe. Banca mondială estimează că, pe ansamblu, inves-

tițiile directe de capital în țările cel mai puțin dezvoltate vor crește în următorii 10 ani în medie cu 11% anual, depășind creșterea medie a împrumuturilor acordate de băncile private.

Vietnam — economia de tip familial în agricultura

ÎN AGRICULTURA vietnameză, în care rolul conducător revine fermelor de stat și cooperativelor agricole, func-

ția așa-numitei economii de tip familial constă în principal în completarea producțiilor obținute în sectoarele de stat și cooperatist, între care legume, fructe, carne, ouă, lapte, pentru acoperirea necesităților populației. La cîteva produse contribuția gospodăriilor de tip familial atinge pînă la 90% din producție, asigurînd 50—60% din veniturile cooperativelor și 10—20% din cele ale unor familii de muncitori și funcționari care dispun de mici suprafețe de teren sau de amenajări pentru creșterea păsărilor și porcilor.

În stadiul actual de dezvoltare a agriculturii vietnameze — relevă presa din această țară — se pune un accent deosebit pe stimularea economiei de tip familial care, potrivit orientărilor programatice, trebuie condusă și sprijinită pentru a deveni o componentă a economiei socialiste. În planificarea sistematizării rurale, inclusiv a zonelor suburbane, se rezervă loturi cu suprafață adecvată fiecărei familii. Chiar fermele de stat pot ceda suprafețe de teren cadrelor și muncitorilor, pentru construcția de locuințe și dezvoltarea micii producții agricole. Statul, întreprinderile agricole de stat și cele cooperatiste pun în aplicare măsuri de stimulare și susținere a economiei agricole familiale cum sînt: furnizarea de fonduri, asigurarea de semințe și furaje, materii prime, echipamente și unelte necesare producției, asistență tehnică.

Studii de competitivitate

RESTRUCTURAREA industrială în R.F. Germania poate fi ilustrată și prin faptul că, în prezent, circa 50% din întreprinderile constructoare de mașini realizează produse avînd încorporate componente electronice, față de numai 20% cu cîteva ani în urmă. Modernizarea producției a dus la reducerea cheltuielilor, ceea ce a asigurat R. F. Germania menținerea locului patru în lume în privința competitivității produselor sale, după S.U.A., Japonia și Elveția.

Pe de altă parte însă, concluziile unui studiu al principalelor cinci institute naționale de cercetări economice converg spre concluzia că R. F. Germania ar putea pierde teren în fața concurenței, datorită unei orientări încă nesatisfăcătoare către sectoarele de vîrf: electronică, informatică, industria optică și altele. Potrivit concluziilor acestui studiu au fost făcute eforturi financiare exagerat de mari pentru siderurgie și construcții navale, sectoare în care concurența externă s-a accentuat considerabil în ultimul deceniu. În același timp, se constată un nivel considerat insuficient al investițiilor în industrii cheie pentru export, cum ar fi industria de mașini-unelte și industria chimică, cu posibile implicații negative asupra calității respectivelor produse livrate la export.

GLOSAR

Prospect

CA O REGULĂ GENERALĂ, emisiunile de obligațiuni și de acțiuni nu pot avea loc decât pe baza unui prospect. Intocmirea și prezentarea acestui document este o obligație legală pentru emitent, chemat să însereze în text totalitatea indicațiilor importante pentru aprecierea titlului de către cei interesați, începând cu potențialii subscribitori și încheind cu autoritățile monetare și fiscale.

În schema unui prospect, o primă parte este consacrată precizării modalităților împrumutului, or, dacă este vorba de acțiuni, descrierii acestora. Referitor la condițiile în care se efectuează emisiunea unui credit internațional este de reținut că în această primă parte este indicată banca având rolul de agent al debitorului, prin care se vor derula o diversitate de operațiuni pe tot parcursul până la rambursarea totală a împrumutului.

Alte elemente de referință din capitolul rezervat modalităților împrumutului sînt:

— Descrierea obligațiilor, respectiv fracționarea în cupiuri, modul de prezentare a acestora, existența dacă este cazul a cupoanelor de dobinzi, condițiile formale de valabilitate (semnături, înregistrări, vize).

— Statutul juridic, prevăzînd de obicei caracterul preferențial al împrumutului care trebuie să intre în creanțele de prim rang asupra debitorului în cauză.

— Durata creditului, cuprînzînd atît termenul final pentru lichidarea angajamentului, cît și scadențele cupoanelor de dobinzi și termenele unor tranșe de obligațiuni prevăzute a fi rîscumpărate pe parcurs.

— Dobînda, cu toate formulele de calcul dacă este fluctuantă.

— Pretul de emisiune și prețul de rîscumpărare.

— Condițiile rambursării, prevăzînd forme de plată, rîscumpărare, tragere la sorți sau alte modalități stabilite, precum și moneda sau monedele în care se efectuează operațiunea.

— Condițiile de transmitere a titlurilor, aspecte ale coterii și negocierii lor.

— Dreptul care guvernează materia.

— Alte diferite aspecte precum prescripția, deteriorarea titlurilor, garanții, efectuarea publicațiilor obligatorii.

Ca un punct deosebit de important în acest prim capitol apare identificarea diferitelor forme a ceea ce se numește neîndeplinirea obligațiilor asumate de emitent în special cu privire la rambursare.

Un capitol următor este consacrat emitentului. Dacă acesta este o persoană juridică de drept privat, textul cuprinde o descriere a activității desfășurate în ultimii ani și perspective de dezvoltare în viitor, cu precizarea destinației sumei creditului în cauză. Tot aici sînt redate principalele capitole din bilanțul pe ultimii ani, de obicei pînă la cinci ani în urmă, trebuînd neapărat să apară evoluția contului de profit și pierderi. În cazul în care emitentul este o instituție de drept public și mai ales dacă apare ca un organism acționînd în numele statului, este necesar ca pe lîngă descrierea, susținută cu cifre, a activității sale, să fie prezentată situația economică a țării respective, cu date esențiale privind poziția financiară externă.

Într-un capitol distinct sînt cuprinse responsabilitățile autorilor unui asemenea prospect pentru orice daună provocată celor interesați din cauza inserării unor informații inexacte.

Radu NEGREA

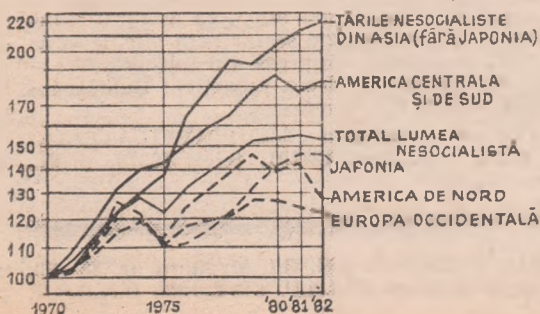
Dinamici industriale

Felix Bunescu, Galați
— Cu toată dinamica mai accentuată din ultimii

10—15 ani a producției industriale a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare din Asia și din America Centrală și de Sud în raport cu cea a țărilor capitaliste dezvoltate și cu sensibilitatea lor mai redusă la fluctuațiile conjuncturale (vezi graficul), ponderea acestor țări în producția industrială

EVOLUȚIA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

(1970=100)

mondială rămîne modestă și sporește foarte lent (vezi în acest număr rubrica noastră „Statistică internațională”).

Astfel, volumul producției industriei prelucrătoare a tuturor țărilor în curs de dezvoltare luate la un loc rămîne însă inferior celui al R.F. Germania, de 200 miliarde de dolari.

Mai însemnate sînt modificările produse în poziția relativă a principalelor țări capitaliste dezvoltate, în sensul scăderii (la 70% din totalul producției industriale mondiale) a ponderii S.U.A. și țărilor vest-europene, paralel cu creșterea celei a Japoniei de la 12% în 1970, la 17,3% în 1980. Ca efect al progresului său spectaculos, producția industrială niponă a ajuns în 1982 să reprezinte 48% din cea americană, față de 29% în 1970, în vreme ce ponderea industriei britanice față de cea a S.U.A. s-a diminuat în același interval de la 14% la 10%. Italia a depășit Marea Britanie încă din 1976 sub raportul volumului producției industriale.

Petrol 1983

Ion Diaconu, Florești, județul Prahova — 1) Lista primelor zece țări mari producătoare de petrol în 1983 a fost publicată în revista noastră nr. 14 din 6 aprilie a.c. alături de cea pentru 1973, anul declanșării primului „sec petrolier”. Simpla comparație a celor două liste permite constatarea că în timp ce cu un deceniu în urmă șapte din cele 10 țări din fruntea icarhiei principalelor țări petroliere erau membre ale O.P.E.C., în 1983 numai patru țări din O.P.E.C. mai figurau în rîndul celor mai mari 10 producătoare de petrol ale lumii. Ca urmare, însăși ponderea O.P.E.C. în producția mondială de petrol s-a redus de la 54,7% în 1974 la 47,8% în 1979 (an în care s-a obținut cel mai înalt nivel din istorie al producției mondiale de petrol), pentru ca anul trecut să reprezinte numai 31,3%, cea mai scăzută pondere de la crearea O.P.E.C. în 1960.

Această evoluție reflectă politica de diversificare a surselor de aprovizionare urmărită de principalele țări importatoare, constituînd în același timp un efect al politicii O.P.E.C. de reducere de liberată a volumului extracției (cu 8,8% în 1983), pentru a putea menține prețul de 29 dolari barilul, în vreme ce toate ce-

lelalte grupuri de țări și-au majorat într-o măsură mai mică sau mai mare producția. Astfel, în același interval decenal Mexicul (fără nemembră a O.P.E.C., dar care își stabilește prețurile în funcție de această organizație) și-a sporit participarea la producția mondială de petrol de la 0,9% în 1973, la 2,5% în 1979 și 5,3% în 1982. Posesor al celor mai însemnate rezerve de petrol din lumea nesocialistă, Mexicul a devenit al patrulea producător mondial și principalul furnizor de petrol al S.U.A., înaintea Arabiei Saudite. Alte țări a căror pondere a sporit considerabil sînt Marea Britanie și Norvegia (de la 0,1% luate împreună, în 1973, la 4,6% din pro-

ducția mondială în 1982) și Egiptul (de la 0,4% la 1,3%), ele afirmîndu-se totodată și ca exportatori. Egiptul, de pildă, a exportat anul trecut o treime din producția sa de 38 milioane tone petrol.

Remarcabilă este și sporirea ponderii țărilor socialiste, de la 17,4% din producția mondială, în 1973, la 22,4% în 1979 și 27,1% în 1983.

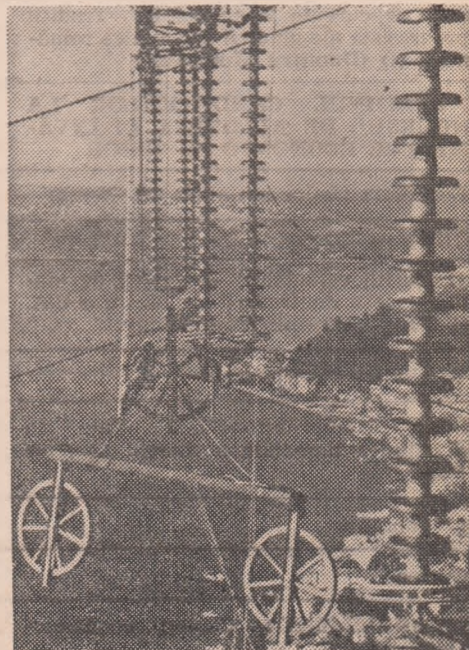
2) În prezent nu există nici o cerere de aderare la O.P.E.C. din partea vreunei țări producătoare de petrol, nici dezvoltate, nici în curs de dezvoltare (grup în rîndul căruia există circa 30 de țări producătoare, care au extras în 1983 peste 368 milioane t, cu 5,7% mai mult de cit în anul precedent).

Tunel sub Bosfor

Preda Anghel, Medgidia — Prima legătură rutieră dintre Europa și Asia și anume podul suspendat peste Bosfor datează numai din anul 1973. Pînă atunci traficul rutier dintre cele două continente se efectua cu ajutorul unui ferry-boat. Ținînd seama că între timp podul amintit a început să nu mai facă față intensității traficului la orele de vîrf, anul trecut a fost lansat proiectul construirii unui al doilea pod. Pe de altă parte, potrivit revistei *Der Spiegel*, este în curs de elaborare un proiect de construire a unui tunel de cale ferată pe sub strîmtora Bosfor, al cărui cost estimativ se ridică la 1 miliard de dolari. Proiec-

tul, finanțat de Agenția S.U.A. pentru Dezvoltare Internațională, ar urma să fie executat de o societate mixtă turco-americană.

O altă lucrare importantă peste Bosfor o reprezintă linia electrică de înaltă tensiune, pe care o construiește firma vest-germană Siemens în cooperare cu o întreprindere turcă (vezi imaginea). Un cablu lung de 1800 m și cu o greutate de 25 tone va traversa Bosforul pornind de la o înălțime de 244 m (dintre care 124 m înălțimea fiecărui stîlp de la mal). În punctul de maximă inflexiune peste Bosfor distanța dintre cablu și nivelul mării va fi de 70 m pentru a permite accesul celor mai mari nave maritime.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 21 din 25 mai 1984

- Ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din agricultură (Ovidiu Popescu) 2

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

- Canalul Dunăre-Marea Neagră — o impunătoare construcție a socialismului (Vasile Bulucea) 4

- Accentuarea dezvoltării intensive — componentă esențială a progresului României (Barbu Gh. Petrescu) 7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Realizarea exemplară a sarcinilor de plan. Acțiuni concrete de sporire a productivității muncii (Cristian Gorie) 9

- Dezbateri în mari unități industriale. Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței (II) 11

- Rezerve de creștere a producției și a rentabilității la cultura inului (N. Lagadin, Gh. N. Iosif) 13

- Autogestiunea în întreprinderi: răspuneri, acțiuni, rezultate. Exigență maximă în gospodărirea fondurilor întreprinderilor (Vasile Pop) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Contribuția informaticii industriale la creșterea productivității muncii (Dan N. Dobrescu) 17

- Prin proiectarea asistată de calculator, eficiență economică sporită a investițiilor (Marian Oprea) 18

TEORII • IDEI

- Structura funcțională și dezvoltarea economiei socialiste (I) (Daniel Dăianu) 19

- Om — tehnică — mediu. Cauze și forme ale degradării mediului (Valentin Negoită) 21

- Școli • curente • economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (I) (Dumitru Mureșan) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Economia țărilor socialiste (C. Toma) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- „Războiul cerealelor“ — formă de manifestare a contradicțiilor dintre S.U.A. și C.E.E. (Virginia Câmpănu) 26

- Tendințe — conjuncturi 28

- Statistică internațională. Tendințe în diviziunea mondială a muncii (Florina Popescu) 29

- Mondorama 30

- Curier 31

IN SUPPLEMENT: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- The activity in agriculture promoted on a higher level (Ovidiu Popescu) 2
- The Danube-Black Sea Canal: an important achievement of the socialism (Vasile Bulucea) 4
- Accent laid on the intensive-type development: an essential component of Romania's progress (Barbu Gh. Petrescu) 7
- Concrete actions to increase productivity (Cristian Gorie) 9
- Cooperation between enterprises and the requirements of the efficiency (II) (a debate) 11
- Resources to increase production and rentability in the flax culture (N. Lagadin, Gh. N. Iosif) 13
- High requirements in the management of the enterprise financial funds (Vasile Pop) 15
- The industrial informatics and its contribution to the labour productivity increase (Dan N. Dobrescu) 17
- Increased economic efficiency in investments through computer-assisted design (Marian Oprea) 18
- The functional structure and the development of the socialist economy (I) (Daniel Dăianu) 19
- Causes and forms of the environment pollution (Valentin Negoită) 21
- Schools • trends • economists. Progressist traditions of the Romanian economic thought (I) (Dumitru Mureșan) 22
- „The cereals war“: an expression of the contradictions between U.S.A. and E.E.C. (Virginia Câmpănu) 26
- Trends in the international labour division (Florina Popescu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Поднятие деятельности в сельском хозяйстве на более высокую ступень (Овидиу Попеску) 2
- Канал Дунай — Черное море — крупная стройка социализма (Василе Булуца) 4
- Численность интенсивного развития — важная составляющая прогресса Румынии (Барбу Г. Петреску) 7
- Примерное выполнение плановых заданий. Конкретные меры по повышению производительности труда (Кристиан Горие) 9
- Обсуждение на крупных промышленных предприятиях. Межзаводское кооперирование и требования эффективности (II) 11
- Резервы роста производства и рентабельности на культуре льна (Н. Лагадин, Г.Н. Иосиф) 13
- Самохозяйствование на предприятиях: ответственность, меры, результаты. Максимальная требовательность в распоряжении фондами предприятия (Василе Поп) 15
- Вклад промышленной информатики в повышение производительности труда (Дан Н. Добреску) 17
- Повышение экономической эффективности капиталовложений путем использования ЭВМ в проектировании (Мариан Оприя) 18
- Функциональная структура и развитие социалистической экономики (I) (Даниел Дăиану) 19
- Человек — техника — среда. Причины и формы загрязнения окружающей среды (Валентин Негоица) 21
- Школы. Течения. Экономисты. Прогрессивные традиции румынской экономической мысли (I) (Думитру Мурешан) 22
- «Война зерновых» — форма проявления противоречий между США и ЕЭС (Вирджиния Кăмпăну) 26
- Международная статистика. Тенденции в мировом разделении труда (Флорина Попеску) 29

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ“!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică“. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonindu-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376, prefix București, calea Griviței nr. 64—66.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

NU UITAȚI: AVEȚI ÎNTÎLNIRE CU PRIMĂVARA!
CU CE VĂ ÎMBRĂCAȚI LA ACEASTĂ ÎNTÎLNIRE?

Specialiștii au creat... dumneavoastră doar să alegeți !...

...din magazinele comerțului de stat, ce v-ar plăcea mai mult să purtați în această primăvară ?

Poate rochii elegante din stofă, sau cu linie sport...

Poate fuste în carouri sau uni, cu cute sau grup de cute și bluze cu fir efect, sau cu aplicații de dantelă sau broderii...

Poate rochiile, fustele, bluzele romantice sau folclorice, din pinză topită, cu fighele, cu aplicații, cu broderii...

Poate confecțiile tricotate, atât de frumoase, atât de comode la purtat, atât de elegante, de practice, atât de variate ca modele și culori, cu și fără dungii, cu și fără minecă, cu și fără volane, decoltate sau la baza gâtului, bluze, rochii, două piese...

Poate costumele bărbătești, în cele mai diverse modele — de la clasic la sport, tip blue jeans, tip safari... din stofă, din tercot, din in...

Poate pantalonii, în orice nuanță doriți, poate sacouri, cu o notă mai sobră, sau fantezi... poate cămăși din fire fine sau pinză topită...

Și să nu uităm așa-zisele accesorii, dar de cit efect : poșetele, mănușile, cordoanele, pălăriile, cravatele...

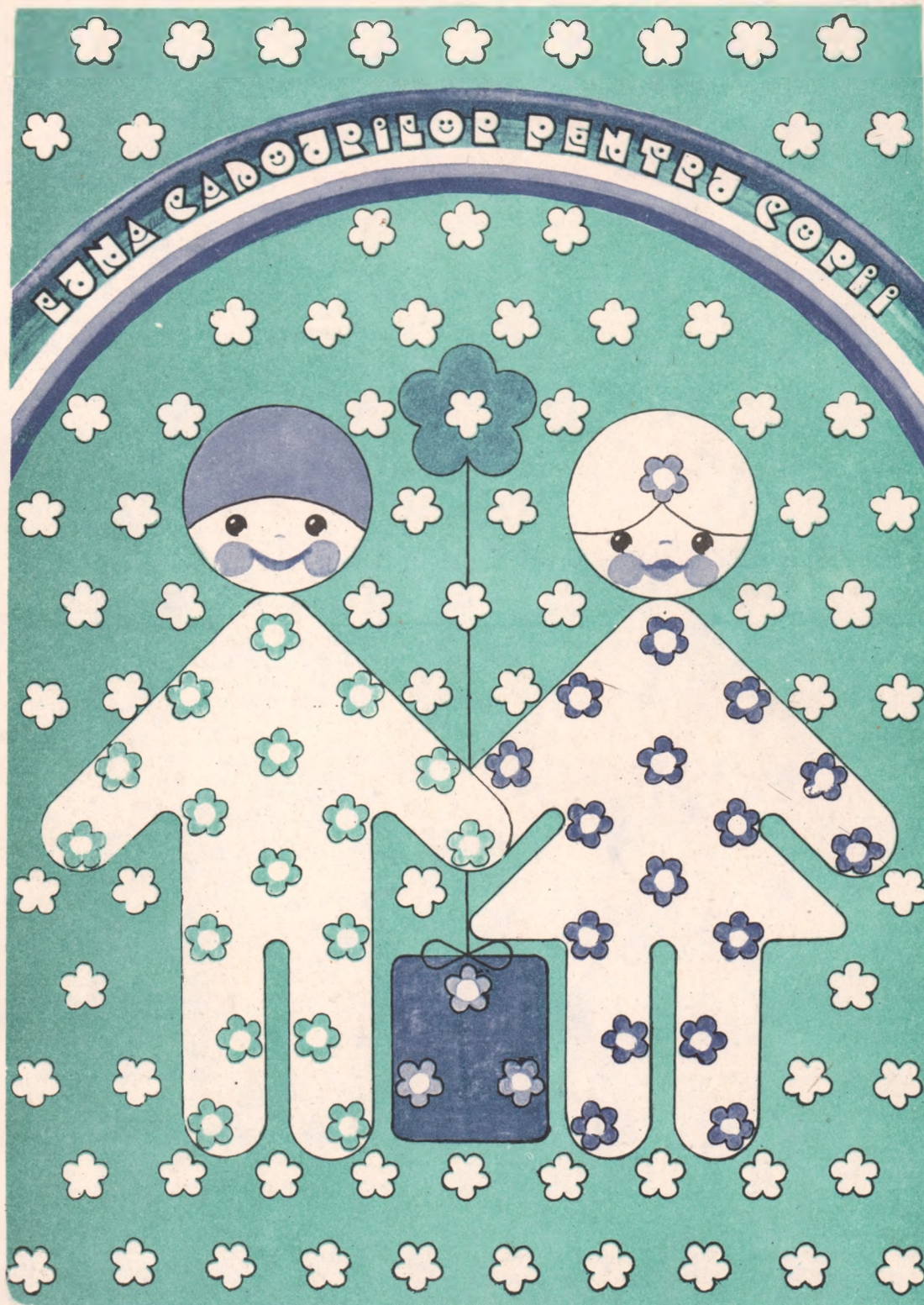
Creatorii de modă, fabricile de confecții și tricotațe, au creat pentru dv. cu competență, cu imaginație, cu gust, cu plăcere.

Magazinele comerțului de stat vi le pun la dispoziție.

De ales, însă, alegeți dumneavoastră !

MINI MODA '84

pentru joacă, aer, soare, sport!

Copiii nu sînt indiferenți la modă! Dimpotrivă. Ei preferă instinctiv ceea ce este lejer, funcțional, estetic, modern.

Iată de ce moda acestei veri le va fi pe plac.

Este moda șesăturilor și tricotelor.

Linia clasică se alătură liniei sport, care dă un plus de confort și eleganță în mișcare.

Cumpărați copiilor ultimele creații ale MINI MODEL '84

- SALOPETE, îmbrăcăminte ce se recomandă în acest sezon, cu tigele, aplicații, capse, fermoare;

- PANTALONI strîși pe gleznă cu elastic sau manșetă, în linie dreaptă cu pliuri, lungi sau scurți, în diverse variante coloristice;

- BLUZE DE VINT tip „geacă” susținute cu elastic în talie sau mai jos de talie, cu fermoare sau capse;

- ROCHIȚE din materiale ușoare, vaporose, cu bogate aplicații și broderii florale sau personaje de basm, cu dantele și volane;

- TRICOURI, BLUZE, MAIOURI în dungi, imprimate sau uni;

- PULOVERE și JACHETE tricotate în tonuri vii și într-o mare diversitate de modele;

- PANTOFI, SÂNDALUȚE, ÎNCĂLĂMINTE DE PLAJĂ confecționate din materiale textile sau înlocuitori de piele. Comode, flexibile, igienice.

LUNA CADOURILOR PENTRU COPII (1-30 iunie) este un bun prilej pentru a oferi